

བཅ་ཆད་གཏན་འབེབས་ལས་འཆར།

TIBETAN TERMINOLOGY PROJECT

འདིན་སྐྱོང་བཅ་ཆད།

ADMINISTRATIVE TERMS

ཞེས་རིག་ཚུལ་སྒྲིག་ཚན་པ།

PUBLICATION CELL / DOE

abandonment

༡། སྲོད་བའི་ལས།
༢། རྒྱབ་སྲོད་ཕྱིར་འཐེན།

༡། བྱ་དངོས་གང་ཞིག་སྲོད་བའི་བྱ་གཞག
༢། ལས་འགན་ནམ་མེས་པ་ཡོད་བཞིན་དུ་
རོགས་རམ་ལམ་རྒྱབ་སྲོད་ཕྱིར་འཐེན་
བྱེད་པ།

abate

གཙོག་ཆ་བྱེད་པ། ཉུང་དུ་གཏོང་
བ། གྲིབ།

བྱ་དངོས་གང་ཞིག་གི་གངས་འཕོར་དང་།
ཚད་གཞིའམ་ངར་ཤུགས་རྗེ་ཚུང་དུ་གཏོང་བ།

abbreviation

༡། བསྐྱས་ཡིག་ བསྐྱངས་ཡིག
༢། ཚིག་ཚོགས་བསྐྱངས་པ།

༡། ཚིག་གམ་ཚིག་ཚོགས་བྱང་དུ་བཏང་
བའི་ནམ་པ།
༢། ཆ་གས་རེ་འགའ་དབྱེད་བའམ་ཕྱིས་
ཉེ་བྱང་དུ་གཏོང་བ།

abdication

གོ་གནས་འདོར་བ།

ལུགས་མཐུན་གྱི་དགོངས་ལུང་། དབང་
ཆ་དོར་བའམ་སྲོས་གཏོང་།

abditory

སྤྲོས་པ། ཉར་ཚགས་བྱེད་པ།

རིན་ཐང་ཅན་གྱི་ཅད་དོས་རིགས་སྤྲོས་པ་
གམ་གཅིས་ཉར་བྱེད་པ།

abduction

བཅོམ་ཁྲིད།

སྤྱི་པོ་གང་ཞིག་བཅོམ་པོ་དབང་ཤེད་གྱིས་
བཟུང་ཉར་བྱེད་པ་དང་། འཁྲིད་པའི་ཁྲིམས་
འགལ་བྱ་གཞག

abetment

ངག་གི་བརྒྱུད་སྐྱུལ།
ངན་སྐྱུལ།

ངག་གི་སྐྱུལ་སྲོད་བྱེད་ཚུལ།

abettor

བརྒྱུད་སྐྱུལ་བྱེད་པོ།
ངན་སྐྱུལ་བྱེད་པོ།

གཞན་ལ་བརྒྱུད་སྐྱུལ་ལམ་སེམས་ཤུགས་
སྲོད་བའམ་རོགས་བྱེད་པ་འབྲ།

abeyance

གནས་སྐབས་ངང་འཐེན།

བྱེད་སྲོད་གང་ཞིག་གནས་སྐབས་རིང་

		མཚམས་འདོག
ability	འདོན་ཐང་།	བྱེད་སྐོར་གང་ཞིག་སྲིད་པ་རྒྱུ་བྱུང་བའི་ རང་བཞིན།
abinitio	ཐོག་མ་ཉིད་ནས། འགོ་སྟོན་ནས།	ཐོག་མར་འགོ་འདྲུགས་དུས་ནས།
abnormal	སྤྱིར་བཏང་མིན་པ།	སྤྱིར་བཏང་ངམ་སྤྱི་སྟོམས་ཀྱི་ཆ་ལས་ ནམ་པ་ཐ་དད་པ།
abolition	༡། ཚ་གཏོར། རྒྱུ་བ་པ། ༢། ཚོགས་ལོག་ལམ་ལུགས་ཚ་ རྒྱུ་བ།	༡། རྒྱུ་མར་ཚ་འདོན་ལག་བསྟར་མི་ དགོས་པ་བཟོ་བའི་བྱ་བ་ཞག ༢། ཚོགས་ལོག་ལམ་སྟོལ་ཚ་གཏོར།
aboriginal	ས་སྐྱེས་དོ་སྐྱེས་ཀྱི། གཏོད་མའི།	ཐོག་མ་ཉིད་ནས་ས་ཁུལ་དེ་རང་དུ་ གནས་པའི།
Above cited	གོང་སྟོན།	ཚོམ་ཁྲིམ་སམ་དཔེ་དེ་བ་ཀྱི་ཆ་གས་སྲ་ མར་སྟོན་ཟེན་པའི།
above mentioned	གོང་གསལ། གོང་འཕོད།	དེ་གའི་ནང་སྟོན་ནས་བརྗོད་ཟེན་པའི།
abridge	༡། བསྐྱུས་པ། ༢། རྒྱུང་བསྐྱུས་བཟོ་བ།	༡། བརྗོད་དོན་གང་ཞིག་གི་ཡིག་གཞི་ ལུང་འཕྲི་བྱེད་པ། ༢། རྒྱུང་དོན་མ་བརྒྱུག་པར་བསྐྱུས་སུ་ གཏོང་བ།
abridgement	སྤྱིང་པོར་བསྐྱུ་ཚུ་ལ།	མདོར་བསྐྱུ་བའམ་ལུང་དུ་གཏོང་བའི་བྱ་ བཞག

abrogation	ཕྱིས་མེད་བཟོ་ཚུལ།	རྒྱས་པ་དང་། ཚ་འདོག་ལྷ་བུ་མེད་པ་བཟོ་ཚུལ།
absconder	གཤམ་བྱོལ་བ།	འདོན་བརྒྱུང་ངམ་བྲིམས་གཏུགས་ལས་གཡོལ་ཐབས་བྱེད་མཁན་གྱི་ནག་ཅན་པ།
absence	༡། མེད་པ། ༢། ཚོགས་ཆད། རོ་ཆད།	༡། གནས་དེར་མེད་པའི་གནས་སྐབས་སམ་རང་བཞིན། ༢། མི་རོ་དངོས་སྤྱོད་བཅར་མ་བྱུབ་པ།
absentee	༡། ཚོགས་ཆད་པ། ༢། སྤོད་གནས་སྤུ་མེད་པའི་གང་ཟག	༡། རང་གི་ལས་ཀ་བྱེད་སར་མ་སླེབས་པའི་གང་ཟག ༢། རང་གི་སྤོད་གནས་སྤུ་མེད་པའི་སྤྱོད་པོ།
absenteeism	ལས་བྱོལ། ལས་གཡོལ།	རྒྱུན་གཏན་ནས་ལས་བཅར་མི་བྱེད་པའི་རང་གཤིས།
absolute	༡། ལྷོས་མེད། ཚ་ཚང་བ། ༢། ལྷན་མེད།	༡། ལྷོས་མེད་གྱི་ཁྱད་ཚོས་སམ་རོ་བོ་ཡོངས་སྤྱོད་ཚོགས་པ། ༢། བསྐྱེས་ལྷན་མེད་པ།
absolve	༡། དཀར་འདོན་བྱེད་པ། ༢། འགན་ལས་ཕྱོལ་བ།	༡། ནག་ཉེས་སམ་ཉེས་སྤོང་མེད་པའི་བཅད་ཁ་སྤོང་བ། ༢། ལས་འགན་ལས་གྲུ་ཡངས་གཏོང་བ།
absorption	༡། སིམ་པ། འཐིམ་པ། ༢། སྤོམས་འཇུག	༡། ཚུ་ལྷ་བུ་ནང་དུ་སིམ་པའི་བྱ་གཞག་གས་བརྒྱུད་པའི་པ། ༢། དམིགས་པ་ལ་ཚེ་གཅིག་དུ་གནས་པའི་སིམས་གྱི་གནས་སྐབས།

abstract

༡། སླིང་དོན།
༢། སླི་མཚན།

༡། གནད་དོན་གལ་འགངས་ཆེ་བ་
ནམས་བསྐྱུས་པའི་བརྗོད་པ།
༢། རང་མཚན་གྱི་སློབ་ཟླ་སྟེ། བྱ་
དངོས་གང་ཡང་རྒྱུང་བའི་དོན་ག་
བཏགས་ཚམ་གྱི་དོ་བོ་དང་ཁྱད་
ཚོས།

abstractor

སླིང་དོན་སྐྱེད་པོ།

གནད་དོན་གཅེས་བཏུས་བྱེད་པོ་འཕམ་
སླིང་བསྐྱུས་འགོད་མཁན།

absurd

༡། ལྷ་མཚན་དང་མི་མཐུན་པའི།
ཁྱད་སྤང་མེད་པའི།
༢། རྣམ་དཔྱོད་གྱིས་དབེན་པ།
ཚོ་མེད།

༡། རིགས་པའམ་ལྷ་མཚན་ཡང་དག་
དང་མི་མཐུན་པ།
༢། རྣམ་དཔྱོད་དམ་བཟང་པོའི་ཤེས་
རབ་དང་ཡོངས་སུ་དབེན་པ།

abundance

འབེལ་པོ། འབེལ་ལྷན་ལྷན།

དགོས་ཤིས་ལས་ལྷག་པའི་གངས་འབོར་
རམ་མཁོ་སྟོན།

abuse

༡། ལོག་པར་སྟོན་པ།
༢། དམའ་འབེབས་པ།

༡། དབང་ཆ་ལྷ་བྱ་ཚུལ་མཐུན་མིན་
བའམ་ལོག་པར་སྟོན་པ།
༢། དམའ་འབེབས་སམ་མཚོང་རྒྱུང་
གིས་ཚིག་དན་བརྗོད་པ།

academic

ཤེས་ཡོན་གྱི། གཞུག་ལག་གི།

སྟོབ་གྲུ་དང་། མཐོ་སྟོབ། གཞུག་ལག་
སྟོབ་ཁང་མོ་མེའི་ཤེས་ཡོན་ནམ་དེ་དག་
དང་འབྲེལ་བའི།

academician

༡། གཞུག་ལག་རབ་འབྱུངས་པ།
༢། གཞུག་ལག་སྟོབ་དཔོན།

༡། གཞུག་ལག་སྟོབ་ཁང་གི་ཤེས་ལྷན་
མི་སྣ།

		༡། མཐོ་སློབ་བམ་གཙུག་ལག་སློབ་གཉེར་ ཁང་དུ་ཤེས་ཡོན་བྱ་བ་རྩེལ་མཁན།
academics	གཙུག་ལག་སློབ་ཚན།	མཐོ་སློབ་བམ་གཙུག་ལག་སློབ་ཁང་གི་སློབ་ ཚན་དང་སློབ་སྲོད་།
academy	གཙུག་ལག་སློབ་ཁང་།	རིག་གནས་ཁྱེད་བྱུག་པ་གཅིག་གམ་དུ་མ་སློབ་ སྲོད་ཁྱེད་མའི་སློབ་གཉེར་ཁང་།
accede	༡། འདོད་སྤྱད་ཁྱེད་པ། ༢། འགན་གནས་ལེན་པ། ༣། མོས་མཐུན་ཁྱེད་པ།	༡། གཞན་གྱི་འདོད་པའམ་བསམ་ཚུལ་ལ་ དོ་སྤྱད་ཁྱེད་པ། ༢། ལས་ཀའི་འགན་འཁུར་སྐངས་པ། ༣། མོས་མཐུན་རྒྱབ་སྐྱོར་ཁྱེད་པ།
acceleration	༡། ལྷུང་ཚད་འཕར་ཆ། ༢། ལྷུང་ཚད་སྡོན་སྐངས།	༡། དེ་མགོ་གསའི་འགོ་གསའི་སྤྱོད་འདུ་བའི་ཆ། ༢། ལྷུང་ཚད་སྡོན་པའི་བྱ་གཞག
accept	༡། ཁས་ལེན་པ། ༢། དང་དུ་ལེན་པ། ༣། མོས་མཐུན་ཁྱེད་པ།	༡། དོས་ལེན་ཁྱེད་པ། ༢། སྤྱིན་པའི་དངོས་པོ་གང་ཞིག་དགའ་ པོའི་དང་ལེན་པ། ༣། མོས་མཐུན་ཁྱེད་པ།
acceptability	ཁས་ལེན་འོས་པའི་དང་བཞིན།	འདོད་སློབ་ཁང་པའམ་དོས་ལེན་ཁྱེད་རུང་ པའི་ཁྱད་ཚོས།
acceptable	ཁས་ལེན་རུང་བའི།	དོས་ལེན་བྱ་འོས་པའི།
accession	༡། མོས་མཐུན། ༢། ལོ་སར་འཁོད་པ།	༡། བྱ་བ་གང་ཞིག་ལ་མོས་མཐུན་ཁྱེད་པ། ༢། ལོ་གནས་དང་ཚོབ་ཐང་གསར་པ་

	༡། དེབ་འགོད།	འཛོལ་ཐབས། ༡། དཔེ་མཛོད་ལྟ་བུའི་ཕ་དབ་ནང་དེབ་ འགོད་བྱེད་པ།
accessory	༡། བྱ་ངན་མཐུན་གྲོགས། ༢། ལྷན་སྐྱོན་ཆ་ལག	༡། ལས་དོན་དེར་དངོས་སྤྱི་མཉམ་ ཞུགས་མེད་ཀྱང་། མི་གཞན་ཞིག་ ལ་ཁྲིམས་འགལ་གྱི་བྱ་བ་བརྩམ་ རྒྱུར་རོགས་བྱེད་པ་ལན། ༢། འཕུལ་ཆས་སོགས་ཀྱི་ཞོར་ གཏོགས་ཆ་ཤས།
accident	༡། རྐྱེན་ཆག ༢། རྐྱེས་དབང་།	༡། རྩ་སྐྱོན་ནམ་འཚི་རྐྱེན་འབྱུང་ གཞིའི་ཆག་སྐོ། ༢། རྐྱེན་རྐྱེས་གསལ་མི་ལྡན་ནའང་ རང་བཞིན་སྐབས་ལེགས་ཀྱིས་ བྱུང་བ།
accidental	རྐྱེས་དབང་གི	རེ་འདུན་དང་ཀྱན་སྐོར་མེད་པར་བྱུང་ བའི།
accommodate	༡། ལུ་ཤང་བྱེད་པ། ༢། དགོས་ལའོ་སྐྱོར་བ། ༣། སྤོང་ཁང་སྐྱོད་པ།	༡། དགོས་དོན་གསར་པ་ཞིག་ལ་རན་ པའི་འགྱུར་བ་གཏོང་བ། ༢། དགོས་ལའོ་ལྟར་ལའོ་འདོན་བྱེད་པ། ༣། གནས་ཁང་སྐྱིན་པ།
accommodation	༡། ལུ་ཤང་། ༢། སྤོང་ཁང་། ༣། འདུམ་པ།	༡། འོས་ཤིང་འཚམས་པར་བཅོ་བ། ༢། མང་ཚོགས་ཀྱི་མཐུན་རྐྱེན་སྤྲད་ཏུ་ སྐྱུར་བའི་གནས་ཁང་། ༣། བསམ་རྒྱུལ་མི་མཐུན་པ་རྣམས་ འགྲིགས་འདུགས་བྱེད་པ།

accompanist	(རོལ་མེའི་) རམ་འདེགས་པ།	རོལ་མེའི་རམ་སྐྱོར་བྱེད་མཁན་གྱི་གང་ཟག
accomplished	༡། བྱང་ཚུབ་པའི། ༢། དཔྱིས་ཕྱིན་པའི།	༡། ལས་དོན་གང་ཞིག་ལ་སྦྱངས་སྦྱུང་སྟེ། ལྷན་དུ་བྱང་བའི། ༢། ལས་དོན་གང་ཞིག་ལེགས་པར་ བསྐྱབས་པའམ་མཁུག་སྐྱེལ་བྱས་པའི།
accord	༡། རྩོཁ་མཐུན་པ། ༢། ཚིངས་ཡིག་འདོག་སྤངས། ༣། ཚིངས་ཡིག	༡། བསམ་ཚུལ་མཐུན་པ། ༢། ལུགས་མཐུན་གྱི་རྩོམ་སྐོས་མཐུན་ འདོག་ཚུལ། ༣། རང་དབང་གཙང་མའི་བདག་པོའམ་རྒྱལ་ ཁབ་མན་ཚུན་གྲོས་མཐུན་ཡིག་ཆ།
accordance	༡། མཐུན་པ། ༢། གནང་ཚུལ། ༣། མ་གྲོས་བསམ་པ་གཅིག་ མཐུན།	༡། དེ་དང་བསྐྱུན་ཏེ། ༢། གནང་བ་སློབ་པའི་བྱ་གཞག ༣། རྩོམ་པོ་ཕན་ཚུན་དབར་གྱི་བསམ་ཚུལ་ གཅིག་ཏུ་མཐུན་པ།
accordingly	དེ་དང་བསྐྱུན་ཏེ། གཞིར་བརྒྱུང་སྟེ།	ལས་དོན་གང་ཞིག་གཞན་དང་རྩོམ་སྐྱོན་བྱས་ཏེ།
account	༡། རྒྱ་མཚན་འགྲེལ་བརྗོད། ༢། ཚིས་ཁ།	༡། བྱ་སྐྱོད་དམ་དོན་རྒྱུན་བྱེ་བྲག་པའི་ དགོས་དོན་འགྲེལ་བརྗོད། ༢། དུལ་འཕར་སྐྱོད་རྒྱུར་ལེན་དང་། བྱང་སོང་གི་ཚིས་ཁ།
account book	ཚིས་དེབ།	གཏོང་ཡོང་ཚིས་ཁའི་དེབ།
account for	༡། དེའི་རྒྱ་མཚན། དེའི་གསལ་ བཤད། ༢། རྒྱ་མཚན་འདོན་པ།	༡། གཞི་གང་ཡང་རླང་བའི་རྒྱ་མཚན་ནམ་ གསལ་བཤད། ༢། རྒྱ་མཚན་འགོད་པ།

accountability	ལེ་ཐོག་སྤྱི། འགན་ལུགས།	སྐྱོལ་ལོ་ལས་ལས་དོན་གང་ཞིག་ལ་བབས་པའི་འགན་ཁུར།
accountable	༡། འགན་ལུགས་ཡོད་པའི། ༢། འགྲེལ་རུང་བའི།	༡། རྒྱ་མཚན་གསལ་བཤད་གྱི་འགན་ཁུར་ཡོད་པའི། ༢། ལས་དོན་གང་ཞིག་ཆེད་གསལ་བཤད་བྱ་རུང་བའི།
accountancy	ཕྱིས་པའི་ལས་རིགས།	ཕྱིས་པའི་ལས་ཀ་རྟེ། ཕྱིས་ཁ་ཉར་འཛོག་དང་ཞིབ་འཇུག་གི་ལས་དོན།
accountant	ཕྱིས་པ།	ཕྱིས་ཁ་ཉར་འཛོག་ལས་དོན་གྱི་ཆེད་ལས་པ།
accoutrements	(དམག་མིའི་) ཡོ་ཆས་དུགས་མ།	གྲོན་པ་དང་གོ་མཚོན་ལས་གཞན་པའི་དམག་མིའི་ཡོ་ཆས།
accretion	འཕེལ་སྐྱེད།	ཁ་སྐྱོན་ནམ་རྒྱ་བསྐྱེད་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བའི་རྒྱ་དངོས་འཕེལ་སྐྱེད།
accrual	༡། གསོག་ཚུལ། ༢། འཕེལ་སྐྱེད།	༡། གསོག་འཛོག་གི་བྱ་གཞག་གམ་བརྒྱུད་རིམ། ༢། རྒྱ་དངོས་རྣམས་འཕེལ་སྐྱེད་དམ་གསོག་འཛོག་བྱེད་པ།
accrue	༡། རང་བཞིན་གྱིས་འབྱུང་བ། ༢། རང་བཞིན་གྱིས་འཕེལ་བ།	༡། རང་བྱུང་ཐོན་སྐྱེད་དམ་འབྲས་སུ་རྩ་བུར་འབྱུང་བ། ༢། རང་བཞིན་འཕེལ་བ་རྣམས་འབྱུང་བ།
accumulation	༡། གསོག་འཛོག	༡། སྤུངས་གསོག་བྱེད་ཚུལ།

	སྐྱུངས་གསོག་ ༡། འཕྲུལ་ཚུལ་།	༡། བྱངས་འཁོར་ཇི་ཆེར་འཕྲུལ་བའི་བརྒྱུད་ རིམ།
accuracy	༡། འཕྲུལ་བྲལ་། ༢། ཉག་ཉག་།	༡། སྐྱོན་དང་ནོར་འཕྲུལ་མེད་པའི་རང་བཞིན། ༢། ཚད་ཉག་ཉག་གམ་ཇི་མ་ཇི་བཞིན་ཡིན་ པའི་རང་བཞིན།
accurate	༡། ཉག་ཉག་། ༢། འཕྲུགས་མེད།	༡། དངོས་གནས་དང་ཡོད་ས་སྟུ་མཐུན་པའི། ༢། སྐྱོན་དང་ནོར་འཕྲུལ་མེད་པའི།
accurately	མ་འཕྲུག་པར།	ཆེས་འཕྲུག་པ་མེད་པར།
accusation	༡། རག་ཉེས་སྐྱོན་འཇུགས། ༢། སྐྱོན་འཇུགས།	༡། གང་ཟག་ཅིག་ལ་རག་ཉེས་ཡོད་པར་ བརྗོད་པའི་ལུགས་མཐུན་གྱི་སྐྱོན་ འཇུགས། ༢། སྐྱེ་བོ་གང་ཞིག་བྱིམས་འགལ་ལམ་ རག་ཅན་ཡིན་པར་བརྗོད་ཚུལ།
accuse	༡། རག་ཉེས་འཇུགས་པ། ༢། སྐྱོན་འཇུགས་པ།	༡། རག་ཉེས་ཡོད་པའི་སྐྱོན་འཇུགས་བྱེད་པ། ༢། གཞན་ལ་ཁག་དགྱི་བྱེད་པ།
accused	རག་ཉེས་འཇུགས་ལུལ།	བྱིམས་འགལ་རག་འཇུགས་བྱེད་སའི་གང་ ཟག་གཅིག་གམ་དུ་མ།
achieve	སོན་པ། ཐོབ་པ།	འབད་བརྗོན་གྱིས་ཐོབ་པ།
achievement	གྲུབ་འབྲས།	ལས་དོན་གང་ཞིག་ལེགས་པར་སོན་པའི་ འབྲས་བུ།
achiever	གྲུས་རྗེས་ཅན། རྙེད་པ་ཅན།	གྲུབ་འབྲས་ལེགས་པོ་ཐོབ་པའི་གང་ཟག

acknowledge	<p>༡། ཁས་ལེན་པ།</p> <p>༢། འཕྲོར་ལན་སྲོད་པ།</p> <p>༣། ལྷགས་རྗེ་ལེགས་གསོལ་ཞུ་བ།</p>	<p>༡། ཡོད་པ་འཕམ་དངོས་པོའི་གནས་</p> <p>ལུགས་སམ་བདེན་པ་ཡིན་པ་ཁས་</p> <p>ལེན་བྱེད་པ།</p> <p>༢། ཡི་གེ་རྩ་བུ་གང་ཞིག་གི་འཕྲོར་</p> <p>ལན་སྲོད་པ།</p> <p>༣། བཀའ་རྒྱུན་བསམ་ཤེས་སམ་ལྷགས་</p> <p>རྗེ་ལེགས་གསོལ་བརྗོད་པ།</p>
acknowledgement	<p>༡། ཁས་ལེན།</p> <p>༢། འཕྲོར་ལན། ལན་གསལ།</p> <p>༣། ལྷགས་རྗེ་ལེགས་གསོལ།</p>	<p>༡། ལས་དོན་གང་ཡང་བརྗེད་པས་པར་ཡང་</p> <p>ལན་ནམ་ལན་འདེབས།</p> <p>༢། བཀའ་རྒྱུན་བསམ་ཤེས་སམ་རྗེས་</p> <p>སུ་ཡི་རང་གི་ལྷགས་རྗེ་ལེགས་</p> <p>གསོལ་ཞུ་བའི་ནམ་པ།</p> <p>༣། ལས་དོན་ཞིག་བརྗེད་པས་པར་བཀའ་</p> <p>རྒྱུན་ཚེ་ཞེས་མཚོན་པའི་ཡང་ལན།</p>
acquaintance	<p>༡། དོ་ཤེས།</p> <p>༢། ལྷན་མངའ།</p>	<p>༡། རང་གིས་དོ་ཤེས་པའི་མི།</p> <p>༢། ལྷེ་བོ་འཕམ་དངོས་པོ་གང་ཞིག་གློད་</p> <p>ལྷེ་ཤེས་རྟོགས།</p>
acquire	<p>༡། ལྷུ་བ།</p> <p>༢། ལྷུང་བས་ལྷུ་བ།</p>	<p>༡། རང་གིས་འབད་བཅོམ་བྱས་ནས་</p> <p>ཐོབ་པ།</p> <p>༢། ཉམས་སྲོད་གི་ལམ་ནས་ལྷུང་བ།</p>
acquisition	<p>༡། ཐོབ་རྩལ།</p> <p>༢། ཐོབ་པ།</p>	<p>༡། འཕྲོག་པར་བྱེད་པའི་བྱ་གཞག</p> <p>༢། ཐོབ་པ་འཕམ་བྱུང་བའི་དངོས་པོ།</p>
acquit	<p>༡། རྩོན་འཛུགས་ལས་རྩོལ་བ།</p> <p>༢། ལས་འགན་ལས་རྩོལ་བ།</p> <p>༣། ཉེས་མེད་བཅད་ཁྲ་རྩོལ་བ།</p>	<p>༡། ཉེས་རྩོན་བཅུགས་པ་ལས་རྩོལ་བ།</p> <p>༢། ལས་འགན་ནས་བཟོལ་བ།</p> <p>༣། ཁྲིམས་འགལ་ནག་ཉེས་ཅན་མིན་</p>

པའི་བཅད་ཁྲོམ་གྲག་པ།

acquittal

༡། ཉེས་མེད་བཅད་ཁྲ།
༢། ཉེས་ཁོལ།

༡། ནག་ཉེས་འཇུགས་ལུལ་དེར་ཉེས་
འཇུགས་བྱས་པ་ལྟར་གྱི་ཉེས་པ་མེད་
པའི་ཐག་གཅོད།
༢། སྐྱེ་པོ་གང་ཞིག་ནག་ཅན་མིན་པར་
འཕྲོད་བྱུང་ཚུལ།

act

བཅས་ཁྲིམས།

ཕྱོས་ཚོགས་གྱིས་གཏན་ལ་མཐ་པའི་ཁྲིམས།

acting

ལས་ཚབ།

འཇུག་མེལ་རིང་གཞན་གྱི་ལས་ཚབ་བྱེད་པོ།

action

(ཁྲིམས་གཅོད།) ལག་བསྟར།

སྒྲིག་ཁྲིམས་ཙམ་འཛིན་གྱིས་ཉེས་འགོལ་ལག་
བསྟར་བྱེད་ཚུལ།

actionable

(ཁྲིམས་གཅོད།) ལག་བསྟར་
འོས་པའི།

ཁྲིམས་གཅོད་བྱ་ཚུལ་གཞི་ཙམ་ཡོད་པའི།

active

སྒྲིམ་པོ། ཉུར་པོ།

ལས་ཀར་ཉུར་བཅོམ་དང་བྱུང་གཤོད་པོ།

actively

ཉུར་པོའི་སྒོ་ནས། སྒྲིམ་པོའི་སྒོ་
ནས།

ཉུར་བཅོམ་དང་བྱུང་གཤོད་པོའི་སྒོ་ནས།

activity

བྱ་གཞག བྱེད་སྒོ།

བྱེད་སྒོ་བྱེ་བྲག་པ་གང་ཡང་ཉུང་བ།

actual

དངོས། དོན་དངོས།

ཉུས་པ་ལྟན་པ་འཇུག་སྲིད་པ་ཙམ་མིན་པར་ད་
ལྟའི་སྐབས་དངོས་སུ་ཡོད་པ།

actuary

འགན་སྲུང་མ་འཛོག་ཅིས་པ།

ཉེན་སྲུང་མ་འཛོག་གི་ཡ་ཉེན་དང་སློབ་ཉུས་
སྒོའི་འབབ་ཅིས་སྒྲག་བྱེད་མཁན།

ad hoc	ཚེད་འཇུགས།	གནད་དོན་གྱི་བྲག་པ་གཅིག་དང་འབྲེལ་བའམ་དེའི་སླད་དུ།
ad infinitum	མཐའ་ཡས་པར།	བྱ་དངོས་གང་ཞིག་མཐའ་མེད་པའམ་མུ་མཐའ་མེད་པ།
ad interim	བར་བཞགས།	བར་མའི་དུས་ཡུན་ཚིད་དུ།
ad valorem	རིན་ཐང་ལ་བསྐོར་བའི།	ཁྲལ་བརྒྱབས་ཟིན་པའི་དངོས་ཚོགས་གི་ཚོད་དཔག་རིན་ཐང་དང་དོ་མཉམ་པ།
adaptable	འཕྲོད་འདྲིས་ཐུབ་པའི།	གོ་མས་འདྲིས་ཐུབ་པའི་རྣམ་པ་དང་ལྡན་པ།
addendum	ཁ་སྐྱོན། ཁ་སྐོང་།	པར་འབྲེམས་བྱས་པའི་དབེ་དབ་སོགས་ཀྱི་ཁ་སྐྱོན་ཡིག་ཆ།
addressee	གཏོང་ཡུལ།	དངོས་པོ་གང་ཞིག་གཏོང་སའི་ཡུལ།
addressograph	ཁ་བྱང་འཕྲུལ་འཁོར།	ཁ་བྱང་རང་འགྲུལ་པར་འདེབས་བྱིད་པའི་འཕྲུལ་འཁོར་ཞིག།
adequate	འདང་ངེས།	དགོས་མཁོ་སྐོང་ཐུབ་ངེས་སམ་འདང་ངེས།
adherence	བཙོས་མིན་རྒྱབ་སྐྱོར། བཙོས་མིན་རྗེས་འབྲང་།	སྲིད་དོན་ཚོགས་པའམ། ཚུ་དོན་ནམ། ཚོས་ལུགས་ལྟ་བུར་ཁ་ཞེ་གཉིས་མེད་ཀྱི་རྒྱབ་སྐྱོར།
adhesive	འབྲུར་ཚི།	དངོས་པོ་ཕན་ཚུན་མཉམ་དུ་སྐྱོར་བྱིད་

ཀྱི་འགྲུར་བཀ་ཅན་གྱི་རྗེས།

adjacent

- ༡། ཉེ་འགྲིམ།
- ༢། མཐའ་སྐྱེལ་གྱི།

- ༡། གཞི་གང་ཞིག་དང་ཉེ་ལོགས་དེ་མ་ཐག་པའི།
- ༢། ཟུར་རམ་མཐའ་མཚམས་ཐུན་མོང་ཅན།

adjoin

- ༡། སྐྱེལ་བ།
- ༢། འདབས་འབྲེལ་དུ་གནས་པ།

- ༡། གཞི་གང་ཞིག་དང་ཉེ་བར་འབྲེལ་བ།
- ༢། གཞི་གཞན་ཞིག་དང་ཉེ་བར་གནས་པ།

adjourn

- ༡། མཚམས་འདོག་བྱེད་པ།
- ༢། བར་གསེང་འདོག་པ།
- ༣། སྤྱིར་བཏོལ་བྱེད་པ།

- ༡། ཚོགས་ཐེངས་མཚམས་འདོག་བྱེད་པ།
- ༢། འདུ་འདོམས་སམ་ཚོགས་འདུ་བར་མཚམས་འདོག་པ།
- ༣། ཚོགས་འདུའི་ལས་རིམ་དུས་ཚོད་གཞན་ཞིག་བར་ཡར་འགྲུངས་བྱེད་པ།

adjournment

- ༡། ཚོགས་འདུ་མཚམས་འདོག
- ༢། སྤྱིར་བཏོལ།

- ༡། ཚོགས་འདུ་བར་མཚམས་འདོག་པ།
- ༢། དུས་ཚོད་གཞན་ཞིག་བར་སྤྱིར་འགྲུངས།

adjudge

- ༡། ཁྲིམས་ཐག་གཅོད་པ།
- ༢། ཉེས་ཆད་གཏོང་བ།

- ༡། ཁྲིམས་ལུགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ཐག་གཅོད་བྱེད་པ།
- ༢། ཁྲིམས་ཐོག་ནས་ཉེས་ཆད་གཏོང་བ།

adjudicate

ཉན་ཞིབ།

ཁ་མཚུ་གཏུག་འཕྲུལ་སྐབས་ཁྲིམས་དཔོན་གྱི་ངོ་བོར་བཞུགས་ཏེ་གནད་དོན་དཔྱད་ཞིབ་བྱེད་པ།

adjudicator

བཅད་ཁྲི་གཏོང་མཁན།
ཞལ་སྐྱེ་བ།

ཚོད་ཚྭ་གང་ཁ་མཚུ་ལྟ་བུའི་གནད་དོན་ཉན་ཞིབ་གྱིས་ཐག་གཅོད་བྱེད་མཁན་གྱི་གང་ཟག

adjust	༡། ལྷོ་མ་སྒྲིག་བྱེད་པ། ༢། འདིན་གོམས་བྱེད་པ།	༡། བྱ་དངོས་གང་ཞིག་ཚད་གཞི་ཉག་ ཉག་གམ་རན་པོ་ཡོང་ཆེད་སྐངས་ འདིན་བྱེད་པ། ༢། རང་ཉིད་གནས་སྐངས་གསར་ བཟུངས་མི་འདྲ་བ་ཞིག་ལ་འདིན་ གོམས་བྱེད་པ།
adjustment	༡། ལྷོ་མ་སྒྲིག་ ༢། བཅོས་སྒྲིག་	༡། བྱ་དངོས་གང་ཞིག་རན་འཚམས་ བཅོ་ཚུལ་ལས་ཀགས་ཚུལ། ༢། ལྷོ་མ་གྱི་ཆ་ཚད་ལྟ་བུ་བསྐྱར་ བཅོས་བཟང་སྟེ་མི་འདྲ་བ་བཅོ་ ཚུལ།
adjustor	ལྷོ་མ་སྒྲིག་པ།	ཉེན་སྲུང་མ་འཛོག་གི་བྱ་ན་གསལ་ཐོབ་ ཆའི་ཐག་གཅོད་གནད་སློན་ཡོང་ཆེད་ ཞིབ་འཇུག་དང་འཆར་འཁུལ་བྱེད་མི།
adjutant	དམག་དཔོན་གྱི་འདིན་སྐྱོང་ལས་ རོགས།	དམག་དཔོན་ཞིག་ལ་འདིན་སྐྱོང་ལས་ དོན་ཐད་ཕྱག་རོགས་གནང་མཁན་གྱི་ ལས་བྱེད་པ་ཞིག།
administer	འདིན་སྐྱོང་བྱེད་པ།	འདིན་སྐྱོང་བཞོད་སྒྲིག་གི་ལས་གནས་ ལྗང་བ།
administration	འདིན་སྐྱོང་།	༡། འདིན་སྐྱོང་བཞོད་སྒྲིག་གི་བྱ་གཞག་ ༢། གཞུང་གི་ལས་བྱེད་ཀྱིས་མང་ ཚོགས་ཀྱི་ལས་དོན་བཞོད་བྱས་ བྱེད་སྐངས།
administrative	འདིན་སྐྱོང་གི་	འདིན་སྐྱོང་དང་འབྲེལ་བའམ་འདིན་སྐྱོང་

		གི་ལས་འགན་ཡོད་པའི།
admissibility	ངོས་ལེན་ཐུབ་པའི་རང་བཞིན།	ཁས་ལེན་དུ་རུང་བའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ངོས་ལེན་ཐུབ་པའི་རང་བཞིན།
admissible	༡། ཁས་ལེན་འོས་པའི། ༢། འཇུག་ཞུགས་རུང་བའི།	༡། ཁས་ལེན་བྱ་རུང་བའི། ༢། འཇུག་ཞུགས་ཀྱི་བྱུང་ཚེས་ཚང་བའི།
admission charge	ཞུགས་དོད།	སློབ་བྱ་རྒྱ་ལེགས་ལ་འཇུག་ཞུགས་བྱ་རྒྱའི་ཚད་སྲོད་དགོས་པའི་ཡོན།
admit	༡། ཁས་ལེན་པ། ༢། ཞུགས་སུ་འཇུག་པ། ༣། རྩི་གཤམ་དུ་འཇུག་པ།	༡། དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ལམ་བཟེན་པར་ངོས་ལེན་བྱེད་པ། ༢། རན་དུ་འཇུག་ཞུགས་བྱ་རྒྱའི་གནང་བ་སྲོད་པ། ༣། རྩི་ཚན་ནམ་ཚོགས་གཤམ་གང་རུང་དུ་ཞུགས་རྒྱའི་གོ་སྐབས་སྲོད་པ།
admittance	ཞུགས་འཇུག་པ།	སློབ་ཤོག་ཞེས་ལ་ལས་དོན་གང་རུང་ནང་འཇུག་ཞུགས་བྱེད་དུ་འཇུག་པའི་བྱ་གཞག
admonish	༡། རྒྱང་དོར་ལམ་སྟོན་པ། ༢། ཁ་ད་སྐྱུལ་སྐྱུག་བྱེད་པ།	༡། སློབ་ཤོག་ཞེས་གི་ཀྱན་སྲོད་འབྱེད་ཚུལ་ཐང་ལ་སློབ་སྟོན་གནང་བ། ༢། སློབ་ཤོག་ལ་བྱེད་མི་སྒྲ་བུའི་གང་ཟག་ཅིག་ལ་དག་ནན་ཆེ་བའི་ཉན་བཅ་གཏོང་བ།
admonition	ཁ་ད་སྐྱུལ་སྐྱུག་པ།	འཇུག་ཉེ་བའི་ཉན་ཚབས་གང་ཞེས་ལ་དོགས་ཚེན་བྱེད་དགོས་པའི་བསྐྱབ་བྱ་ཉན་བཅ་འི་སློབ་སྟོན།

adolescent	༡། དར་ལ་མ་བབ་པའི། ༢། གཞོན་ནུ། ༣། ལང་ཚོ་དར་སྐབས་གྱི།	༡། ན་ཚོད་མ་ལོངས་པའི་གནས་ སྐབས། ༢། ན་གཞོན་(ལོ་ ༡༡ ནས་ ༡༧ ལར།) ༣། ལང་ཚོ་དར་བཞིན་པ་ནས་ནར་སོན་ བར་གྱི་འཚར་ལོང་འབྲུང་བཞིན་ པའི་གནས་སྐབས།
adopt	༡། བུ་ཚབ་ཉར་བ། ༢། མོས་འདེམས་བྱེད་པ།	༡། ཁྲིམས་མཐུན་གྱི་སྐོན་སྲིད་གཞན་གྱི་ བུ་གྲུ་རང་ཉིད་ཀྱི་ནང་མིར་ཉར་ཉེ་ གསོ་སྐྱོང་བྱེད་པ། ༢། ཁས་ལེན་བྱ་སྡུར་ལོས་འཕེན་པ།
adopter	བུ་ཚབ་ཉར་མཁན།	གཞན་གྱི་བུ་གྲུ་བུ་ཚབ་ཏུ་ཉར་ཉེ་གསོ་ སྐྱོང་བྱེད་མཁན་གྱི་གང་ཟེག
adult	༡། ཚན་ཚད་ལོངས་པ། ནར་སོན་པ། ༢། དར་མ།	༡། ཁྲིམས་མཐུན་གྱི་ལོ་ཚད་ལོངས་ པའམ་ན་ཚོད་སྡིན་པའི་སྐྱེ་བོ། ༢། ལོ་བཅོ་བརྒྱད་དམ་ཉེར་གཅིག་ལྟ་ བུ་ལོ་བྱངས་དེས་ཅན་ལས་འདས་ པའི་སྐྱེ་ལོ་མོ།
adulterant	ལྷན།	སྐུས་ཀ་ཞན་པའམ་དངོས་རྗེས་གཞན་ཁ་ སྐྱོན་བཤིས་ཉེ་སྐྱོན་ཅན་བཟོ་བའམ་བསྐྱེ་ སྐྱོན་གཏོང་བྱེད།
adultration	བསྐྱེས་ལྷན།	དངོས་པོ་སྐུས་ཀ་ལེགས་པ་ལྷ་བུ་ཞིག་ ལ་སྐུས་ཀ་ཞན་པའམ་དངོས་རྗེས་གཞན་ བསྐྱེ་བ།
advance	༡། རྒྱ་འདོན་སྐྱོད་པ།	༡། ཉེར་ཕམ་ལེ་དངུལ་དངོས་ཅི་རིགས་

	༡། ལྷ་འདོན།	སྣ་སྒྲུབ་གྱིས་འདོན་གཏོང་བྱེད་པ། ༡། དུལ་དངོས་ཅི་རིགས་སྡོན་རྒྱུད་ནས་ སྡོད་པའི་བྱ་གཞག།
advantage	ཁེ་ཕན། དགེ་མཚན།	བྱ་དངོས་སམ་བྱ་གཞག་གང་ཞིག་ནས་བྱུང་ བའི་ཕན་འབྲས།
adverse	༡། མི་མཐུན་པའི། ༢། འགལ་ལྔའི། སློབ་སློག་སྲི།	༡། ཁ་གཏད་བྱེད་པའི། ༢། རླེ་ཤོ་གང་ཞིག་གི་ཕན་བདེ་ལམ་ཁེ་ཕན་ དང་འགལ་ལྔར་སོང་བའི།
adverse party	སློབ་ལམ་འགལ་ཚོགས་པ།	ལྷ་བ་མི་མཐུན་པའི་སྲིད་དོན་ཚོགས་པ་ལྷ་བུ་ ཁ་གཏད་ཤོག་ཁག།
advertise	བསྐྱབས་བསྐྱེད་བྱེད་པ།	ཚོང་བྲིན་པོ་ཡོང་བ་དང་། ཚོང་ཚོགས་གི་བྱུང་ ནས་འབྲུང་འཕོན་སྲུང་མང་ཚོགས་ལ་བྲིལ་ བསྐྱབས་བྱེད་པ།
advertiser	བསྐྱབས་བསྐྱེད་བྱེད་མཁན།	ཚོང་དོན་བྲིལ་བསྐྱབས་བྱེད་མཁན་གྱི་གང་ ཟག།
advice	བསྐྱབས་བྱ། ཁ་ཏ།	ལམ་སྟོན་གྱི་ཁ་ཏ་སློབ་གསོ།
advise	བསྐྱབས་བྱ་རྒྱག་པ།	རླེ་ཤོ་གང་ཞིག་ལ་ཁ་ཏ་སློབ་གསོ་བྱེད་པ།
advisory	སློབ་སྟོན་ལྷན་ཁུངས།	སློབ་སྟོན་ཚོགས་རྒྱུ་ལྷན་ལས་དོན་གང་ ཡང་རྒྱུ་བའི་ཆེད་ལམ་སྟོན་བྱ་རྒྱུའི་དབང་ ཚད་ཅན།
advisory board	སློབ་སྟོན་ལྷན་རྒྱུས།	ལམ་སྟོན་པོ་བསྐྱབས་བྱ་རྒྱུའི་འགན་དབང་ཅན་

		ཡི་འདུམ་ཚོགས།
advisory committee	སྐྱོབ་སྐྱོན་ཚོགས་ཚུང་།	ལམ་སྐྱོན་གྱི་ཁ་ཏེ་སྐྱོབ་གསོ་བྱེད་མཁན་གྱི་ཚོགས་ཚུང་།
advisory council	སྐྱོབ་སྐྱོན་ལྷན་ཚོགས།	ལམ་སྐྱོན་གྱི་ཁ་ཏེ་སྐྱོབ་གསོ་བྱེད་མཁན་གྱི་ལྷན་ཚོགས།
advocacy	ལུ་གཏུག་གཏུག་བཤེར།	གནས་དོན་གང་ཞིག་གི་ཆེད་དུ་ཚོད་ལེན་ནམ་ལུ་གཏུག་བྱེད་ཚུལ།
advocate	ལུ་ཚོད་པ།	ཁྲིམས་ཁང་ནང་ཁ་ཏེ་མཚུ་ལུ་གཏུག་བྱེད་མཁན་གྱི་ཁྲིམས་ཚོད་པ།
aerial	གནམ་རྒྱུད།	གཟུགས་མཐོང་བརྟན་འཕྲིན་ནམ་རྒྱུད་འཕྲིན་གྱི་གཟུགས་བརྟན་དང་རྒྱུ་ལྡན་གཏོང་ལེན་བྱ་རྒྱུའི་འཕྲུལ་འཁོར་གྱི་མ་ལག་ལྷགས་རྒྱུད་ལྷོ་ལྷོ་དང་དུ་འབྲེང་རྒྱུ་ཞེས།
aerodrome	གནམ་ཐང་རྒྱུད་བ།	གནམ་གྲུ་འབབ་མ་དང་འཕྱར་སའི་ལྗེ་གནམ་རྒྱུད་ལས།
aeronautical	གནམ་གྲུ་བཟོ་གཏོང་གི	གནམ་གྲུ་གཏོང་ལས་དང་། བཟོ་ལས་རིག་པའམ་དེ་དང་འབྲེལ་བའི།
aeroplane	གནམ་གྲུ	ནམ་མཁའ་འཕྱར་སྐྱོད་བྱེད་པའི་ཡོ་ཆས།
affect	བྱུགས་སྐྱེན།	བྱ་དོན་གང་ཞིག་ལ་བྱུགས་རྣམས་ཐེབས་པའི་གྱི་ཚོར་བ་དྲག་པོ།

affidavit	འབའ་ཡིག	ཡིག་ཐོག་བཞོད་པའི་གནད་དོན་གང་ཞིག་ དངོས་བདེན་ཡིན་པའི་ཁས་ལེན་དམ་བཅའ།
affiliate	འབྲེལ་ཁོངས།	ཚོགས་པ་ཆེ་བ་ཞིག་གི་ཁོངས་གཏོགས་སུ་ ཞུགས་པའི་སྐྱེ་བོ་འཕྲིད་འཇུགས།
affiliation	༡། འབྲེལ་ཁོངས་དོས་ལེན། ༢། འབྲེལ་ཁོངས་སུ་ཞུགས་པ།	༡། མྱིད་དོན་ཚོགས་པ་འཕྲིད་འཇུགས་ ཆེ་ཁག་ཏུ་སྟོན་ཞུགས་ཀྱི་འབྲེལ་ལམ། ༢། ཚོགས་པ་གང་ཞིག་ནང་ལུགས་མཐུན་ གྱིས་འབྲེལ་ལམ་མཐུན་ཚོགས་ཞུགས་ བྱེད་ཚུལ།
affinity	༡། གཉེན་སྒྲིག་འབྲེལ་བ། ༢། མཚུངས་ཚོས།	༡། གཉེན་སྒྲིག་ལ་བཞེན་ནས་བྱུང་བའི་ འབྲེལ་ལམ། ༢། དངོས་པོ་འཕྲིད་པའི་མཚུངས་དབང་གི་ སྟོན་སྒྲིག་གི་འདྲ་བའི་བྱེད་ཚོས།
affirmation	༡། ཡིན་པར་སྐྱབ་པ། ༢། བདེན་ཚུལ་གསལ་བསྐྱབས།	༡། གནད་དོན་གང་ཞིག་གཏན་ལ་འབེབས་ པའི་བྱ་གཞག་གསལ་གཏན་ལ་ འབེབ་ཚུལ། ༢། གང་ཞིག་བདེན་པ་ཡིན་ལུགས་ཀྱི་ གསལ་བསྐྱབས།
affirmative	༡། ཡིན་པར་སྐྱབ་པའི། ༢། རྒྱབ་སྐྱོར་གྱི། མོས་མཐུན་གྱི།	༡། གཏན་ལ་འབེབས་པའམ་མོས་མཐུན་ བྱེད་པའི། ༢། བསམ་སྒྲིའི་འབྲེལ་སྐྱོར་སམ་ མྱིད་བྱུས་གང་ཞིག་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་ བྱེད་པའི།
affirmative action	སྟོན་པའི་བྱ་གཞག	བྱེད་མེད་དམ་གྲངས་ལྷུང་ཚོགས་སྡེ་ཁག་གི་

		ཁོང་ས་སྤུ་གཏོགས་པ་ནམས་ལ་སྐྱོབ་ སྐྱོང་དང་ལས་གཤིག་སྐྱབས་སྦྲར་སྐྱབས་ ཡར་རྒྱས་གཏོང་རྒྱུ་ལོ་འབད་བཅོམ་ཅན་ པོ།
affix	མཉམ་སྦྲུལ། འགྲེལ་སྦྲུལ།	དངོས་པོ་གང་ཞིག་མན་ཚུན་སྐྱོན་གཤམ་དང་ མཐུན་པ། ཡང་ན་དེ་ལྟར་ཁ་སྐྱོན་ རྒྱག་པ།
afford	༡། འགོ་སྐོན་གཏོང་བྱེད་པ། ༢། རྫོས་གཏོང་བྱེད་པ།	༡། བྱ་བ་གང་ཞིག་བྱ་རྒྱུ་ལམ་དངོས་པོ་ གང་ཞིག་ཉེ་ཆེད་དུ་དཔལ་འབྱོར་ མཐུན་རྒྱུ་ཡོད་པ། ༢། རྫོས་གཏོང་ཐོང་པ།
afforestation	ནགས་ཚལ་འདེབས་འཇུག་པ།	ས་སྐོང་ངམ་ཞིང་ས་ཤིང་ནགས་སྤུ་ བསྐྱར་བ།
affranchise	༡། རང་དབང་སྐྱིན་པ། ༢། འོས་འདེམས་ཐོབ་ཐང་སྐྱོད་པ།	༡། ཚིག་ཡིག་གམ་བུན་གཡོག་ལམ་ ལྷགས་སྐྱབས་སྦྲར་རང་དབང་སྐྱིན་པ། ༢། འོས་འདེམས་ཐོབ་ཐང་སྐྱོད་པ།
aforesaid	སྐད་སྐྱོད་ས་པའི།	སྐོན་དུ་བཞེད་ཟེན་པའི་གནད་དོན་གང་ ཡང་རུང་བ།
afresh	སྐར་ཡང་།	གསར་དུ། ཡང་བསྐྱར། བསྐྱར་དུ།
afternoon	ཕྱིད་ཡོལ། ཉིན་རྒྱབ།	ཉིན་དགུང་ཚུ་ཚོད་བཅུ་གཉིས་ཡོལ་ བའི་རྗེས་ཀྱི།
afterward	ཕྱིས་སྤྱ། རྗེས་སོང་།	དུས་གང་ཞིག་གི་རྗེས་ལ།

against	ཐོག་སློབ་གསུམ་སྤྱི་	ཁ་གཏད་གྱི་སློབ་གསུམ་སྤྱི་
ageism	ན་ཚོད་དབྱེ་འབྱེད།	ལོ་ན་ཚན་ལོ་ལོ་གསུམ་དང་། དར་ལོ་ལ་ལ་ དམའ་འབབས་གྱི་ལྷ་ཚུལ།
agenda	གོ་ས་གཞི།	ཚོགས་འདུ་ལྷ་བྱུང་གོ་ས་བསྐྱར་ཚེད་འབྲེལ་ རྒྱུ་ལེ་དོན་གནད་ཁག།
agent	༡། རོ་ཚབ། ༢། གསང་བའི་ལས་བྱེད།	༡། རྒྱུ་ལོ་གང་ཞིག་གི་འབྲུས་མིའམ་རོ་ཚབ་ མཚོན་པར་བྱེད་པ། ༢། སྲིད་གཞུང་གི་གསང་བའི་ལས་དོན་གྱི་ མི་འགོ།
aggrandizement	མངའ་ཐང་གོང་འཕེལ།	ཐོབ་གོ་སའམ་མཚན་སྤྲོད། རྒྱ་ཚོར་སོགས་ གོང་སྤེལ་དུ་གཏོང་བའི་བྱ་གཞག།
aggravation	༡། རྒྱུ་སྤྲོད། ༢། རྒྱུ་སྤྲོད་ལྷ་གཏོང་ཚུལ།	༡། གཞན་ལ་བསྐྱུར་སྤང་དང་ཁྲོ་བ་སྤོང་བར་ བྱེད་པའི་མི་འབྲུག་པའི་ཀུན་སྤྲོད། ༢། དཀའ་ངལ་རྗེ་ཚེར་རམ་ནད་གཞི་རྗེ་ རྒྱུ་སྤྲོད་ལྷ་གཏོང་བའི་བྱ་གཞག།
aggregate	༡། སྤང་པོར་འདུ་བ། ༢། ཁྲོན་བསྐྱེལ་ས།	༡། དངོས་པོ་མང་པོ་གོང་བྱུར་སློབ་གསུམ་པའམ་ འདུས་པ། ༢། བྱངས་འབོར་ཐམས་ཅད་གཅིག་དུ་ བསྐྱེལ་ས་པའི་ཁྲོན་འབོར།
aggregation	སྤང་གསོག་ མཉམ་སྡེ་བ།	བྱ་དངོས་གང་ཞིག་མཉམ་དུ་སྡེ་བ་པའི་བྱ་ གཞག།
aggrieved	༡། རྫོང་མ། ཡིད་ཚད།	༡། རང་ཉིད་ལ་དང་བདེན་བྱས་མ་བྱུང་

	༡། གཏུང་བས་ཚོན་པའི།	སྐྱམ་པའི་ཚོར་བ། ༡། དང་བདེན་མ་ཡིན་པའམ་གྱི་མས་ འགས་གྱི་བྱ་བ་ཞུགས་གཏིག་སྐྱོན་ པའི་དོ་ཚོགས་བྱུང་བའི་ཞུ་འདོད།
agitation	༡། ཟིང་སྐྱོང་། ༢། ལྷུ་ལ་སྐྱོང་།	༡། ཚྱོག་ཟིང་སྐྱོང་བའི་བྱ་བ་ཞུགས་གཏིག་ ཚྱོག་ཟིང་གི་གནས་སྐྱུང་ས། ༢། ཚེད་གཞིར་བྱུང་བའི་སྐྱི་ཚོགས་ སམ་ཆཔ་མིད་ཀྱི་གནད་དོན་ཟད་ མང་ཚོགས་ལ་སྐྱུ་ལ་སྐྱོང་བྱེད་ ཐབས།
agitator	ཟིང་སྐྱོང་བྱེད་པོ། ཟིང་སྐྱོང་མཁམ།	སྐྱི་ཚོགས་ནང་མིད་དོན་གྱི་ཚྱོག་བྱ་བ་ལྷུ་བྱ་ བཅོམ་ཁན་གྱི་གང་ཟག
agrarian	སོ་ནམ་ཞིང་ལས་ཀྱི།	སོ་ནམ་ཞིང་ལས་སམ་མེད་གསེབ་ཀྱི་ གནད་དོན་དང་འབྲེལ་བའི།
agreement	ལྷོས་ཕུན། ཕུན་ལྷོས།	རྒྱལ་ཁབ་བམ་གང་ཟག་ཕན་ཚུན་གནད་ དོན་གང་དུང་ཐོག་གཞིས་མོས་ཀྱིས་ བཞག་པའི་གན་རྒྱ།
agriculture	ཞིང་ལས།	ས་ཞིང་འདེབས་ལས་ཀྱི་ལས་ཀ།
aid	༡། རོགས་སྐྱོར་བྱེད་པ། ༢། རོགས་སྐྱོར།	༡། གཞན་ལ་རོགས་པ་དང་རྒྱབ་སྐྱོར་ བྱེད་པ། ༢། རོགས་རམ་དང་རྒྱབ་སྐྱོར།
air base	གནམ་དམག་ཉེ་གནས།	གནམ་དམག་གི་གནམ་གུ་འབབ་ཐང་ དང་། དམག་རྒྱུར་ཨ་མ།

air force	གནམ་དམག མཁའ་དམག	གནམ་གྲུ་ལ་བརྟེན་ནས་དམག་འབབ་བྱེད་ པའི་དབུང་རྩེ།
air hostess	གནམ་འགྲུལ་ཞལ་ཏ་མ།	གནམ་གྲུའི་ནང་འགྲུལ་པར་མགྲོན་བདག་གི་ བསྐྱུ་བ་ཞབས་དོགས་སྐྱབ་མཁན་བྱུང་ཅིང་།
air mail	གནམ་སྐྱུག	གནམ་ཐོག་གཏང་རྒྱུའི་སྐྱུག་ཡིག
aircraft	གནམ་གྲུ	ནམ་མཁའར་འཕུར་རྒྱོད་བྱུབ་པའི་གྲུ
alarm	༡། འཕྲོག་འཕོ། ༢། ཉེན་བརྟག་དོང་བ།	༡། ཉེན་ཚབས་ཡོད་པ་ཞེས་རྟོགས་བྱུང་རྒྱུན་ གྱིས་སྒྲོ་བྱུར་དུ་བྱུང་བའི་འཛིགས་སྐྱེད་། ༢། ཉེན་ཁ་ཡོད་གི་ཡོད་པའི་བརྟག་དོང་བ།
alcohol	ཆང་རག	བཟེ་ཁ་ཅན་གྱི་བདུང་བ་ཆང་དང་ཨ་རག་གི་ རིགས།
alderman	ཅན་པོ།	མོང་རྩེ་ལྷན་ཚོགས་ཤོང་པའི་ཚོགས་མི་ཞིག
alertness	༡། བག་ཚོན། ༢། སྐྱིམ་པོ།	༡། རོ་སྐྱེད་གཟབ་ནན་ལུ་མཐུང་སྒྲོད་པའི་བྱ་ རིམ། ༢། གཟབ་ནན་གྱིས་སྒྲོ་ནས་རོ་སྐྱེད་སྒྲོད་པ།
alias	མིང་གཞན།	སྐྱེ་བོ་གང་ཞིག་གིས་རང་གི་དངོས་མིང་གི་ ཚབ་དུ་བེད་སྤྱད་པའི་མིང་གཞན་ཞིག
alien	༡། ཡུལ་སྡོད་ལྷི་མི། ༢། ལྷི་ལྷུ་ལྷི།	༡། རང་ཉིད་གནས་སྡོད་བྱ་ཡུལ་དེ་གའི་མི་ མིར་མ་ཡིན་པའི་སྐྱེ་བོ། ༢། ཡུལ་ལུང་གཞན་གྱི།

alienable	བདག་དབང་འཕྲོ་ལེན་རུང་བའི།	བདག་དབང་གཞན་ལ་འཕྲོ་ལེན་བྱ་ལོས་ པའི།
alienation	༡། རིག་འཛོམ་ཟེན་པ། འཕྲོ་བ། ༢། ཁ་གྲུང་བ།	༡། སེམས་འཛོམ་བ་ལྟ་བུའི་སེམས་ འཛོམ་ཟེན་པའི་གནས་སྐབས། ༢། རྩོགས་འདྲིས་མི་བྱེད་པར་ལོགས་ སུ་དབྱེ་བའི་བྱ་གཞག
alignment	༡། རྩོགས་སྒྲིལ། ༢། ལྗོངས་སྒྲིལ།	༡། རྩོ་ཁག་ཤོག་སྒྲིལ་ལམ་གོ་རིམ་ སྒྲིལ་སྟངས། ༢། ལྗོངས་ཁག་ཤོགས་ཐད་ཀར་སྒྲིལ་ སྟངས།
allegation	༡། ཉེས་འཛུགས། ༢། ལྗོན་འཛུགས།	༡། རྩོ་བོག་ཞིག་ལ་བཙུགས་པའི་ ལུགས་མཐུན་སྒྲོན་འཛུགས། ༢། བདེན་པ་དག་སྒྲིལ་བྱ་བྱའི་བྲ་ སྒྲིལ་ཡོད་པའི་གནད་དོན་ཞིག་ ཁས་ལེན་པའམ་མི་ལེན་པའི་ བརྗོད་པ།
alleged	༡། བརྗོགས་པའི། ༢། དོགས་གཞི་ཅན།	༡། ཡིན་པར་ཁས་འཆེ་ཡང་ཁུངས་ སྒྲིལ་ར་སྒྲོད་མ་བྱུབ་པའི། ༢། གནད་དོན་དོགས་གཞི་ཅན།
allegiance	ག་ཞེན།	འབངས་མི་སེར་རྣམས་ཀྱིས་སོ་སོའི་ རྒྱལ་ཁབ་ལ་བཅངས་པའི་དགའ་ཞེན་ དང་ལ་རྒྱ།
alliance	༡། རྩོགས་སྒྲིལ། ༢། མནའ་འབྲེལ།	༡། ཕན་ཚུན་མཐུན་ཤོར་བརྒྱེད་པའམ་ རྩོགས་བརྒྱེད་པའི་གནས་སྟངས།

		༡། དམིགས་ལུ་ལྟེ་བུ་པ་ཞིག་བསྐྱུབ་ ཆེད་མི་སྡེ་ལ་རྒྱལ་ཁབ་པམ་ཚུན་ དབར་མཉམ་མཐུན་བྱ་རྒྱུར་བཞག་པའི་ ལུགས་མཐུན་གྱི་མཐུན་ཁྲོམ།
allied	༡། མཐུན་སྲོགས་གྱི། ༢། ཁྲོམ་མཐུན་གྱིས་སྐྲུབ་བའི།	༡། མཐུན་ཚོགས་སུ་ཞུགས་པའམ་སྲོགས་ གཏོགས་སུ་སྐྲུབ་བའི། ༢། ཚིངས་ཡིག་གམ་མཐུན་ཁྲོམ་གྱིས་ སྐྲུབ་བའི།
allocation	༡། ཟུར་བཅད། ༢། བཤོ་བཤའ། བཤོ་འབྲེམས།	༡། དཤོས་དོན་ལྟེ་བུ་པ་ཞིག་གི་ཆེད་དུ་ དམིགས་ཏེ་ཟུར་འདོག་བྱས་པའི་ཐོབ་ཆ། ༢། ཆ་བཤོས་པམ་བཤོ་འབྲེམས་གྱི་བྱ་ གཞག།
allottee	བཤོ་ལུལ།	བྱ་དོས་གང་ཞིག་བཤོ་འབྲེམས་བྱས་པའི་ ཆ་ཤས་ཐོབ་མཁུན་གྱི་གང་ཟེག།
allow	༡། བྱེད་དུ་འཇུག་པ། ༢། གནང་བ་སྐྱོད་པ།	༡། བྱ་གཞག་གང་ཞིག་ལ་འགལ་སྐྱེལ་ འཤོག་སྡོམ་མི་བྱེད་པ། ༢། བཀའ་འཇོལ་གནང་བ།
allowable	ཚོག་པའི།	དོས་ལེན་བྱེད་འོས་པའམ་ཚོག་མཚན་སྐྱོད་ ཅུང་།
alteration	༡། འགྱུར་ལྡོག། ༢། བཟོ་བཅོས། ༣། བཅོས་བསྐྱར།	༡། བྱ་དོས་གང་ཞིག་གི་གནས་སྐབས་ གཅིག་ནས་གཞན་དུ་འཕོ་བའི་སྐབས་ གྱི་བྱུང་བ། ༢། བྱེན་ཆས་གྱི་ཆ་ཚད་ལྟ་བུ་བསྐྱར་བཅོས་ གཏོང་བའི་བྱ་གཞག།

		༡། བསྐྱུར་བཅོས་སམ་བསྐྱུར་བཅོས་ གཏོང་ཚུལ།
altercation	ཁ་འཛིང་། ཁ་འབྲུག།	ཕན་ཚུན་གཏམ་ངན་ཤོད་རེས་ཀྱི་ཚིང་ མེད་།
alternate	༡། རེས་མོས་བྱེད་པ། ༢། རེས་མོས་ཀྱིས་བྱུང་བ། ༣། བརྗེ་ལེན་བྱེད་པ།	༡། བྱ་བ་གང་ཞིག་བརྗེ་རེས་ཀྱིས་བྱེད་པ། ༢། བརྗེ་ལེན་གྱི་སྐྱོན་སྲིབ་བྱུང་བ། ༣། ལས་དོན་གང་ཞིག་དོན་གོ་ཚང་བ་ སྐྱུ་བ་སྒྲུང་བ་ནས་སྐྱབས་རིང་སྐྱེ་བོ་ གཅིག་གི་གོ་སར་གཞན་རེས་མོས་ སྤྱ་འཛོག་པ།
alternative	༡། རེས་མོས་ཀྱི། ༢། གདམ་ག།	༡། གདམ་ག་དང་རེས་མོས་ཀྱི། ༢། དངོས་པོ་གཉིས་སམ་དུ་མའི་ཁྲོད་ ཀྱི་གདམ་ག།
alternatively	རེས་མོས་བྱས་ཏེ། སྤེལ་མར།	གཅིག་གི་གོ་སར་གཅིག་འཛོག་པ་ལམ་ དེའི་ཚབ་དུ།
amalgamate	༡། དངུལ་ཚུ་དང་སྤྲེ་སྐྱོར་བྱེད་པ། ༢། མཉམ་དུ་སྐྱོར་བ།	༡། ལྷགས་རིགས་གཞན་དང་དངུལ་ཚུ་ མཉམ་བསྐྲེས་བྱེད་པ། ༢། ལོང་བུ་ཆ་ཚང་བ་གཅིག་ལྷུབ་པའི་ ཚེད་དུ་སྐྱེས་པ།
amalgamation	མི་རིགས་མཉམ་འབྲེས།	རིགས་རུས་ཕན་ཚུན་འབྲེ་ཚུལ།
amateur	དང་ཞེན་པ།	༡། སྐྱེ་ཚུལ་དང་། ཚན་ཚུལ། ཚེད་ རིགས་མོགས་ལ་དགའ་ཞེན་གྱིས་ འབྲུག་པའི་གང་ཟག།

		༡། དུས་ཚོད་འདེད་ཀྱི་དུས་ཚོད་འདེད་ཀྱི་ཚུན་རིགས་སོགས་ལ་འདུག་པའི་སྐྱོད་པོ།
ambiguous	༡། བོ་དོན་མང་བའི། ༢། གསལ་ཁ་མེད་པའི།	༡། བོ་དོན་གཉིས་སམ་གཉིས་ལས་མང་བ་ཡོད་སྲིད་པའི། ༢། བརྗོད་དོན་ཁ་གསལ་མེད་པའི།
amend	༡། ལེགས་བཅོས་བྱེད་པ། ༢། བསྐྱར་བཅོས་བྱེད་པ།	༡། ཡར་རྒྱས་སམ་ཐེ་ལེགས་ཀྱི་འགྱུར་བ་གཏོང་བ། ༢། ཁྲིམས་བཟོའི་གནད་དོན་ལྟ་བུར་སྦྱོར་འཕྲི་སྦྱོར་གཅོག་བགྱིས་ཏེ་བསྐྱར་བཅོས་གཏོང་བ།
amenity	༡། ཡིད་དུ་འོང་བའི་རང་བཞིན། ༢། མཐུན་ཀྱིན།	༡། རྩོལ་འབྲུག་པའམ་སྤང་བ་འགོ་བའི་ཁྱད་ཚོས། ༢། ལྷིང་དོས་པའི་བདེ་བར་གྲོགས་བྱེད་པའི་ཆ་ཀྱིན།
amicable	མཇུག་མཐུན་གྱི།	མཐུན་འབྲེལ་དང་གྲོགས་འདྲིས་ཀྱི་ཁྱད་ཚོས་ལྡན་པའི།
ammunition	༡། རྩེ་མེད་ལ། ༢། མཚོན་ཆ།	༡། མེ་མདའ་དང་མེ་སྐྱོགས་གྱིས་འཕེན་རྒྱུའི་མེད་ལ། ༢། མི་འཕོར་ཚེན་པོ་སྐྱེད་གསོད་བྱེད་པར་མཚོན་ཆ་ལྟ་བུ་བེད་སྤྱོད་གཏང་རྒྱུའི་རྩལ་སྤྲོད་དང་། རྩེ་མེད་ལ། རྩེ་དོས་ལྷ་མོའི་རྩེ་མེད་ལ།
amnesty	༡། ཉེས་ཡང་དུས་ལུན། ༢། ཉེས་ཆད་ཆག་ཡང་།	༡། ཁྲིམས་འགལ་བ་རྣམས་ལ་ཉེས་ཆད་ཆག་ཡང་གཏོང་བའི་དུས་ཚོད།

		༡། སྐྱེ་བོ་གང་ཞིག་ལུགས་མཐུན་གྱི་ སྐོན་ས་ཉེས་པ་གྲུ་ཡང་གཏོང་བའི་ བྱ་གཞག
amount	ཁྲིན་འབོར། འབོར།	གྲངས་མང་ཉུང་ངམ་ཁྲིན་ཆེ་ཆུང་གི་ཚད།
amplifier	སྒྲོར་བྱེད།	སྒྲོག་བྱགས་ལ་བརྟེན་པའི་བརྗེ་ལན་གྱི་ རྣམ་ཏུགས་སྒྲོར་བྱེད་གྱི་སྒྲོག་གི་ཡོ་བྱད།
amplitude	༡། འབེལ་ལྷག་ལྷག ༢། འབེལ་པོ།	༡། འབེལ་པོའི་གནས་སྟངས་སམ་རང་ བཞིན། ༢། དགོས་མཁོ་ལས་མང་བའི་འབོར།
amputation	ཡན་ལག་གཅོད་འབྲེག	དམིགས་བསལ་གཤག་བཅོས་ལ་བརྟེན་ ནས་ལུས་ཀྱི་རྒྱང་ལག་ཡོངས་རྫོགས་ སམ་ཆ་ཤས་གཅོད་འབྲེག་བྱེད་ཚུལ།
analogous	༡། ཆ་ཅོམ་འདྲ་བའི། ༢། བྱེད་ལས་ཅོམ་འདྲ་བའི།	༡། གནད་དོན་འགའ་ཡི་འདྲ་མཚུངས་ ཡིན་པའི། ༢། འབྲུང་ཁུངས་དང་སྒྲོམ་གཞི་མི་ མཚུངས་ཀྱང་བྱེད་ལས་མཚུངས་པ།
analyse	༡། དབྱེ་ཞིབ་བྱེད་པ། དཔྱད་ཞིབ་བྱེད་པ། ༢། ཆ་སོ་སོར་འབྲེག་པ།	༡། ཤེས་རྟོགས་ཞིབ་སྒྲུབ་ལོང་སྦྱང་ཞིབ་ འཇུག་གས་དཔྱད་ཞིབ་བྱེད་པ། ༢། ལྷག་ཆའི་རྫོས་སམ་གལ་ཆའི་ཆ་ ཤས་སོ་སོར་དབྱེ་བ།
ancestor	༡། མེས་པོ། ༢། ཕ་མེས།	༡། ཕ་གཞིས་སྐྱེ་བུ་གང་ནས་ཡེན་སའི་ གང་ཟླ། ༢། རང་ཉིད་ཀྱི་རིགས་རྒྱུད་ཁུངས་

འདིན་སྲོད་སའི་གང་ཟག

anchorage

༡། བརྟོན་ས།
༢། རྟོན་སྒྲུ།

༡། རྒྱ་མཚོའི་མཐར་ཐུག་གི་འདོད་གསལ་
སའི་གནས།
༢། ཐུག་ཐེངས་རྟོན་གནས་སྲུབ་བྱ་གསལ་
པའི་སྒྲུབ་འབབ།

ancillary

༡། ལག་གཡོག།
༢། གཤམ་ལོག།

༡། ལས་ཀར་རོགས་བྱེད་མཁན།
༢། གནས་རིམ་ལོག་མ།

animal husbandry

སློ་ཕུགས་གསོ་སྲོད་།

རྟ་ཕུག་ལ་སོགས་པའི་སློ་ཕུགས་སེམས་
ཅན་ནམས་སྲུ་སྲེལ་བྱེད་པ།

animosity

༡། འཁོན་སེམས།
༢། རྐང་སེམས།

༡། རྐང་ཕུག་དྲག་པོ་འབྱུང་གཞིའི་སེམས་
ཚོར།
༢། རྐང་སེམས་ཀྱི་ཚོར་བའམ་བྱ་སྲོད།

animus

༡། འཁོན་འདྲིན།
༢། རྐང་འདྲིན།

༡། འཁོན་པའི་སེམས་ཚོར།
༢། ཞེ་རྐང་དྲག་པོའི་སློ།

annexe

གཞིགས་ཁང་། བྱ་ཁང་།

མ་ཁང་ཞིག་ལྷན་སྲྀད་གཏོང་བའི་ཆེད་དུ་རྒྱབ་
པའི་ཁང་པ།

annihilation

༡། ཚ་གཏོར།
༢། ཚ་སྲོད་ས།

༡། ཚ་མེད་གཏོང་ཚུལ་གྱི་བརྒྱུད་རིམ་
མམ་བྱ་གཞག།
༢། བང་ཞིག་ཚ་གཏོར་བྱེད་པའི་སློ་
ནས་བཅོམ་པ།

anniversary

ལོ་འཁོར་དུས་དྲན།

བྱ་གཞག་གང་ཞིག་ལོ་རེ་འཁོར་བའི་དུས་
མཚམས།

annotation	མཚན་འགྲེལ།	འགྲེལ་བཤད་དང་རྩེ་མཚན་འགོད་ཚུལ།
announcement	གསལ་བསྐྱབས།	གནས་དོན་ཞིག་གིས་དོན་གསལ་ཆེད་སྤེལ་བའི་བཅུ་བྱ།
announcer	༡། གསལ་བསྐྱབས་པ། ༢། ལས་རིམ་དོ་སྐྱོད་པ།	༡། གནས་དོན་གང་ཞིག་བྱུང་བསྐྱབས་ཀྱི་ཕྱིན་མཁའ། ༢། རྒྱུ་འཕྲིན་དང་། ཚོགས་འདུ་སོགས་ཀྱི་ཕྱིན་སྐྱོད་ཀྱི་ཕྱིན་པ།
annoyance	སྤྱན་གཅོང་།	སྤྱི་བོ་གང་ཞིག་ལ་སྤྱན་པོ་འཕྲོག་པ་དང་བཟོ་བའི་བྱ་གཞག།
annual account	ལོ་འཁོར་ཚིས་ཁྲ།	ལོ་གཅིག་གི་ལྷན་པོར་ཚིས་ཁྲ།
annual administrative report	ལོ་འཁོར་འདིན་སྐྱོང་སྤྱན་ཐོ།	འདིན་སྐྱོང་ལས་དོན་དང་འགྲེལ་བའི་ལོ་གཅིག་གི་སྤྱན་ཐོ།
annual financial statement	ལོ་འཁོར་དངུལ་ཚིས་ཀྱི་ཚིས་ཐོག	ལོ་རེའི་དངུལ་ཚིས་གནས་སྟངས་ཀྱི་ཚིས་ཐོག
annual report	ལོ་འཁོར་སྤྱན་ཐོ།	དུས་ལུན་ལོ་གཅིག་གི་ལས་དོན་གང་ཡང་རུང་བའི་སྤྱན་ཐོ།
annual review	ལོ་འཁོར་བསྐྱར་ཞིབ།	ལོ་གཅིག་གི་ལས་དོན་གང་རུང་དང་འགྲེལ་བའི་བསྐྱར་ཞིབ།
annuity	༡། ལོ་འབབ། ༢། ལོ་རེའི་ལོག་འབབ།	༡། ལོ་གཅིག་གི་ཕྱི་གསལ་བསྐྱོན་པ་སོགས་སུ་ཡོང་འབབ།

		༡། མ་འདྲུགས་གང་ཞིག་ལས་ལྷུང་བའི་ སྲིད་ཀ་ཐེ་བའི་ལོ་རེའི་དངུལ་འབབ།
annul	རྩམ་མེད་བཟོ་བ།	ཁྲིམས་ཐོག་ནས་ཕྱིས་མེད་བཟོ་བ།
anomaly	༡། སྲིད་མི་སྟོམས་པ། ༢། ཀུན་དང་མི་འདྲ་བའི་གང་ཟག	༡། སྲི་སྟོམས་སམ་ཚད་གཞི་དང་འགལ་ བའི་ཆ། ༢། སྲིར་བཏང་དང་མི་འདྲ་བའི་གང་ཟག
anonymous	༡། མིང་མེད་པའི། ༢། མིང་སྟོོས་མེད་པའི།	༡། མིང་མེད་པའི། ༢། སུ་ཡིན་མིང་སྟོོས་མེད་པའི་གང་ཟག་ ཞིག་ནས།
answer book	ལན་དེབ།	དྲི་ལན་འབྲི་སའི་དེབ།
answer sheet	ལན་ཤོག།	དྲི་ལན་འབྲི་སའི་ཤོག་ཟུ།
answerability	༡། འགན་ལུངས། ༢། ལན་འགན་ཡོད་པའི་གནས་ སྟངས།	༡། ལས་དོན་གྱི་འགན་དབང་ཡོད་པའི་ ངང་ཚུལ། ༢། ལན་འདེབས་གྱི་འགན་ལུངས་ཡོད་པའི་ གནས་སྟངས།
answering machine	ལན་འདེབས་འཕྲུལ་ཆས།	ཁ་བར་བརྒྱུད་ནས་སྒྲ་སབ་དང་བར་ལན་སྲོད་ བྱེད་ཀྱི་འཕྲུལ་ཆས།
antagonist	ཁ་གཏད་པ།	གཞན་དང་འགྲན་སྦྲུང་རམ་ཁ་གཏད་བྱེད་ མཁན་གྱི་གང་ཟག
antecedent	སྔ་གནས་གྱི།	བྱ་དོན་གང་ཡང་རྩེད་བའི་སྔོན་དུ་བྱུང་ བའམ་འགྲོ་བའི།

antedated	ལྷ་ཚོས་སྐྱོད་ཀྱི་ལུང་ལུང་།	དེ་ལོ་ལྷ་ཚོས་སྐྱོད་ཀྱི་ལུང་ལུང་ལས་སྐྱོད་ཀྱི་ལུང་ལུང་།
antedated cheque	ལྷ་ཚོས་སྐྱོད་ཀྱི་ལུང་ལུང་ཅེས་འདོན་པའི་ལེགས་འདོན་།	ཚོས་སྐྱོད་ཀྱི་ལུང་ལུང་ཅེས་འདོན་པའི་ལེགས་འདོན་།
anticipated expenditure	སྤོང་དཔག་འགོ་ལྟོན་།	རོལ་ཕྱིས་ཚོད་དཔག་གི་འགོ་ལྟོན་།
anticipated income	སྤོང་དཔག་ཡོང་འབབ།	རོལ་ཕྱིས་ཚོད་དཔག་གི་ཡོང་སྟོན་།
anticipated profit	སྤོང་དཔག་ཁི་འབབ།	རོལ་ཕྱིས་ཚོད་དཔག་གི་ཁི་བཟང་།
anticipated saving	སྤོང་དཔག་གསོག་འཛོགས་།	རོལ་ཕྱིས་ཚོད་དཔག་གི་གསོག་འཛོགས་།
anticipation	༡། རེ་འདུན། ༢། སྤོང་དཔག	༡། རེ་བ་བརྒྱབ་པའམ་ཚོད་དཔག་བྱས་པའི་ངང་ཚུལ། ༢། ལྷ་ཚོས་སྤོང་དཔག་ལ་བརྟེན་པའི་སྤོང་ཚུད་ཀྱི་ཚོད་དཔག
antique	གནའ་བོའི། གནའ་རབས་ཀྱི།	གནའ་བོའི་དུས་ནས་བྱུང་བའམ་དེ་དང་འབྲེལ་བའི།
antiquity	༡། ལྷ་རབས། ༢། རྩིང་ཉམས།	༡། གནའ་དུས་ཏེ། དམིགས་བསམས་དུ་དུས་རབས་བར་མའི་སྐྱོད་ལུང་བྱུང་བ། ༢། གནའ་བོའམ་རྩིང་པའི་ཁྱད་ཚོས།
apartheid	མི་རིགས་དཀར་ནག་དབྱེ་འབྱེད་(ཀྱི་མིད་ཏུས།)	སྤོང་ལས་རི་ཀའི་ནང་ལག་བསྟར་བྱས་པའི་མི་རིགས་དཀར་ནག་དབྱེ་འབྱེད་ཀྱི།

སྲིད་རྒྱུ་ལ།

apathy

སྲོ་སྤང་ཞན་པ།

གནད་དོན་གང་ཞིག་ལ་དོ་སྤང་དང་སེམས་
ཚོར་མེད་པ།

apex

༡། ཡང་རྩེ།
༢། མཐར་ཐུག

༡། བྱ་དངོས་གང་ཞིག་གི་གནས་མཐོ་ཤོས།
༢། གཏམ་བཟོད་ལྟ་བུའི་མཐོ་ཐུབས་ཀྱི་རྩེ་
མོ།

apology

བཟོད་གསོལ། དགོངས་སེལ།

ཕོག་ཐུག་གམ་ནོར་འཁྲུལ་བྱུང་རིགས་ལ་
འགྲོད་སེམས་སམ་དགོངས་དག་ཐུགས་
བདེན་ལྷུ་ཚུལ།

apparatus

ཡོ་བྱད། བཞོ་ཆས།

བྱེད་སྒོ་དེས་ཅན་ཞིག་བསྐྱབ་སྐྱད་དུ་བཀོལ་
རྒྱུའི་ཆེད་བཟོས་པའི་དངོས་ཆས།

apparent

༡། རྣམ་པར་གསལ་བའི།
༢། མངོན་སྲུང་གྱི།

༡། ཡིད་དང་དབང་པོར་གསལ་པོ་འཆར་བའི།
༢། བདེན་པའམ་མངོན་སྲུང་དུ་སྤང་བའི།

appeal

༡། ལྷུ་འཕོད་བྱེད་པ།
༢། ལོང་ལྷུ་བྱེད་པ།

༡། རྒྱུ་ཕོ་གང་ཞིག་ལ་རོགས་རྒྱུར་ཆེད་ད་
དག་འཕོད་སྐུལ་བྱེད་པ།
༢། ཁྲིམས་ཁང་འོག་མ་ཞིག་ནས་ཐག་
བཅད་ཟིན་པའི་ཁ་མཚུ་ཞིག་ཁྲིམས་ས་
ལོང་མར་བསྐྱར་དུ་ལྷུ་གཏུག་བྱེད་པ།

appearance

༡། ཕྱི་ཚུལ།
༢། སྤྱང་ཚུལ།

༡། དངོས་པོ་འམ་རྒྱུ་ཕོ་གང་ཞིག་གི་
ཕྱིའི་སྤྱང་ཚུལ།
༢། དངོས་པོ་གང་ཞིག་གི་སྤྱང་ཚུལ་ལམ་
འཆར་ཚུལ།

appeasement	༡། རོ་སྤང་། ༢། ཞི་ཐབས་རོ་སྤང་།	༡། འདོད་སྐྱོན་སྐྱོང་ཐབས་གྱི་བྱ་གཞག་ ༢། བཅ་ཚུན་ཞི་མཐུན་གྱི་འདུགས་ གནས་ཐབས་ལུ་དག་པོ་འཕེལ་བཅོམ་ བྱེད་ཅན་གྱི་མངོན་འདོད་སྐྱོང་ ཐབས་གྱི་རྒྱན་བུས།
append	ཁ་སྐྱོན་རྒྱག་པ། སྐྱོན་པ།	གང་ཞིག་ཁ་སྐྱོན་གྱི་ཚུལ་དུ་སྐྱོར་བའཕམ་ ཕུགས་པ།
appendix	༡། ལྷན་ཐབས། ༢། ལྷ་ལྷུག	༡། དེབ་གྱི་ཕུང་ག་དུ་བཀོད་པའི་ཁ་སྐྱོན་ གྱི་ཚོམ་སྒྲིག་ལྷ་ཆ། ༢། ལྷ་ལ་དང་ཡོད་གཤམ་ཉིས་འབྲེལ་ མཚམས་ནས་ཡོགས་སུ་ནར་བའི་ ཟས་སྐོམ་མི་ལྷ་བའི་ལྷ་མ་ལྷ་ལ་ ལུང་བ་ཞིག
appliance	ཡོ་བྱད།	ལས་དོན་བྱེ་བྲག་སྐྱབ་ཆེད་གྱི་འཇུག་ ཆས་སམ་ཡོ་ཆས།
applicability	སྐྱོར་རུང་བའི་རང་བཞིན།	སྐྱོར་རུང་བའཕམ་འདུག་པའི་རང་བཞིན།
applicable	སྐྱོར་རུང་བའི། འདུག་པའི། ལག་བརྟར་རུང་བའི།	ལག་བརྟར་ཆེད་སྐྱོད་ལུབ་པའི།
applicant	སྙན་ཞུ་འབྲུལ་མི།	ལས་ཀ་དང། གོ་གནས། འདུལ་ ལུགས་བུ་རྒྱ་མོགས་གྱི་ཆེད་དུ་སྙན་ཞུ་ འབྲུལ་མཁན་གྱི་གང་ཟེག
application	སྙན་ཞུ།	གོད་རིམ་དང་ལས་གནས་མོགས་གྱི་ ཆེད་དུ་འབྲུལ་རྒྱུ་འི་ཡི་ཤེ

application form	སྒྲིལ་ལུ་འགོངས་ཤོག་	སྒྲིལ་ལུ་འབྲུལ་རྒྱུ་ལི་གནད་དོན་འགོད་སའི་ཤོག་མཉེ།
appointee	བསྐོས་པའི་མི།	ལས་སྡེ་འཕུལ་གོ་གནས་གང་ཞིག་ཏུ་བསྐོས་པའི་གང་ཟག།
appointment	༡། བསྐོས་གཞག ༢། ཏུས་ར།	༡། ལས་སྡེ་ལྟ་བུར་བསྐོས་འཇུག་པ། ༢། རྒྱུ་ཤོ་གང་ཞིག་དང་མཉམ་ཏུ་གནས་གང་ཏུ་ལྷན་འབྲུང་བུ་རྒྱུ་ལི་ཏུས་བཀག་བརྩོབ།
appointment letter	བསྐོས་གཞག་ཡི་གེ།	ལས་སྡེ་ལྟ་བུར་བསྐོས་འཇུག་པ་གྱི་ཡི་གེ།
apportionment	བཤོ་བཤའ།	སྐལ་བའམ་དུམ་བུར་བཤོ་འབྲེམས་བྱེད་ཚུལ།
appraisal	༡། རིན་ཐང་གཏན་འཁེབས། ༢། རྟོག་ཞིབ།	༡། དངོས་པོ་གང་ཞིག་གི་ཤོད་ཚད་དམ་རིན་ཐང་གཏན་འཁེབས། ༢། ལེགས་ཤེས་ལྟ་བུ་དབྱེ་འབྱེད་གྱི་དབྱེད་པ།
appraise	༡། རིན་ཐང་གཏན་འཁེབས་བྱེད་པ། ༢། ཚོད་དཔག་བྱེད་པ།	༡། རིན་ཐང་ཐག་གཅོད་དམ་གཏན་འཁེབས་བྱེད་པ། ༢། རྒྱ་དངོས་གང་ཞིག་གི་རིན་ཐང་དམ་སྒྲིལ་གྱི་ཡི་གེ་ལྟར་ལྟོན་འཁོར་ཚོད་དཔག་བྱེད་པ།
appraiser	རིན་ཐང་གཏན་འཁེབས་བྱེད་པོ། རིན་ཐང་གཏན་འཁེབས་བྱེད་མཁན།	ས་ཁང་ངམ་ནང་འདྲེན་དངོས་ཤོག་མཁན་དབང་ལྷ་བུའི་ཅ་དངོས་གྱི་རིན་ཐང་གཏན་འཁེབས་བྱེད་རྒྱུ་ལི་དབང་ཚད་ཅན་གྱི་རྒྱུ་ཤོ།

apprehend	༡ འདིན་བརྩུང་བྱེད་པ། ༢ གོ་དོན་རྟོགས་པ།	༡ ཁྲིམས་ཐོག་ནས་འདིན་བརྩུང་བྱེད་པ། ༢ གནད་དོན་གང་ཞིག་གི་གོ་དོན་ བཤེས་པ།
apprehension	༡ འདིན་བརྩུང་། ༢ གོ་རྟོགས།	༡ ཉེས་ཅན་ལ་སོགས་པ་འདིན་བརྩུང་ བྱེད་ཚུལ། ༢ གོ་རྟོགས་ལོན་པའི་སྐྱེ་བོ་གང་ཞིག་ གི་སྐྱོའི་འདིན་སྤངས།
approach	༡ ཉེ་བར་བཅར་པ། ༢ ཐབས་ལམ། འདུག་སྒོ།	༡ འགམ་དུ་རེ་ཉེ་རེ་ཉེར་སྐྱབས་ཚུལ། ༢ གང་ཞིག་དང་ཉེ་བར་འདུག་པའི་སྒོ་ དང་། ཐབས་ལམ། གོ་སྐབས་ བཅས།
appropriate	༡ འོས་པོ། འོས་ཤིང་འཚམས་ པའི། ༢ ཟུར་འཛིན་བྱེད་པ།	༡ ཏུས་སྐབས་སམ་གནས་སྤངས་བྱེ་ བྲག་པ་ཞིག་ཆེད་ཏུ་རན་པོ་འཇམ་ འཕྲིག་པོ། ༢ ལས་དོན་བྱེ་བྲག་པ་ཞིག་གི་ཆེད་ཏུ་ བེད་སྐྱོད་བྱ་རྒྱུར་ཟུར་འཛིན་བྱེད་པ།
approval	༡ བཀའ་འཁྲུལ། ༢ ཚོག་མཚན། འཁྲུལ་ཆ།	༡ གོང་རིམ་གྱིས་གནང་བ་སྐྱོད་ཚུལ། ༢ ཚོག་མཚན། མོས་མཐུན། བཀའ་འཁྲུལ།
approximate	༡ ཕལ་ཆེར། ༢ ཉེ་བར་སྐྱབས་པ། ༩ ཚོད་དཔོག་པ།	༡ ཉ་ལམ་ཏག་ཏག། ༢ གང་ཞིག་གི་ཉེ་ལོགས་དེ་མ་ཐག་ ཏུ་སྐྱབས་པ། ༩ སྐྱོམ་ཚོད་དམ་རོབ་ཚིས་གྱིས་ཐག་ གཙོད་པ།

approximately	ཏཿ་ལམ། སལ་ཚེ།	ཅུང་ཟད་མ་གཏོགས་སྲོགས་ཡོངས་ནས་འདྲ་ བའམ་མཐུན་པ་ལྟ་བུ།
appurtenance	ཆ་ལག་འཕར་མ།	རྒྱས་ཚད་གོང་འཕེལ་གཏོང་བྱེད་གྱི་ཁ་གསབ་ གྱི་ཆ་ལག།
aptitude	༡། སྐྱེས་ཅུལ། ༢། འདུག་པ་ལྟར་པ། མོ་ནོ་བ། ༣། རྒྱས་པ། འདོན་ཐང་།	༡། ཤེས་སྡོལ་ཆེ་བ་ལྟ་བུ་སྐྱེས་སྡོལ་གྱི་ ཅུལ་ཡོད་པའི་རྒྱས་པ། ༢། སྤྱི་པའི་གནས་གང་ཞིག་ལ་སྲོད་བ་ དང་། གོ་སྐོག་ལྟར་བའི་རང་བཞིན། ༣། བྱ་བ་གང་ཞིག་བྱེད་ཐུབ་པའི་རྒྱས་ ལྷན་གསལ་ལོན་ཏན།
aptitude test	སྐྱེས་ཅུལ་ཚོད་ལྗ།	སྐྱེ་བོ་ཞིག་ལས་ཀ་དང་། ཤེས་ཡོན། ལག་ ཅུལ་སོགས་ཀྱི་སྤྱི་གསལ་ཇི་འདྲ་ཞིག་ལ་དམིགས་ བསལ་དུ་རན་མིན་བཟླ་བ་ཐབས་ཀྱི་ཚོད་ལྗ།
arbitrary	རང་སྣང་གང་དུན་གྱི།	ཁྲིམས་མེད་ལུགས་མེད་བྱས་པ་སྟེ། རང་ ཉིད་ཀྱི་འདོད་དོན་དང་བསམ་ཚུལ་ལམ་ འདུན་པ་ལོ་ནར་གཞི་བཙོལ་བའི།
arbitrate	༡། བར་འདུམ་བྱེད་པ། ༢། བར་འདུམ་པར་སྲོད་པ།	༡། སྲོགས་སུ་ཚུན་དབར་གྱི་མི་མཐུན་པ་ རྣམས་འདུམ་པར་བྱེད་པ། ༢། ཐག་གཅོད་བྱ་རྒྱུའི་ཚེད་དུ་བར་འདུམ་ པར་ཅིས་སྲོད་པ།
arbitrator	བར་འདུམ་པ།	ཚོད་དོན་ཐག་གཅོད་བྱ་རྒྱུར་འགན་དབང་ ཡོད་པའི་གང་ཟག།
architecture	༡། ཁང་བཟོ་སྤྱི་བ།	༡། ཁང་པའི་བཟོ་བཞེད་ཀྱི་སྤྱི་བའམ་

	༡། ཁང་པའི་བཞོ་བོད།	སྒྲིལ་ལ། ༡། ཁང་པ་དེ་རྣམ་བཞོ་བའི་འགོས་སམ་བོད་པ།
back out	ཁ་དན་ཚིག་ལ་མི་གནས་པ།	ཁས་ལེན་དམ་བཅའ་ལ་མི་གནས་པ།
back payments	སྲོད་སྲད་འཕར་འབབ།	ལས་མི་ཞིག་ལ་སྲ་ས་ནས་ཟླ་ཤོགས་འཕར་བའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ཐོབ་པའི་དུལ་འབབ།
backdated	༡། འདས་ཚེས་བོད་པའི། ༢། འདས་ཚེས་ཡར་ལོག་གི།	༡། ཡིག་ཆ་རྣམས་འདས་པའི་ཚེས་གངས་འོ་མ་ལས་སྲ་བའི་ཚེས་གངས་བོད་པ། ༢། དུས་ཚེས་སྲོན་མ་ཞིག་ནས་ཚ་འདོན་གྱིས་སྲར་ཆ་བྱ་རྒྱ། (དམིགས་བསལ་ཟླ་ཤོགས་རྣམས་ལ།)
background	རྒྱལ་སྲོད་ས།	༡། དར་དང་རི་མོ་སོགས་ཀྱི་རྒྱལ་གྱི་ཡུལ་སྲོད་ས་སམ་བོད་པ། ༢། གང་ཟག་ཅིག་གི་ལས་ཀའི་སྲོད་བརྟེན་དང་། ཤེས་ཡོན། ཉམས་སྲོད་སོགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས།
background paper (backgrounder)	༡། རྒྱལ་སྲོད་ས་གསལ་བསྐྱབས། ༢། རྒྱལ་སྲོད་ས་གསལ་འཕྲིན།	༡། གཞུང་ཞབས་པ་ཞིག་གིས་གསར་འགོད་པར་གཞུང་གི་སྲིད་བྱུས་སམ་ལས་དོན་ཞིག་གི་རྒྱལ་སྲོད་ས་ཞིབ་སྒྲགས་ལ་བཤད་བྱེད་སའི་གསར་འགོད་རྣམ་ཚིགས་སམ་བཅར་འདྲི། ༢། གཞུང་གི་སྲིད་བྱུས་སམ་ཕྱེད་སྐྱེའི་

རྒྱལ་སྐོར་ས་སྐོར་ཞིབ་པ་ལས་ལ་བཅད་
བྱེད་པའི་གཞུང་འབྲེལ་གསུམ་འཕྲིན་
ནམ་གསུམ་ཤོག

backhander

ཕྱི་བོ་དོ།

སྐོག་རྒྱ་གྱི་པལ་སྐད།

backlog

༡། རྒྱལ་ཤིང་། རྫོང་སྐྱུང་།
༢། ལས་འཕྲོ།
༣། ཆེད་ཉམ།

༡། མི་རྫོད་མི་ཐོར་བའི་ཆེད་ཐབ་གྱི་རྒྱལ་
ལོགས་སུ་འཛོག་རྒྱུའི་ཤིང་དུམ་ཆེན་པོ་
ཞིག
༢། བྱས་མ་ཚར་བར་སྐྱང་གསོག་ཐབས་
པའི་ལས་ཀ།
༣། རྒྱུ་སྐོར་ལོགས་བསལ་ཞིག་གསུམ་མ་
འོངས་པའི་ཆེད་དུ་ཉམ་ཚགས་བྱས་
པའི་དངོས་པོ།

backup

རྒྱལ་རྟེན།

༡། རོགས་ཚབ་དུ་ཉམ་བའི་གང་ཟག་གསུམ་
དངོས་པོ།
༢། ཀམ་སུ་ཏར་ནང་གི་ཡིག་ཆ་གང་རུང་
ཞིག་གི་འདྲ་བལྟས་ཀམ་སུ་ཏར་དེ་ལས་
ལོགས་སུ་ཉམ་ཚགས་བྱས་པའི་འདྲ་
བལྟས།

backward class

རྗེས་ལུས་གྲལ་རིམ།

རྒྱི་མཚུངས་ལྟར་ཡར་རྒྱས་འགོ་མ་བྱུབ་པའི་
ལོ་རྒྱུ།

backward tribe

རྗེས་ལུས་ཚོ་པ།

རྗེས་ལུས་ཐབས་པའི་ཚོ་པ།

bad conduct

སྤོད་ངན།

སྤོད་ལམ་མི་ལེགས་པ།

bad debt

བུན་ནག

ཕྱིར་སྤོད་མི་ཐུབ་པའམ་འདེད་ཁུངས་མེད་

པའི་བུ་ལོན།

badge

༡། དཔྱད་རྟགས།
༢། རྟགས་མ།

༡། ཚོགས་པ་ཞིག་གི་ཚོགས་མིའམ་
གོ་གནས་མཚོན་ཆེད་ལུས་སྐྱེད་དུ་
གདགས་སྐྱེའི་མཚོན་རྟགས།
༢། གང་ཟག་ཞིག་ལ་གཟེངས་བརྟེན་
དམ་ཆེ་བརྟེན་གྱི་སྐད་དུ་སྐྱེལ་བའི་
མཚོན་རྟགས།

baggage

སྐྱེལ་སྒྲུ་ རོ་ཆས།

འབྲུལ་བརྟེན་སྐབས་འབྱེད་སྐྱེའི་ཅ་ཡག

bail

༡། གཏུ་འདུལ།
༢། ཁག་འབྲུག།
༣། གཏུ་འདུལ་གྱིས་སྐྱེ་བ།

༡། ཉེས་འཇུགས་བྱས་པའི་སྐྱེ་བོ་གང་
ཞིག་གིས་ཁང་དུ་གཏུག་པའོའི་
སྐབས་འོ་བཅར་མ་བྱས་ཆེ་འགན་
ཁག་ལེན་མིས་ཁྲིམས་ཁང་དུ་
འབྲུལ་སྐྱེར་ཁས་སྲུངས་པའི་དུལ་
འབབ།
༢། འགན་ལེན་གཏུ་འདུལ་འབྲུལ་
སྐྱེའི་ཁས་ལེན་བྱེད་པོ།
༣། གཏུ་འདུལ་བཞག་རྟེ་སྐྱོད་
བའོའམ་གཏོང་བའམ་གཏུ་འདུལ་
གྱིས་སྐྱེ་བ།

bailiff

ཁྲིམས་རའི་དོ་དམ་པ།

ཁྲིམས་ཁང་གི་འགན་སྲུང་ལས་བྱེད།

bailment

༡། གཏུ་འདུལ་འབྲུལ་འཛོལ།
༢། བཅོལ་འཛོལ།

༡། ཉེས་འཇུགས་བྱས་པའི་སྐྱེ་བོ་ཞིག་
གི་ཆེད་དུ་གཏུ་འདུལ་འབྲུལ་
སྐྱེལ།
༢། ཅ་དངོས་སམ་ཁར་དབང་མི་གཞན་
ལ་བཅོལ་འཛོལ་བྱ་ཐབས།

balance	༡། སྲང་། རྒྱུ་ལ། ཉ་ག ༢། ཀ། བྱང་སོང་ཁ་འཐབ། ཁ། བྱང་སོང་བར་བྱུང། ༣། ལྷག་འཕྲོ།	༡། རྒྱུད་ཚད་འདལ་བྱེད་གྱི་ཡོ་ཆས། ༢། ཀ། ཚིས་ཁྲའི་བྱང་སོང་གཉིས་གྱི་དོ་ བཙམ་སྡོམ་འཕོར། ཁ། ཚིས་ཁྲའི་བྱང་སོང་དབར་གྱི་ཉེ་བལ། ༣། ལྷལ་དུ་ལྷུས་པའི་ལྷག་ལ།
balance sheet	ཚིས་ཁྲའི་ཁ་ཕོག་ བཟའ་སྡོམ་ ཚིས་ཕོག།	ཚོང་ལས་སམ་ལས་བྱུངས་ཤིག་གི་ཚིས་ དུས་ངེས་ཅན་གྱི་ཁར་དབར་དང་། བ་ཙ། བུ་ལོན་སོགས་ཁ་གསལ་བཀོད་པའི་ཚིས་ཁ།
balance to trade (trade balance)	ཚོང་འབྲེལ་བར་བྱུང།	རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་གིས་དུས་ལུན་ངེས་ཅན་རིང་ རྒྱལ་ནང་ཐོན་སྐྱེད་སྲིད་འཚོང་བྱས་པ་དེ་དང་ སྤྱི་རྒྱལ་གྱི་ཚོང་ཐོག་ནང་འདྲན་བྱས་པ་ གཉིས་གྱི་རིན་ཐང་བར་བྱུང།
balanced budget	དོ་མཉམ་སྡོན་ཚིས།	དུས་ལུན་ངེས་ཅན་ཞིག་གི་འགྲོ་བོན་དང་ ཡོང་འབབ་ཆ་མཉམ་པའི་སྡོན་ཚིས།
ballot	༡། འོས་ཕོག། ༢། (གསང་བའི་)འོས་བསྟུ།	༡། བྱེ་བྲག་དུ་གསང་བའི་འོས་ཕོག་འཕེན་ ལྷབས་གྱི་འོས་བསྟུ་འོས་ཕོག་ལྷ། ༢། བྱེ་བྲག་དུ་གསང་བའི་འོས་ཕོག་བསྟུ་ ཡིན་བྱེད་སྟངས།
ballot box	འོས་སྐྱམ།	འོས་བསྟུའི་སྐབས་འོས་ཕོག་ལྷག་སའི་ སྐྱམ།
ban	༡། བཀག་རྒྱ། ༢། བཀག་སྡོམ། ༣། བཀག་དབྱུང་།	༡། བྱེ་བྲག་ལྷག་གང་ཞིག་འཕོག་སྡོམ་བྱེད་ པའི་བཀག་རྒྱ། ༢། ཉེས་ཚད་ལྷ་བྱས་རང་གི་བཀག་སྡོམ་ ཉམས་ཐག་རིང་དུ་འབྱུང་པ།

		༡། ཚོགས་པ་ལམ་སྐྱོད་སྐྱབ་ལྟ་བུ་ནས་ སྤྱིར་འབྱུང་བྱེད་པ།
band	༡། འཚིང་ཐག་ སྡེ་ཐག ༢། རོལ་ཚའི་རྩ་ཁག	༡། ཅད་དོས་ལྟ་བུ་མང་པོ་མཉམ་དུ་ སྡེ་བྱེད་གྱི་སྐོག་ཐག་སྐབ་ལོ། ༢། རོལ་ཚ་མཉམ་གཏོང་བྱེད་མཁན་ གྱི་སྡེ་ཁག
banishment	རྒྱང་འབྱུང། (ཡུལ་)སྐྱབས།	སོ་སོའི་ཡུལ་ནས་སྤྱིར་འབྱུང་པ་ལམ་ རྒྱང་འབྱུང་གཏོང་བ།
bank	༡། དངུལ་ཁང་། ༢། རོགས། རྒྱ་འགྲམ། ༣། བཀར་འཇུག	༡། དངུལ་གྱི་ཚོང་དོན་ལས་ཁུངས་ ཞིག་སྟེ་གང་དུ་དངུལ་ལོར་བཅོལ་ འཛོག་དང་། མ་དངུལ་འཇུགས་ པ། རྒྱན་གཡར་གཏོང་བ། དངུལ་ ལོར་བརྗེ་ལེན་བྱ་ཡུལ། ༢། མཚོ་དང་མཚེའུ་ལམ་གཅོང་པོའི་ ཁ་འགྲམ་གྱི་ས་རྒྱུད་རོགས། ༣། གནས་ཚུལ་རྫོང་བྱ་གམ་མ་འོངས་ པའི་དགོས་མཁོའི་ཚེད་གསོག་ འཛོག་བྱས་པའི་གན་མཛོད།
bank account	དངུལ་ཁང་ཅིས་ཁ།	མི་ཞིག་གིས་རང་གི་དགོས་མཁོ་ལྟར་ དངུལ་འདོན་འཇུག་བྱེད་ཚོག་པའི་ དངུལ་ཁང་གི་ཅིས་འགོ
bank balance	དངུལ་ཁང་གླག་བརྒྱད།	དུས་དེས་ཅན་ཞིག་ལ་དངུལ་ཁང་ཅིས་ ཁྲའི་ནང་ཡོད་བཞེན་པའི་དངུལ་འབོར།
bank book	དངུལ་ཁང་ལག་དེབ།	དངུལ་ཁང་ནས་དངུལ་བཅོལ་མཁན་འི་

		རེར་དེབ་རྒྱུང་ཞིག་གི་ནང་མི་པོ་མེད་པའི་དངུལ་ ཡུང་མེད་གི་རྩིས་བྲུང་འགོད་སའི་དེབ་རྒྱུང་།
bank credit	དངུལ་ཁང་གི་ལོན་ཀྱི།	དངུལ་ཁང་ཞིག་གི་ནང་གཏུང་མ་བཞག་རྩིས་ དངུལ་ཁང་དེ་ནས་གཡོར་ལེན་ཚོགས་པའི་ དངུལ་འབོར་ངེས་ཅན་ཞིག་
bank draft	དངུལ་ཁང་འབོར་ལོན་ཀྱི།	དངུལ་ཁང་གཅིག་ནས་གཅིག་བརྒྱུད་ཐང་ ལེན་བྱ་རྒྱུའི་དངུལ་འདོན་ཞིག་
bank guarantee	དངུལ་ཁང་འགན་ལེན་ཀྱི།	བུ་ལོན་བཏང་བ་ཞིག་ལ་སྤྲིས་སྲུ་སྲོད་འཇམ་ མ་རྒྱབ་ཚེ་དངུལ་ཁང་ལ་འཇམ་སྲུ་དེ་བྱེད་ རྒྱུའི་འགན་ལེན་གྱི་གན་རྒྱ།
bank holiday	དངུལ་ཁང་གྲུང་མེད་ཀྱི།	དངུལ་ཁང་གི་གཞུང་དོན་གྲུང་མེད་གི་ཉིན་ མོ།
bank rate	དངུལ་ཁང་རྒྱུད་ཐང་།	རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་གི་དངུལ་ཁང་དབུས་མ་ས་ རྒྱལ་ནང་གི་རྒྱལ་ཡོངས་དངུལ་ཁང་ཁག་ལ་ དངུལ་བུན་གཡོར་བའི་རྒྱུད་ཀའི་འབབ་ཚད།
bank statement	དངུལ་ཁང་གི་རྩིས་བཞེད་ཀྱི།	དངུལ་ཁང་ཞིག་ནས་དངུལ་ཁང་དེའི་ནང་ དངུལ་བཅོལ་མཁན་མི་དེ་དོ་རེར་དུས་ སྐབས་པོ་མེད་བཅོ་བའི་ཡུང་མེད་བསྟན་ གསུམ་གྱི་རྩིས་བྲུང་།
banker	དངུལ་ཁང་དོ་དམ་པ། དངུལ་ཁང་བདག་པོ།	དངུལ་ཁང་ཞིག་གི་བདག་པོ་འཇམ་འགན་ཡོད་ པའི་ལས་མཁན།
banking	༡། དངུལ་ཁང་ལས་དོན་ཀྱི།	༡། དངུལ་ཁང་གི་ཁོ་ལས་དང་འབྲེལ་

	༡། དངུལ་ཁང་གི་ལས་ཀ།	བའི་ལས་རིགས། ༡། དངུལ་ཁང་བདག་པོ་ལམ་ལགན་ འདིན་གྱི་ལས་ཀ།
banking company	དངུལ་ཁང་ཚོང་སྡེ།	དངུལ་བཅོལ་འདོག་དང་བྱམ་གཏོང་བྱེད་ པའི་ཁོ་ལས་སྐྱིད་འདུགས་ཤིག
banking facilities	དངུལ་ཁང་གི་མཐུན་སྦྲིལ།	དངུལ་ཁང་དང་འབྲེལ་བའི་ལས་རིགས་ ཀྱི་ཆ་སྦྲིལ།
banking service	དངུལ་ཁང་ཞབས་ཞུ།	དངུལ་ལས་རིགས་ཀྱི་སྤྱི་ཞུ།
bankrupt	མ་ཚུ་རྒྱུ་བ།	ཁྲིམས་ཐོག་ནས་བྱ་ལོན་གཙང་འདལ་ བྱེད་མི་བྱུང་བའི་དོས་འདིན།
bankruptcy	མ་ཚུ་རྒྱུ་བའི་གནས་སྤངས།	ཁོ་ལས་སམ་མི་སྐྱེར་པ་གང་ཞིག་གིས་ བྱ་ལོན་གཙང་འདལ་མི་བྱུང་བའི་གནས་ སྤངས།
banner	༡། འཕྲིད་དར། ༢། འགོ་བརྗོད་ཆེན་མོ།	༡། མདེས་བཞོད་དམ་བུ་བསྐྱེད་ཀྱི་ རས་གཞི་ནར་མོ། ༢། ཚགས་པར་གྱི་འགོ་བརྗོད་ཆེ་ཞིང་ རིང་བ།
banquet	གསོལ་སྟོན་རྒྱས་པ།	༡། བྱ་རྒྱས་ཤིང་ཟས་རིགས་སྡེ་ འདོམས་ཅན་གྱི་སྟོན་མོ། ༢། གང་ཟག་བྱེ་བྲག་པ་ཞིག་ལ་ཆེ་ མཐོང་རམ་དུས་ཚིགས་ཤིག་གི་ ཆེད་དུ་བཞུགས་པའི་སྟོན་མོ།

bar	༡། ཚང་ཁང་། ༢། བཀག་འགོག ༣། ཁྲིམས་ཚུད་པ། ༤། ཁྲིམས་ར།	༡། ཚང་རྒྱ་ལུང་སའི་ཁང་པ། ༢། བཀག་སྡོམ་གྱི་བྱ་གཞུག ༣། ཁྲིམས་ཚུད་པའི་བྱུང་ཚེས་ཚང་པའི་མི་སྡེ། ༤། ཁྲིམས་ཁང་ཞིག་གི་ནང་ནས་ཞིབ་ སྐབས་ཁྲིམས་དཔོན་དང་། ཁྲིམས་ ཚུད་པ་བཅས་ཀྱི་སྲོད་སའི་ར་བ།
bar code	གསལ་ཐེག	ཚོང་ཐོག་གི་རིན་འབབ་ཁ་གཏང་ས་གཅིག་ནས་ དགྲུ་བར་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཐེག་རིས་ལ་སྒྲོམ་སྡེ་ ཚོགས་མཉམ་བཞེས་སུ་བཞོད་པའི་གསལ་ རྟགས།
bargain	༡། ཚོང་སྒྲིག་པ། ༢། ཉེ་མཁན་གྱི་ཁེ་ཕན།	༡། དངོས་རྒྱུ་ཉེ་ཚོང་ངམ་བརྗེ་ཚོང་སྐབས་ རིན་གོང་གཏམས་པའམ་སྒྲིག་པ། ༢། དངོས་རྒྱུ་ཉེ་མཁན་ཞིག་ལ་ཐོབ་པའི་ ཁེ་ཕན།
bargaining	རིན་གོང་གཏམས་པ།	ཉེ་ཚོང་སྐབས་ཀྱི་རིན་པ་སྤོར་གཅིག་གི་གོ་ བསྟར།
barrack	དམག་མིའི་སྲོད་ཁང་།	དམག་དཔུང་བཅའ་སྲོད་བྱེད་སའི་ཁང་པ།
barrage	༡། བཅད་རགས། ༢། མཚོན་རགས།	༡། གཙང་པོ་ཞིག་ནས་ཞིང་ཆུ་འདྲེན་པ་ དང་། རྒྱུ་ག་མཁོ་འདོན་བྱེད་པ། ཀོ་བ་ཕར་རྒྱར་འགོ་བསྐྱོད་བའི་བ་ མོགས་ཀྱི་ཚེད་དུ་འབྲེད་བཅད་དུ་ བརྒྱབ་པའི་རགས། ༢། དག་སྲོགས་སུ་མདུན་མཚོང་བྱེད་ སྐབས་རྒྱར་ཚེད་འགོག་ཐབས་སུ་ མེ་སྲོལ་ལུ་བུ་མཚོན་མཚམས་

		འདྲོག་མེད་པར་འཕེན་པའི་རྒྱལ་ ཐབས་ཤིག།
barren	རབས་ཆད།	བྱ་སྤྲུག་ལྟ་བུ་རང་གི་རྒྱུད་སྤྱི་མ་སྤྱི་སྤེལ་ མི་བྱུང་པ།
barren land	ས་མོད།	ཕན་ཚོགས་ལྡན་པའི་རྩི་ཤིང་མི་སྤྱི་བའི་ ས་ཆ་གཞོན།
barrier	༡། འགག ༢། བཅད་མཚམས།	༡། ར་སྐོར་ལྟ་བུ་མི་དང་དྲུད་འགྲོ་སོའ་ ཕར་རྒྱུར་འགྲོ་ལོང་འགོག་གྲེད། ༢། ས་ཆ་སོགས་ཀྱི་དབྱེ་མཚམས།
barter	བརྗེ་ཚོང་།	དུལ་ལེད་སྤྱོད་མ་བཟང་བར་ཚོང་ཚོག་ གམ་ཞབས་ཞུའི་ལས་རིགས་ཕན་རྒྱུན་ བརྗེ་རིས་ཀྱི་ཚོང་ལས།
base	ཕ་སྐྱར།	རྒྱུ་གཤམ་འཛུགས་དང་། རྒྱུད་རྒྱུ་ ལ་སྤྱོད་ རྒྱུན་ལའོ་སྤྱོད་སོགས་ཀྱི་རྩེ་གནས།
baseless	གཞི་མེད།	རྒྱ་མཚན་དང་དངོས་ཡོད་གནས་རྒྱུ་ ལྷོ་གཞི་རྩ་མེད་པ།
basement	འོག་ཁང་།	ཁང་པ་ཞིག་གི་ས་ངོས་ལས་ཆ་ཤས་སམ་ རྩི་ལ་པོ་དམའ་བའི་ཁང་པ།
basic	རྒྱ་དང་གཞིའི། གཞི་རྩའི།	༡། མེད་དུ་མི་རླུང་པའི་རྒྱ་དང་གཞིའི་ གྲུབ་ཆའམ་རོ་བོ། ༢། basic training ལ་རྩོམ།

basic training	མྱེད་གཞིའི་སྲོད་བརྟུན་།	དམག་མི་གསར་ཞུགས་པར་སྲོད་རྒྱུ་འགོ་གཞི་ རིམ་གྱི་སྲོད་བརྟུན་།
basis	གཞི་རྒྱ།	ཅ་དོན་ནམ་རྒྱུ་མཚན་ལྟ་བུ་གང་ཞིག་གི་སྣང་ དུ་བྱ་དངོས་ཚེ་གི་མོ་གང་ཡང་མྱེད་གཞི་ འདིང་ས།
batch	༡། སློབ་བཞུགས་། ༢། ཀ མཁོ་འཕོར་། ཁ ཐོན་འཕོར་། ༣། སློབ་ དུམ་བུ།	༡། དུས་གཅིག་དུ་མཉམ་བཞེས་པའི་ བག་ལེབ་གྱི་གུང་ས་འཕོར་། ༢། ཀ ལས་ཐེངས་གཅིག་ལ་དགོས་པའི་ འཕོར་། ཁ ལས་ཐེངས་གཅིག་གི་ཐོན་འཕོར་། ༣། མིའམ་དངོས་པོའི་ཚོགས་ཁག་།
batten	༡། སྐབས་ཤིང་། ༢། པང་གཙལ།	༡། རྫོང་དང་གྲང་ཅིག་སོགས་གྱི་པང་ལེབ་ དབར་གྱི་སྐབས་ཁ་འགོབ་རྒྱུའི་ཤིང་ ལེབ་སྐབ་པོ་ནར་མོ་ཞིག་། ༢། ཁང་པའི་ཞལ་བར་འདིང་རྒྱུའི་པང་ལེབ་ ནར་མོ།
beauty spot	ལྷན་སྐྱེག་པའི་གནས།	མཛེས་ཤིང་ཡིད་དུ་འོང་བར་འདིན་པའི་ས་ཆ།
bedding	༡། མལ་ཆས། ༢། དུད་འགྲོའི་འོག་སྐྱམ།	༡། སྣང་དུ་ཕྱོན་རྒྱུའི་ཉལ་ཆས། ༢། འདྲུག་རྩ་རྩུ་དུད་འགྲོ་ཉལ་སར་ འདིང་རྒྱུའི་དངོས་རིགས།
bee keeping	སྲུང་མ་གསོ་སྲོད་།	སྲུང་ཅི་ཐོན་སྲོད་གྱི་ཆེད་དུ་སྲུང་མ་གསོ་བ།
before hand	སྲུང་ས་ནས།	དུས་སམ་དགོས་མཁོ་ལས་སྲུབ།

behaviour	སྐྱོད་ལས།	འགྲོ་འདུག་སྐྱོད་ལས་གསུམ་གྱི་གཤིས་ ལུགས།
belief	ཡིད་ཆེས།	ཐོ་ཚོམ་མེད་པར་བདེན་པར་འདོན་པའི་ ཚོ།
bellhop / boy	ལག་དོ།	མགོན་ཁང་ཞིག་ནས་སྐྱུ་མགོན་གྱི་དོ་ ཆས་ལོར་འབྲེན་ལྟ་བུའི་ཕྱག་རོགས་ལྟ་ ལའན་དུ་གྲུས་པའི་ལས་མི།
below par	ཚད་གཞི་ལས་ཞན་པའི།	རྒྱན་ལྡན་ནམ་དགོས་ངེས་གྱི་ཚད་གཞི་ ལས་དམའ་བའི།
bench	༡། ཁྲིམས་དཔོན་རྣམས་ཚོགས། ༢། ལས་ཁྲི། ༣། ཁྲི་ཤིང་ནར་མོ།	༡། ཁྲིམས་ལུགས་རྣངས་འདོན་བྱེད་ ལའན་གྱི་འདུས་ཚོགས། ༢། ཤིང་བཟོའམ་འཕུལ་ལས་པའི་བཟོ་ རྒྱུགས། ༣། མི་གཉེས་སམ་དེ་ལས་མང་བ་ སྐྱོད་སའི་རྒྱུ་བྱེགས་ཤིང་མོ།
benchmark	ཚད་གཞི།	བྱ་དངོས་ཤིག་ལ་ཚད་འདུལ་བའམ་ དབྱེད་པ་གཏོང་སྐབས་མེད་སྐྱོད་པའི་ འདུལ་གཞི།
beneficial	ཁི་ཕན་ཅན།	ཕན་ཐོགས་ཡོད་པའི།
beneficiary	ཁི་ཕན་ཐོབ་མཁན།	ཁ་ཆེམས་དང་། ཉེན་སྲུང་རྣུ་བུ་ནས་རྒྱ་ ཚོར་མོགས་གྱི་ཁི་ཕན་ཐོབ་མཁན།
benefit	༡། ཁི་ཕན།	༡། ཕན་ཐོགས་སམ་ཕུན་པའི་རྐྱེན་དུ་

	༡། དགོས་དུལ་འདུ་འགོད།	འགྱུར་བའི་བྱ་དོན།	༡། མི་སྐྱེར་ཞིག་གསལ་ལས་དོན་ཞིག་ལ་ དམིགས་པའི་དཔལ་འབྱོར་འདུ་འགོད་ གྱི་ཚེད་གཉེར་ལས་འགུལ།
benefit of doubt	དོགས་གཞིའི་ཁེ་ཕན།	བྱིས་མ་ཐག་གཅོད་སྐབས་བྱིས་མ་འགལ་གྱི་ བདེན་དཔང་ཆ་མ་ཚང་བའི་དབང་གིས་ཉེས་ མེད་དུ་ཚིབ།	
benevolence	༡། ཕན་སེམས། ༢། གཞན་ཕན།	༡། མི་གཞན་ལ་བདེ་སྲིད་སྐྱེད་སྐྱོན་འདོད་གྱི་ བསམ་པ། ༢། གཞན་ལ་ཕན་པ་སྐྱབ་པའི་བྱ་བ།	
benevolent fund	གཞན་ཕན་ཐབས་རྩ།	གཞན་ལ་ཕན་གྲོགས་གྱི་ཚེད་དུ་དམིགས་ པའི་ཐབས་རྩ།	
bequeath	༡། ལུས་འཛིན་ཁ་ཆེམས་འཛོག་པ། ༢། བརྒྱན་སྒྲིང་བྱེད་པ།	༡། ལུས་འཛིན་བདག་ཐོབ་གྱི་ཁ་ཆེམས་ འཛོག་པ། ༢། བྱ་དོན་གང་ཞིག་གཅིག་གིས་གཞན་ ཞིག་ལ་སྒྲིང་པ།	
bequest	ལུས་རྗེས། ལུས་བཞག	ལུས་འཛིན་བདག་ཐོབ་གྱི་ཁ་ཆེམས་བཞག་ པའི་རྒྱ་ཚོར།	
bereaved	སྤངས་གྱིས་ཚོན་པའི།	རང་གི་དགའ་ཉེ་གྲོངས་པའི་སྤངས།	
betray	༡། རང་གཏམ་ཕྱིར་སྐྱེལ། ༢། ལྷུ་བ།	༡། མིའམ་བྱ་དོན་ཕྱིག་གི་སྐོར་གྱི་རང་ སྤོགས་གྱི་གནས་ཚུལ་དག་པོར་མཁོ་ སྒྲིང་བྱེད་པ། ༢། རང་ལ་ཡིད་ཆེས་སྐོར་འགོལ་བྱེད་	

མིར་དམ་ཚིག་ལ་རྒྱ་མ་སྤང་བར་
ཞེན་པ་ལོག་ཏུ་འཇུག་པ།

betterment

ཡར་རྒྱས་གོང་འཕེལ།

ཡར་རྒྱས་གྱི་ཕྱོགས་སུ་སྐྱོད་པའི་འགྲུང་བ།

beverage

བདུང་བ། རྫོང་མ།

རྒྱ་མ་ཡིན་པའི་བདུང་བའི་རིགས།

bias

ཕྱོགས་སྤྱད་། ཕྱོགས་རིས།

ཚོད་སྟོག་ཐག་གཅོད་གྱི་གནད་དོན་དང་
འགྲེལ་བའི་དྲང་བདེན་མ་ཡིན་པའི་རྣ་
རྒྱུ་ལ།

bibliography

དཔེ་ཐོ།

རྩོམ་པ་པོ་ཞིག་གི་བརྗེས་སུ་ཚོས་གྱི་མིང་
པོགས་ཁ་གསལ་བཀོད་པའི་ཐོ་འཇམ་རྩོམ་
པ་པོ་ཞིག་གིས་བརྗེས་སུ་གང་ཞིག་
འགྲེལ་བས་དེའི་ནང་ལུང་འདྲིན་བྱས་
པའི་དཔེ་ཆའི་མིང་པོགས་ཁ་གསལ་
བཀོད་པའི་ཐོ་གཞུང་།

bicameral

ཕྱོས་ཚོགས་རྒྱང་ལྗན།

ཕྱོས་ཚོགས་གོང་འོག་གཉིས་ལྗན་གྱི་
ཁྲིམས་བརྗོད་རྒྱུ་ཚོགས།

bid

རིན་གོང་རྒྱག་པ།

བྱ་དངོས་གང་ཞིག་ལ་གཏམས་པའི་རིན་
གོང་།

biennial

ལོ་གཉིས་རེ་ལྟེ།

ལོ་གཉིས་རེ་ལྟར་ཐེངས་མ་ལེ་འབྱུང་
བའི་བྱུང་བ།

biennial report

ལོ་གཉིས་རེ་ལྟར་སྟུན་ཐོ།

ལོ་གཉིས་རེ་ལྟར་ཐེངས་མ་ལེ་འབྱུང་
བའི་སྟུན་ཐོ།

bifurcate	གཉིས་སུ་དབྱེ་བ།	དུམ་བུ་གཉིས་སུ་བགོ་བའམ་ཡན་ལག་གཉིས་སུ་བྱེས་པ།
bigamy	བཟའ་གསུམ་ནག་ཉེས།	སྐྱེ་ལོ་གང་ཞིག་གིས་རང་གི་བཟའ་ལྷ་འཛོལ་ནས་ཡོད་བཞིན་དུ་ཁྲིམས་ཐོག་ནས་ཁ་མ་གྲུས་པར་ལྷ་ལོ་གཞན་ཞིག་བཙའ་ནས་གཉིན་སྐྱིག་བྱས་པའི་ནག་ཉེས།
bilateral	ཕྱོགས་གཉིས་ཀྱི།	ཕྱོགས་གཉིས་ཀྱིས་བྱས་པའམ་ཕྱོགས་གཉིས་དང་འབྲེལ་བའི་བྱ་གཞག
bilingual	སྐད་གཉིས་(ཀྱི)	སྐད་གཉིས་དང་འབྲེལ་བའམ། ཡང་ན་སྐད་གཉིས་ཤན་སྐྱར།
bill	༡། ཐོབ་འདྲིན། ༢། ཁྲིམས་འཆར། ༣། སྐར་ཡིག བརྒྱུ་ཡིག	༡། ཅད་ངོས་ཀྱི་རིན་འབབ་བམ་ལས་དོན་གྱི་ནམ་གངས་སོགས་བཀོད་པའི་འདྲིན་ཡིག ༢། ཁྲིམས་བཟོ་ལྷན་ཁང་ཞིག་ལ་གཏན་འཁེབས་ཆེད་འཆར་འབུལ་བྱས་པའི་ཁྲིམས་ཡིག་ཟེན་གྱིས། ༣། འཁྲུང་སྐོར་གང་ཡང་རུང་བའི་སྐོར་གསལ་བསྐྲུགས་ཀྱི་སྐྱར་ཡིག
bill of entry	ཚོང་ཁུལ་ཐོ་གཞུང་།	ཕོ་ཁུལ་ལས་ཁུངས་སུ་སྤྱིར་ཚོང་ངམ། ཡང་ན་ནང་འདྲིན་ཆེད་འབྱོར་བའི་དངོས་ཐོག་ཐོ་གཞུང་།
bill of exchange	སྲོད་འདྲིན་གན་ཡིག	སྤྱིར་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཚོང་འབྲེལ་སྐབས་ཚོགས་པ་གཅིག་གིས་གཞན་ཞིག་ལ་དུལ་འབོར་ངེས་ཅན་ཞིག་སྲོད་ཀ་མེད་པར་སྲོན་ཚུད་

		ནས་ཐག་བཅད་པའི་ལྷ་ཚོས་ལ་སྲོད་སྒྲིལ་བཀའ་ཤོག།
bill of lading	དོས་འདིན།	དོས་ཚོག་དཔོར་འདྲན་པས་བདག་པོར་སྲོད་པའི་དངོས་ཚོག་གི་རྣམ་གྲངས་དང་། དཔོར་འདྲན་ཚ་རྒྱན་གསལ་བའི་ཡིག་ཆ།
bimonthly report	༡། ཟླ་ཕྱིད་རྣམས་ཐོ། ༢། ཟླ་གཉིས་རྣམས་ཐོ།	ཟླ་རེར་ཐེངས་གཉིས་རེའམ་ཟླ་བ་གཉིས་རེའི་མཚམས་ཀྱི་རྣམས་ཐོ།
binder	༡། དབ་བཟོ་མཁན། ༢། འདིན་ཁེབ།	༡། དཔེ་དེབ་སྒྲིག་དང་། རྒྱབ་གྲུབ་མཁན། ༢། ཤོག་བྱ་སྒྲིག་མ་མཉམ་དུ་འདིན་པའི་ཡོ་ཚས་ཅན་གྱི་རྒྱབ་ཤོག།
binding	༡། (དབ་གྱི་) རྒྱབ་གྲུབ། ༢། གཡོལ་ཐབས་མེད་པའི།	༡། དཔེ་དེབ་གྱི་རྒྱབ་མཉམ་སྒྲིག་ཁེབ། ༢། གཡོལ་དུ་མི་རླང་བའི་ཁས་ལེན་ནམ་ལས་འགན།
bio data	མི་ཚེའི་ལོ་རྒྱུས་རྒྱུད་བརྒྱུས།	གང་ཐག་རྒྱུད་གྱི་རྒྱུ་ཚོས་དང་། ལེས་ཚད་ཉམས་ཚུངས་ལོ་གས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་རྒྱུད་བརྒྱུས།
bipartite	ཤོག་ཁག་གཉིས་གྱི།	མཉམ་སམ་ཕྱོགས་ཁག་གཉིས་ཡོད་པའི།
bipartite agreement	ཤོག་ཁག་གཉིས་གྱི་ཤོས་མཐུན།	ཕྱོགས་ཁག་གཉིས་གྱིས་ཐུན་མོང་དུ་བཞག་པའི་ཤོས་མཐུན།
birth certificate	རྒྱས་ཚེས་ལག་འབྲེད།	རྒྱས་ལོ་རྒྱུས་ཚེས་དང་། རྒྱུ་ཕུལ། ཕ་མའི་མིང་བཅས་བཀོད་པའི་གཞུང་།

		འབྲེལ་ཡིག་ཆ།
birth control	སྐྱེ་འགོག།	དམིགས་བསལ་སྐྱེ་འགོག་གི་ཐབས་ལམ་ ལེད་སྐྱུད་དེ་རང་འདོད་བཞིན་བྱ་སྲུག་སྐྱེ་ འཕེལ་ཚོད་འདྲིན་བྱེད་ཐབས།
birth date	སྐྱེས་ཚེས།	སྐྱེ་དུས་ཀྱི་ཚེས་གྲངས།
birth day	སྐྱེས་སྐར།	སྐྱེས་པའི་ཉིན་མོ་འཕའ་དེའི་ལོ་འབོར་གྱི་ཉིན་ མོ།
birth mark	གམ་ཚན། གཏགས།	སྐྱེ་དུས་ནས་གཏགས་ཀྱི་སྟེང་དུ་ཡོད་པའི་མི་ བྱ་དང་གམ་ཚན།
birth place	སྐྱེ་ཡུལ།	རང་ཉིད་གང་དུ་སྐྱེ་སའི་གནས།
birth rate	སྐྱེ་འཕེལ་གྲངས་ཚད།	ས་ཁུལ་ཞིག་གི་མི་འབོར་ལ་གཞིགས་པའི་ བྱ་བུ་རི་སྐྱེས་ཀྱི་གྲངས་ཚད།
biweekly	༡། བདུན་གཉིས་རེའི། ༢། བདུན་རེ་རྩེད་གཉིས་རེའི།	༡། བདུན་ལྷག་གཉིས་རེ་རྩེད་སེ་བུང་ བའི། ༢། བདུན་ལྷག་གཉིས་རེ་ནང་རྩེད་སེ་ གཉིས་རེ་བུང་བའི།
black economy	ལོག་པའི་དཔལ་འབྱོར། དཔལ་འབྱོར་ནག་པོ།	གཞུང་གི་ཤེས་རྟོགས་མེད་པར་སྒོམ་དུ་སྒྲིབ་ ཁག་གི་དཔལ་མར་སྒྲོད་ཚུར་ལེན་བྱེད་སའི་ དཔལ་འབྱོར་གྱི་ཚན་པ།
black market	ནག་ཚོད་ཁྲིམ་ར།	ཁྲིམས་འགལ་གྱིས་དཔོན་རིགས་ཉེ་ཚོར་ བྱེད་ས།

blackleg	ཁྲམ་པ་ཀང་ནག ཕོ་རོག་དཀར་པོ།	ལས་མི་གཞན་ནམས་ཀྱིས་ལས་ མཚམས་ངོ་རྒོལ་བྱེད་སྐབས་མཉམ་ ཞུགས་མ་བྱས་པར་སྤྱུ་མཐུད་ལས་ཀ་ བྱེད་མི།
blacklist	ཕོ་གཞུང་ནག་པོ།	དབང་འཛིན་པ་གཅིག་གམ་དུ་མས་ཁས་ ལེན་དང་། ཡིད་ཆོན་མི་རུང་བར་ཅིས་ པའི་གང་ཟག་གས་རྒྱལ་ཁབ་སོགས་ཀྱི་ ཕོ་གཞུང་།
blackmail	མཚང་འདོན་སྒྲིགས་སྒྲུལ།	གཞན་གྱི་གསང་བའི་གནས་ཚུལ་ལམ་ ནག་ཉེས་ཀྱི་བརྒྱུགས་བྱ་རྒྱུའི་སྒྲིགས་ སྒྲུལ་བྱས་ཏེ་དེུ་ལ་དངོས་དམ་འཕྲོག་ བྱེད་པའམ་རང་གི་ལས་དོན་སྒྲུབ་དུ་ འཇུག་པ།
blacksmith	མགར་བ། རྩལ་མ་བཟོ་བ།	རྩལ་མ་རིགས་བརྒྱུད་ས་ནས་ཡོ་བྱེད་བཟོ་ མཁན་གྱི་ལག་ལེས་བཟོ་ལས་པ།
blame	ཁག་དགྱི། རྒྱུན་འཇུགས། ཁག་དགྱི་བ། རྒྱུན་འཇུགས་པ།	ཉེས་འགན་གཡོག་པའམ་སྙེད་འདོགས་ པ།
blank	༡། རྫོང་པ། ༢། སེམས་རྫོང་། ལྷན་རྫོང་།	༡། དངོས་པོ་གང་ཞིག་གི་རྫོང་ཡི་གེ་ དང་། གཞུགས་བརྟན་ཉགས་ རྣུ་གང་ཡང་མེད་པ། ༢། བསམ་རྫོང་འཆར་སྤང་གིས་ དབེན་པའི་སེམས།
blank cheque	ཅེག་འཛིན་རྫོང་པ།	དོ་བདག་གི་མིང་ཉགས་བཞོད་རུང་ དེུ་ལ་གྱི་གངས་འཕོར་མ་བཞོད་པའི་

ཅུག་འདིན་ཞིག་།

blank
endorsement

མིང་མེད་ཚོག་མཚན།

ཅུག་འདིན་སོགས་དུལ་ཁང་གི་དུལ་
འདིན་སྲོད་ཡུལ་མིང་གསལ་མ་འཁོད་
པར་སྲོད་འདིན་དེ་མི་སྲུའི་ལག་ཏུ་ཡོད་པ་དེ་
ལ་སྲོད་འབྲུས་གྱི་ཚོག་མཚན།

blast

འབར་གསལ།

རྗེས་མེའམ་འབར་རྗེས་ལྟ་བུའི་བྲགས་དྲག་
ཆེ་བའི་འབར་རྫོང་།

blending

བསྐྲུན་པ།

ཁ་དོག་རྩ་བུ་མཉམ་དུ་བསྐྲུན་བའམ་སྲེབ་པ།

blind school

མིང་བའི་སློབ་གྲྭ།

མིག་གི་དབང་པོ་སློབ་ཅན་གྱི་སློབ་གྲྭ།

block

༡། བྱོང་གྲིང་།
༢། ཁང་སྡེ།

༡། བྱོང་གྲིང་ནང་གི་ཁང་པ་དུ་མ་དང་།
ལམ་གཞུང་ཅན་གྱི་ས་ཁྲིན་གྲུ་བཞི་ནར་
མོ་ཞིག་
༢། གཞི་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཁང་པ་ཞིག་ཆ་བགོས་
བཏང་བའི་ཚན་པ།

block letter

ཡིག་ཆེན།

འབྲུག་ཡིག་མ་ཡིན་པའི་ཡིག་གཟུགས།

blockade

བཀག་འགོག་

རྒྱལ་ཁབ་དང་། ས་ཁུལ། བྱོང་གྲིང་།
མཚོ་ཁ་སོགས་གང་ཡང་རུང་བར་དབྱ་བོས་
དཔུང་བྲགས་གྱིས་ཚོང་ལས་དང་འགྲིམ་
འབྲུལ་གྱི་འགྲོ་འོང་བཀག་སྡོམ།

blocked
account

བཀག་རྒྱ་ཅན་གྱི་རྩིས་ཁྲུ།

གཏང་མ་གསར་འདོག་མ་བྱས་པར་མ་རྒྱུ་
འཕར་མ་ཉོ་མི་བྱུབ་པའི་གནས་སྟངས།

blocked currency	བཀའ་རྒྱ་ཅན་གྱི་དངུལ།	རྒྱལ་ནང་དུ་འགོ་རྒྱུག་ཅན་ལས་སྤྱིའི་ བརྒྱུ་ཚོང་ཁོངས་ལ་འགོ་རྒྱུག་རྒྱུང་བའི་ དངུལ། འདི་ལ་བརྒྱུ་རྒྱུ་མི་ལྷན་པའི་ དངུལ་ཡང་ཟེར།
blood bank	ཁྲག་མཛོད།	སྤྱིར་སྤྲོད་ཁང་ཞེས་གི་ཚོད་རྒྱ་ཁང་གི་སྤྱི་ ཚོན་ཞེས་སྤྱི། གང་དུ་ཁྲག་སྤྱིན་བྱས་ པའི་ཁྲག་རིགས་སོ་སོར་སྤྱི་སྤྱི་མ་འོངས་ པའི་ནད་པ་ཚོའི་དགོས་མཁོའི་ཆེད་དུ་ གསོ་བའ་འདོག་དང་བདག་ཉར་བྱེད་ས།
blood donation	ཁྲག་སྤྱིན།	ནད་པ་ཚོའི་དུ་བཀ་གི་དགོས་མཁོའི་ ཆེད་དུ་རང་གི་ལྷན་པའི་ཁྲག་སྤྱིན་པ།
blood relations	ག་ཉེ།	ཁྲག་གི་རྒྱུད་པ་གཅིག་པ་ཡིན་པའི་ ག་ཉེན་འབྲེལ།
blotting paper	སྐྱུ་ཤོག འདི་བཤོག	སྐྱུ་གཞོབ་འདི་བཤོད་བྱི་ཤོག་ཟུ།
blue collar job	གོང་བ་སྒྲོན་པའི་ལས་ཀ།	བཟོ་གྲུའི་ནང་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ལས་ཀ་ལ་ ཡིན་པའི་རལ་སྒྲོན་གྱི་ལས་རིགས།
blueprint	༡། སྒྲི་རིས། ༢། འཆར་རིས།	༡། ཁང་པ་འཇམ་འཇུག་ཆས་རྣམས་ལ་ འཆར་གྱི་བཀོད་པ་རྒྱུ་བཟོ་བའི་ སྒྲི་བའི་སྤྱིང་ཐིག་རིས་དཀར་པོ་ མཛོད་པའི་དཔེ་རིས། ༢། བྱ་དོས་གང་ཞེས་ཚུ་ལ་རི་རྒྱར་ སྤྱོད་པར་སྒྲི་བའི་འཆར་གཞི།
bluff	ཚོག་བསྐྱུ་བྱེད་པ།	ལམ་ཚོར་བསྐྱུ་བའམ་མགོ་སྐྱོར་གཏོང་

		བ།
board	ལྷན་ཁྲིམ།	སྐད་ས་འདིན་བྱ་རྒྱུའི་དབང་ཚད་ལྡན་པའི་ ཚོགས་ཚུང་།
board of directors	ངེས་སྟོན་ལྷན་ཁྲིམ།	ཁི་ལས་སེམས་སྒྲིག་འཇུག་ས་ཆེ་ཁག་གི་ལས་ དོན་འདིན་སྐྱོང་ཚད་བདམས་པའི་མི་ཚོགས་ ལོག
boarder	༡། གནས་ཁྲར་སྟོང་མཁན། ༢། གཏན་སྟོང་སྟོབ་ཕྱུག	༡། ཁང་ཁྲ་དང་སྟོང་རིན་སྐྱོད་ནས་སྟོང་ མཁན་ནས་སྟོང་རིན་སྐྱོད་ནས་ཟ་མ་ཟ་ མཁན། ༢། གཏན་འཇགས་སྟོབ་བྱའི་ནང་སྟོང་ མཁན་གྱི་སྟོབ་ཕྱུག
bodyguard	སྐྱ་སྐྱང་བ།	དཔོན་རིགས་སྐྱ་བུའི་གང་ཟག་ཅིག་ལ་ཉེན་ སྐྱང་བྱེད་པོ།
bogey/bogie	མི་མིའི་ཁང་མིག	འཁོར་མདའ་གཅིག་དང་འཁོར་ལོ་གཉིས་ སེམ་འཁོར་མདའ་གཉིས་དང་འཁོར་ལོ་ བཞིའི་སྟེང་གནས་པའི་མི་འཁོར་གྱི་ཁང་ སྟོམ།
bold letter	ཡི་གེ་འབྱར་ནག	སྐྱུག་ཁ་ཆེན་པོ་དང་སྐྱུག་ཚོགས་པོས་བྲིས་པ་ སྐྱ་བུའི་ཡིག་གཟུགས།
bombardment	འབར་མདེལ་ཚོལ་རྒྱུང་།	འབར་རྣམས་གཡུག་ནས་མར་ཚོལ་བྱེད་ཚུལ།
bonafide	༡། སེམས་པ་ནམ་དག་གི། ༢། རོ་མ།	༡། སེམས་པ་ནམ་དག་གས་གཡོ་སྟོང་མེད་ པའི་སྟོན་སྐྱོབ་པའི།

		༡། ཁྲུངས་ལྷན་དང་བཅོས་ལྷན་མེད་པ།
bonafides	བདེན་དཔང་རྒྱབ་གཉེན།	སེམས་པ་རྣམ་དག་གམ་བཅོས་ལྷན་མེད་ པའི་ཁྲུངས་སྐྱེལ། རོ་མ་ཡིན་པའི་ བདེན་ཏྟགས།
bond	༡། གན་གྲ། ༢། གན་འཛིན།	༡། རྩོགས་གཉེས་སམ་དུ་མས་ཚུ་ འགལ་མི་བྱེད་པར་ཁས་སྲུངས་ པའི་ཕྱོས་མཐུན། ༢། གཞུང་ངམ་ཁེ་ལས་ཤིག་གིས་ དུལ་བུན་འདོག་མཁན་ལ་གཏན་ འབེབས་དུས་ཚེས་ཤིག་ལ་མ་སྐྱེད་ གངས་ཚང་སྐྱོད་རྒྱུའི་ཡི་གེ།
bonded labour	ངལ་རྩོལ་གཏའ་གཡོག	ལྷ་ཤོར་འདོག་མཁན་ཞིག་གིས་རང་གི་ ལྷ་བ་ཚོར་སྐྱེད་ཀ་མཐོ་བའི་བུ་ལོན་ གཤམ་རྗེས། བུ་ལོན་ལེན་མཁན་གྱི་བུ་ རབས་ཚུ་རྒྱུད་གྱིས་མི་ཚོ་ཕྱི་ལ་ཤོར་ལས་ ལྷ་རྒྱུད་དུ་འོང་པ་ཚོལ་བུས་ཉེ་བུ་ལོན་ སྐྱོད་འདུལ་གྱི་ཁྲིམས་འགལ་གྱི་ལམ་ ལུགས་ཤིག།
bonus	འབབ་སྒོམ།	ལས་ཀའི་ལྷན་འབྲས་བཟང་པོ་ཡོང་བར་ དམིགས་ཉེ་སྐྱོད་རྒྱུའི་ལྷ་ཤོགས་འཕར་ མ།
bonus system	འབབ་སྒོམ་སྐྱོད་སྐྱོལ།	དུས་ཚོད་ངེས་ཅན་ཞིག་གི་ནང་ལྷ་འབབ་ འཕར་མ་སྐྱོད་པའི་ལམ་སྐྱོལ།
book	རྩིས་དེབ།	ཚོང་དོན་ཉེ་ཚོང་སོགས་ཀྱི་ཚེད་དུལ་

		འབབ་སྐྱོད་ལེན་འགོད་དེབ།
book of accounts	ཚུལ་ཁུངས་དེབ།	ཚོང་འབྲེལ་གྱི་ཚུལ་ཁུངས་འགོད་པའི་མ་དེབ།
book post	དེབ་སྐྱུག	སྐྱབས་ཁང་བརྒྱུད་ནས་དེབ་ཀྱི་རིགས་གཏོང་སྟངས།
book value	དེབ་བཀོད་མ་གནས།	ཁོམ་རེའི་ནང་དངོས་པོ་ཞིག་ལ་དངོས་སྤྱི་རིན་ཐང་ཅི་ཅམ་ཁུག་མིན་ལ་མ་སྟོམ་པར་ལྷོ་འགྲོམ་ཅམ་དུ་བཀོད་པའི་རིན་ཐང་།
booking	སྟོན་མངགས། བྱག་ཀིང་།	སྟོན་གསུང་དང་། འགྲུལ་སྐྱོད་སོགས་ཀྱི་ཚེད་སྟོན་རྒྱུད་ནས་འཛིན་ཤོག་མངགས་ཉེ་བྱེད་པ།
booking office	བྱག་ཀིང་ལས་ཁུངས།	ལྟོད་མོ་དང་། འགྲུལ་འཁོར་སོགས་ཀྱི་ལག་འཛིན་ཉེ་ས།
book-keeper	དེབ་གཉེར་བ།	ཉེ་ཚོང་དང་། སྐྱོད་ལེན་ཚུལ་ཁུངས་འགོད་བྱེད་པོ།
book-keeping	དེབ་གཉེར་ལས་རིགས།	ཉེ་ཚོང་དང་། སྐྱོད་ལེན་གྱི་ཚུལ་ཁུངས་ཉར་གྱི་ལས་ཀ།
booklet	དེབ་རྒྱུང་།	ཤོག་བུའི་རྒྱབ་ལ་ཅན་གྱི་དཔེ་དེབ་རྒྱུང་ཏུ།
booth	སྤྱིལ་བྲུ། (རྩེ་བཅད་)ཁང་བྲུ།	དཔོན་པ་དམིགས་བསལ་སྐྱོད་དུ་ཡོགས་སྤྱི་བཅད་པའི་ཁང་རྒྱུང་།

booth capturing	སྐྱིལ་ལུ་བཅོན་བཟུང་།	འོས་ཤོག་འཕེན་སའི་སྐྱིལ་ལུ་དཔུང་ ལྷན་གྱིས་ཚུལ་མིན་སྟངས་འཛིན་གྱིད་ པ།
border line	མཚམས་ཐིག	དབྱེ་མཚམས་མཚོན་གྱིད་ཀྱི་ཐིག
borrow	སྐྱི་བ། གཡར་བ།	གཞན་ཞིག་ནས་དདུལ་དངོས་ལུ་ལོན་དུ་ ལེན་པ།
borrower	སྐྱི་མཁན། གཡོར་མཁན།	དདུལ་དངོས་སོགས་གཞན་ནས་ལུ་ལོན་ ལེན་མཁན།
borrowing power	གཡོར་སྐྱིའི་རྣམ་པ།	ཁེ་ལས་ཤིག་གིས་དདུལ་འབོར་ཕོན་ཆེ་ གཡོར་ལེན་བྱ་རྒྱུའི་རྣམ་པ།
boss	དཔོན།	སྐྱིག་འཇུགས་ཁག་གི་འགན་འཁུར་གྱིད་ པ།
bottleneck	༡། འགག་དོག་ས། ༢། འགོག་རྒྱུན། ༣། དམ་བེའི་རྒྱ། ༤། འགོག་རྒྱུན་བཟོ་བ།	༡། གཞུང་ལམ་མཐ་སྐྱུ་བུ་ལྟ་བུའི་ཕ་ སའམ་དོག་ས། ༢། ཡར་རྒྱས་སམ་ཐོན་སྐྱོད་ལ་བར་དུ་ གཅོད་པའི་རྒྱུན། ༣། ཤེལ་དམ་སོགས་ཀྱི་རྒྱེ་ཕ་ས། ༤། བྱ་དངོས་ཤིག་སྐྱབ་པར་འགལ་རྒྱུན་ གྱིད་པའམ་བར་ཆད་གཏོང་བ།
bottom line	༡། ཞབས་ཐིག ༢། གནད་འགག་ཆེ་ཤོས།	༡། དདུལ་རྩིས་ཀྱི་རྩིས་ཤོག་ཐོག་ཡོང་ འབབ་བམ་གྱིང་བུན་འགོད་སའི་ ཐིག ༢། གལ་གནད་གཅོད་འཕམ་གནད་

		འགག་ཆེ་ཤོས།
boundary	མཚམས།	དབུ་མཚམས་སམ་མཐའ་མཚམས།
boundary mark	མཚམས་རྟགས།	དབུ་མཚམས་མཚོན་པའི་རྟགས།
boycott	འབྲེལ་ཐག་གཅོད་པ། ཕྱིར་ཕྲོག།	ངོ་ཚོལ་མཚོན་བྱེད་དུ་དངོས་རྒྱུ་ཉེ་ཚོང་ སྲོད་གསུམ་དང་། བྱེད་སྲོད་མཉམ་ཞུགས་ ཕྱི་བྱེད་པ།
bracket	གད་གུག།	གསལ་ཁ་འདོན་རྒྱུའི་ཚིག་བརྗོད་སོགས་ འདུག་སའི་གུག་རྟགས།
bracketing	གད་གུག་ནང་འདུག་པ།	ཚིག་བརྗོད་སོགས་གུག་རྟགས་ཀྱི་ནང་དུ་ འདུག་པ།
brain drain	མྱུང་པ་ཕྱི་ཤོར། བཀའ་པ་ཕྱི་ཤོར།	མཁས་པ་དང་། འབྲུལ་ལས་ལག་རྩལ་ཅན་ ཀྱི་མི་སྣ་རྒྱལ་ཁབ་བམ་ས་གནས་གཅིག་ནས་ མཐུན་རྐྱེན་བཟང་སའི་ས་གནས་གཞན་དུ་ གནས་སྡོད་བྱས་པའི་རྒྱུ་ཀྱིས་ཕྱི་ལོ་རྒྱུས་ ལྷགས་མི་འདད་བའི་གནས་སུ་གྱུར་བ།
brake	འགོག།	སྐྱུ་འཁོར་ལྟ་བུ་འགོག་པའམ་དལ་དུ་ གཏོང་བྱེད་ཀྱི་ཚོད་འདིན་མ་ལག།
branch office	ཡན་ལག་ལས་ཁུངས།	ལས་ཁུངས་ལྗེ་བ་གཅིག་གི་ཡ་གྲུལ་གྱི་ལས་ ཁུངས།
brand	ཚོང་རྟགས། ལས་རྟགས།	ཁྲོམ་རའི་ནང་ཁེ་ལས་ཀམ་པ་ནི་རྩ་བུས་སོ་ སོའི་ཐོན་རྒྱུ་དང་། གཞན་གྱི་ཐོན་རྒྱུས་

		དབྱེ་འབྲེད་གསལ་པོ་ཡོང་ཐབས་གྱི་ ཉལ་ས་དང་མིང་སོགས།
breach	གདལ་བཞིག་ འགལ་འཛོལ།	སྐྱིག་གི་མཉམ་པ་མ་གྲིམས་དོན་གྱི་འགན་ ཁུར་དང་། ཁས་ལེན་ལྟ་བུ་ཅིས་མེད་ དོན་འོལ་གཏོང་བ།
breach of contract	ཚོད་གན་འགལ་འཛོལ།	ཚོད་གན་གྱི་འབྲུ་དོན་ལ་མ་གནས་པའི་ འགལ་འཛོལ།
breach of peace	ཞི་བདེ་གདལ་བཞིག་	མང་ཚོགས་གྱི་ཞི་བདེ་སྤྱིང་འཇགས་ལ་ གནོད་གཞིའི་སྐྱིག་འགལ་གྱི་སྐྱོད་ཚུལ།
breach of promise	ཁ་དན་ཚིག་ལ་མ་གནས་པ།	ཁས་སྐྱབས་པའི་དམ་བཅའ་ལ་མ་གནས་ པ་སྟེ། ལྷག་པར་དུ་གཉེན་སྐྱིག་བྱ་རྒྱུའི་ དམ་བཅའ་དང་འགལ་བ།
breach of trust	ཡིད་ཆེས་འགལ་འཛོལ།	སོ་སོར་བཅངས་པའི་ཡིད་ཆེས་སུ་ ལས་འགན་ཅིས་མེད་གཏོང་བ།
break down	༡། ཆ་གསེས་གཏོང་བ། ༢། ལྷུས་མེད་དུ་གྱུར་བ།	༡། ལྷུ་ཆའི་ཆ་ཤས་སོ་སོར་དབྱེ་བ། ༢། འཕྲུལ་ཆས་ལྷུ་བུའི་བྱེད་ལས་ འགག་པའམ་ལྷུས་མེད་དུ་གྱུར་བ།
break point	ཆད་མཚམས། འགྱུར་མཚམས། འགག་མཚམས།	བྱ་དོས་གང་ཞིག་བྱེད་མཚམས་ཆད་པ་ དང་། འགྱུར་བའམ་འགག་སའི་ མཚམས།
breakage	ཆག་སྐྱོན་ཁ་གསལ།	ཚོང་ཚོང་ཆག་སྐྱོན་ནམ་བོར་བརྒྱག་ཤོར་ བར་གུན་གསལ་བྱེད་ཚུལ།

break-up	༡། ཁ་འཐོར་བ། སིལ་བུར་འཐོར་བ། ༢། འབྲེལ་ཐག་ཆད་པ།	༡། རྒྱལ་ཁབ་བམ་ཚོགས་སྡེ་ལྟ་བུ་ཁ་ཐོར་ ཏུ་སྦྱིན་པ། ༢། བཟའ་ཚང་དམ་གྲོགས་པའི་འབྲེལ་ ལམ་ལྟ་བུ་ཆད་པ།
breed	རྒྱན་པ།	མིས་བདག་ཏུ་བཟུང་བའི་རིགས་གཅིག་པའི་ ཏུ་འབྲེལ་ནང་གསེས་ཀྱི་རྒྱན་པ་བྱེ་བྲག་པ་ ཞེས།
breeder	རྒྱན་སྲིལ་བྱེད་པོ།	མོག་ཆགས་དང་ཚི་ཤིང་སྲུ་འཕེལ་བྱེད་ ལམན་གྱི་གང་ཟག།
breeding	རྒྱན་སྲིལ།	མོག་ཆགས་དང་ཚི་ཤིང་རིགས་ལུན་པའམ་ མི་ལུན་པ་ཕན་རྒྱན་སྲོད་སྲིལ་གྱིས་རྒྱན་ སྲིལ་བྱེད་པ།
brevity	རྒྱན་པའི་རང་བཞིན།	བརྗོད་པ་ལྡང་ཏུ་སྲོད་རྒྱལ།
brewery	ཆང་རག་བཟོ་ཁུ།	ཆང་རག་བཟོ་ཁུ།
bribe	སློག་རྒྱ།	རང་དོན་སྐྱབ་ཆེད་ཏུ་སློག་ཏུ་སྲོད་པའི་ རྒྱལ་པོ་དང་ས་པོ།
bribery	སློག་རྒྱ་སྲོད་ལེན།	སློག་རྒྱ་སྲོད་ལེན་གྱི་བྱ་སྲོད།
brief	༡། གནད་བསྐྱུལ། ༢། རྒྱས་སྟོན་བྱེད་པ།	༡། དོན་གསལ་ལ་ཚིག་ལྡང་བའི་བརྗོད་པ། ༢། བཞོད་བྱས་ལམ་སྟོན་ནམ་སྟོན་ཚུད་ཏུ་ གནས་རྒྱལ་རྒྱས་སྟོན་བྱེད་པ།
briefing	རྒྱས་སྟོན།	མི་ཞེས་ལ་བཞོད་བྱས་ལམ་སྟོན་ནམ་སྟོན་

ཚུད་ཏུ་རྒྱུས་སྟོན་བྱེད་ཚུལ།

brigade

དམག་སྡེ།

དཔུང་སྡེ་དང་། མདའ་ཤོག་གི་གྲངས་
ངེས་ཅན་མེད་པའི་དམག་སྡེའི་ཚན་པ།

brilliant

རིག་རྩལ་ཅན།

ཁྱད་ཏུ་འཕགས་པའི་ཤེས་རབ་མངའ་བ།

broadcast

རྒྱ་སྤོང་བྱེད་པ།

བརྒྱན་འཕྲིན་ནམ་རྒྱུང་འཕྲིན་གྱི་ལས་
རིམ་མང་ཚོགས་ཀྱི་ཆེད་རྒྱ་བྱུང་ཏུ་
བསྐྱོར་ས་པ།

broadsheet

བརྒྱགས་ཤོག་ཆེན་མོ།

ཤོག་སྟེ་ཆེན་པོའི་སྟངས་པར་བཤོད་བྱས་
པའི་བྲུབ་བརྒྱགས།

brochure

དོ་སྟོན་དེབ་རྒྱུང་།

སྐྱོག་འདུགས་སམ་ཐོན་རྩལ་ཤིག་གི་
སྟོན་པར་རིམ་ཅན་གྱི་དོ་སྟོན་ཏུ་བརྒྱན་
དེབ་རྒྱུང་ཏུའི་རིགས་ཤིག།

broker

བར་ཚོང་པ། བར་ཁེ་བ།

ཚོང་པ་ཕན་ཚུན་དབར་རོ་ཚབ་བྱས་སྟེ་ཉེ་
ཚོར་བྱས་པའི་ཚང་རིན་ལེན་མི།

brokerage

༡། བར་ཁེ་བའི་ཚོང་ལས།
༢། བར་ཁེ།

༡། བར་ཚོང་བྱེད་པའི་ལས་དོན།
༢། བར་ཚོང་བྱེད་པོར་རྒྱད་རྒྱུའི་ལྷ་ཆ།

budget

སྟོན་ཚིམ།

ལས་དོན་བྱེ་བྲག་པའི་གི་ཆེད་ཏུ་
གཏང་རྒྱུའི་དདུལ་འབབ།

budget allocation

སྟོན་ཚིམ་བཤོ་འགྲེམས།

ལས་དོན་ཆེ་གི་མེད་ཆེད་འཆར་དདུལ་
བཤོ་འགྲེམས་རྒྱས་བཅད།

buffer	བར་གནས།	རྒྱལ་ཁབ་ལྷོ་ཕྱོད་ཚུན་མི་ཕུན་པ་གཉིས་ ཀྱི་བར་དུ་གནས་པའི་གོང་ཕྱུ་ལྷན་པ།
building	ཁང་པ།	མིའི་འདུག་གནས་སམ་དངོས་རྗེས་འདོག་ སའི་རྗེས་དངོས་ཀྱི་མིང་།
bulk	༡། རོན་ཆེན། ༢། བྱུ་དོས། བྱུ་གཟིངས་ཀྱི་དོས་ཁང་།	༡། བོངས་ཚད་དམ་ཁྱོན་འབོར་ཆེན་པོ། ༢། བྱུ་གཟིངས་ཀྱི་དོས་ཟོག་གམ་དེ་དག་ འདོག་སའི་གནས།
bulletin	(གཞུང་འབྲེལ།) གསར་འཛིན།	དེ་མ་ཐག་དུ་པར་སྐྱེན་ནམ་རྒྱང་བསྐྱིངས་ཀྱི་ རྒྱུའི་གཞུང་འབྲེལ་གསར་གནས་གསལ་ བསྐྱབས།
bumper	༡། བརྒྱུ་ལེན། ལྷན་པར། ༢། ཆེས་འབེལ་པོ།	༡། ལྷན་འབོར་མོགས་ཀྱི་རྒྱབ་མདུན་དུ་ བརྒྱུར་བའི་བརྒྱུ་ལེན་ལེན་ལྷན་ཀྱི་ འགྲིག་གམ་ལྷགས་དེགས་ནར་མོ། ༢། ལྷན་ལྷན་ལས་ལྷན་པའི་འབེལ་པོ།
bumper crop	མོ་ལེགས།	རྒྱུན་ལྷན་དང་མི་འདྲ་བའི་རྣོན་འབྲས་ ལེགས་པོ།
bungling	༡། བེས་འདོན་མེད་པའི། ༢། རྒྱལ་ལག་མེད་པའི།	༡། རྒྱལ་ལམ་འདོན་ཐང་དཔེན་པའི། ༢། ལག་པ་གཙོ་བོར་བྱས་པའི་ལུས་པའི་ འགྲུལ་སྲོད་ཀྱི་རྒྱལ་ལག་མེད་པ།
burden	༡། ལྷན་ལྷི། ༢། བྱུ་གཟིངས་ཚད།	༡། ལས་སྐྱོར་བོར་འཁུར་མི་བྱུལ་པའི་ལུས་ མེས་མ་གར་རུང་གི་དོག་ཁྱིམ་ལྷི་མོ། ༢། བྱུ་གཟིངས་ལོག་གིས་ཁྱོད་ཚོད་ཀྱི་ དོས་ཟོག

bureau	<p>༡། གཞུང་ལས་ཁང་། དོན་གཅོད་ཁང་།</p> <p>༢། གནས་ཚུལ་བཟུ་སྐྱོད་ལས་ ཁུངས།</p>	<p>༡། གཞུང་ཞིག་གི་ལས་ཁུངས་སམ་ ལས་ཁུངས་ཤིག་གི་ནང་གསེས་ ཚན་པ།</p> <p>༢། གནས་ཚུལ་བཟུ་ལེན་ནམ་མཁོ་ སྐྱོད་བྱེད་ལམ་ན་གྱི་ཁོ་ལས་སམ་ སྐྱོག་འཁུགས་ཤིག།</p>
bureaucracy	<p>དཔོན་དབང་སྲིད་གཞུང་རིང་ ལུགས།</p>	<p>གཞུང་ཞིག་གི་འདིན་སྐྱོང་སྟེ། གཞུང་ དཔོན་དཔོན་རིགས་ཚོང་མ་དང་ལས་ ཁུངས་ཚོང་མའི་སྐྱིད་མིང་།</p>
burst	<p>སྐྱོ་བྱུང་འབར་གས།</p>	<p>སྐྱོ་བྱུང་དུ་བྱུང་བའི་གས་འཚོར་རམ་ འབར་གས།</p>
business	<p>ཚོང་ལས།</p>	<p>༡། རང་གི་འཚོ་ཉེན་གྱི་ལས་ཀ་གཚོ་པོ།</p> <p>༢། ཚོང་ལས་སམ། བཟོ་ལས། ཚད་ལས་བཅས་ཀྱི་ཉོ་ཚོང་ལས་ དོན།</p>
business agent	<p>ཚོང་དོན་དོ་ཚབ་པ།</p>	<p>མི་གཞན་ཞིག་གི་ཚེད་དུ་ཚོང་དོན་ གཉེར་ལམ་ན་གྱི་དོ་ཚབ།</p>
businessman	<p>ཚོང་པ།</p>	<p>ཚོང་འབྲེལ་ལས་བཟོ་ལས་ཀྱི་ལས་ རིགས་བྱེད་པོ།</p>
buy-back	<p>སྐྱར་ཉོ།</p>	<p>དེ་སྐྱར་བཅོངས་ཟེན་པའམ་བདག་པའི་ དངོས་པོ་གང་ཞིག་སྐྱར་ཡང་ཉོ་བ།</p>
buyer	<p>ཉོ་ལམ་ན།</p>	<p>ཅ་དངོས་ལྟ་བུ་རིན་འབབ་སྐྱོད་དེ་ཉོ་ ལམ་ན།</p>

by hand	ལག་རྩེ་ལ་ལ་བརྟེན་པའི། ལག་ཐོག	ལག་པའི་རྩེ་ལ་ལ་བརྟེན་པའི།
by post	སྐྱབས་ཐོག	ཡི་གེ་སོགས་སྐྱབས་ཁང་བརྒྱུད་ནས་གཏོང་བ།
bye election/by election	ཁ་སྐོང་འོས་བསྐྱུ།	གྲོས་ཚོགས་འཐུས་མི་ལྷ་བུ་ཞིག་ལས་དུས་ མ་གཅོད་གོང་ཚེ་ལས་འདས་པའོ། དགོངས་ལུ་བྱས་པའི་རྟེན་ཚབ་གདམ་རྒྱའི་ འོས་བསྐྱུ།
bye law/by law	ནང་ཁྲིམས།	རྒྱིག་འདུགས་ཤིག་གིས་རང་ཉིད་ཀྱི་འདིན་ སྲོད་ལྟར་ལས་འདིན་ཆེད་དུ་བཞེས་པའི་དམིགས་ བསལ་གྱི་ཁྲིམས་དང་རྒྱིག་གཞི།
cabin	ཀེ་བིན།	༡། ལྷ་འཕེལ་སྤྱོད་ཁྲིམས་ནང་གི་མི་ཉལ་སའི་ ཁང་རྒྱུད། ༢། ཤིང་ནགས་ཀྱི་ཁྲོད་དུ་བཞེས་པའི་ཤིང་ ཁང་རྒྱུད་རྒྱུད། ༣། གནས་སྤྱོད་མཁའ་ལྷའི་ནང་འགྲུལ་ པ་སྲོད་ས།
cabinet	བཀའ་འགན	རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་དབུ་འདིན་གྱིས་གཞུང་གི་འདིན་ སྲོད་ལས་ཁུངས་སལ། ལྷན་ཁང་ཁག་གི་ འགོ་ཁྲིད་དམ། འགན་ཁུངས་ཀྱི་དོར་བསྐོས་ པའི་བཀའ་ཁྲོན་ལྷན་ཚོགས།
cablegram	མཚོ་འོག་ཏར་འཕྲིན།	མཚོ་འོག་ལྷགས་སྐྱེད་བརྒྱུད་ནས་ཕྱི་རྒྱལ་དུ་ གཏོང་བའི་ཏར་འཕྲིན།
cadre	༡། རྟེན་ལེན་ལས་བྱེད།	༡། རྒྱིག་འདུགས་ཆེ་བ་ཞིག་གི་ཡོད་རྒྱིག་

	ལྗོན་གསལ་ལས་བྱེད། རྣམ་གསལ་ལས་བྱེད། ༡། ཀ། (གསར་བརྗེ་ལི་) ཉུང་བརྗེན་དཔྱད་མཉམ་ ཁ། (གསར་བརྗེ་ལི་) ཉུང་བརྗེན་པ།	ལ་ངེས་པར་མཁོ་བའི་སྐྱོང་བརྟེན་ ཅན་གྱི་མི་ཚ། ༡། ཀ། གསར་བརྗེ་ལི་ཚོགས་པ་ཞིག་ གི་ཁོ་མཉམ་གྱི་སྐད་དུ་ལས་ཅི་ ཡང་སྐྱབ་བྱེད་པའི་ཉུང་ བརྗེན་ལོ་སྤེལ་མཉམ་ཁ། ཁ། དེ་ལྟར་ཉུང་བརྗེན་དཔྱད་ ཁག་གི་ཚོགས་པ་ཞིག་
calamity	རྒྱུན་འཛུགས་ཚབས་ཚེ།	གོད་ཆག་ཚེན་པོ་དང་སྐྱུག་བསྐྱེད་ཀྱི་ པོ་ཡོད་གཞིའི་དོན་རྒྱུན།
calculating machine	ཅིས་རྒྱག་འཇུག་འཁོར།	ཅིས་འབྲས་འདོན་པར་བཀོལ་བའི་ འཇུག་ཚས་རྒྱང་གསལ་གྱིག་
calculation	ཅིས་རྒྱག་	ཡང་ཅིས་སུ་གཏན་ཚིགས་རིག་པའི་ ཐབས་ལ་བརྗེན་ནས་ཅིས་བསྐྱོར་བའི་ ཐབས་གཅོད་བྱེད་ཐབས།
calculator	༡། ཅིས་རྒྱག་འཇུག་འཁོར། ༢། ཅིས་མཁུན།	༡། calculating machine ལ་ སྐྱོས། ༢། ཅིས་སུ་ཅིས་རྒྱག་འཇུག་འཁོར་ བཀོལ་སྐྱོད་ལ་མཁུན་པ།
calendar	ལོ་ཐོ། ལྷ་ཐོ།	ལོ་གཅིག་གི་རྒྱ་དུས་ཚེས་གྲངས་སོགས་ བཀོད་པའི་ལོ་ཐོ་ཤོག་རྒྱང་མཁུན་ཤོག་ སྤེལ་བྱེད་ཐབས་ཅན།
calendar month	ཕྱི་ལྷོ།	ལོ་གཅིག་ལྷོ་བ་བཅུ་གཉིས་སུ་བཀོས་ པའི་ཆ་གཅིག་

cancellation

༡། མིང་པར་བཟོ་བ།
༢། བཞོལ་ཏུགས།
༣། རྒྱས་མིང་བཟོ་བ།

༡། རྒྱས་བྲམ་སྐྱིག་བྱས་ཟེན་པའམ།
ཐག་བཅད་པའི་ལས་དོན་ཞིག་རྗེས་
སོར་མི་དགོས་པའི་ཐག་གཅོད།
༢། རྒྱག་ཏུགས་རྣམས་བསྐྱར་དུ་བཅད་
སྟེ་མིང་པར་བཟོ་བྱའི་ཏུགས།
༣། ཁྲིམས་དོན་གྱི་འགན་འཁུན་གྱི་
ལག་བརྟུང་མི་དགོས་པའམ། ཅི་
འཛོག་མི་དགོས་པ་བཟོ་བའི་བྱ་
གཞག།

candidate

འོས་གཞི། འོས་མི།

༡། ལས་གནས་སམ་འོས་འདེམས་
བྱས་པའི་གོ་གནས་འཕྲོ་བའམ་གྱི་
འགན་སྲུང་ནང་ཞུགས་མི།
༢། གོ་གནས་དང་། བྱ་དགའ། ཆེ་
བསྟོན་སོགས་ཀྱི་སྐད་དུ་འོས་སྐྱོར་
བྱས་པའི་སྐྱེ་བོ།

candidature

འོས་གཞིའི་གནས་བབས།

འོས་གཞིའི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པའི་
གནས་སྟངས།

cantonment

དམག་སྐྱར།

དམག་མི་གནས་སྡོད་བྱེད་སའི་སྐྱར།

canvassing

འོས་ཤོག་སྐྱེལ་སྐྱོང་།

འོས་ཤོག་འཕེན་ལའན་ནམས་ལ་སྐྱེལ་
སྐྱོང་བྱེད་ཐབས།

capability

འཛོན་ཐང་།

ལས་དོན་ལེགས་པོ་བྱེད་ཐུབ་པའི་རྒྱས་པ་
རྣམས་པའི་རང་བཞིན།

capable

འཛོན་ཐང་ཅན།

ལས་དོན་ལེགས་པོ་བྱེད་ཐུབ་པའི་རྒྱས་པ་
དང་རྣམས།

capacity	༡ ཤོང་ཚད།	༡ ཁང་པ་དང་། སྲོད་ལྷ་བུའི་ནང་དེ་ཙམ་
	༢ ཀླ འདོན་ཐང་།	ཤོང་བའི་ཚད།
	ཁ། (ཐོན་སྐྱེད་ཀྱི་)	༢ ཀླ ལས་ཀྱི་བྱེད་པ་ལས་ཐོན་སྐྱེན་བྱེད་
	མང་མཐའི་ཚད།	ཐུབ་པའི་རྒྱས་པ།
	༣ འགན།	ཁ། ཐོན་སྐྱེད་མང་མཐའི་ཚད།
༤ དབང་ཆ།	༣ མི་ཞིག་གི་ལས་ཀའི་འགན།	
		༤ སྤྱི་མཁའ་ཐོག་གི་འོས་བབས་སམ་དབང་
		ཚད།

capital	༡ མ་སྟ། མ་འདྲུགས།	༡ ཁང་དབང་རྒྱ་སྐྱེད་ཀྱི་ཚད་དུ་མ་
	༢ ཀླ རྒྱལ་ས།	འདྲུགས་པུ་རྒྱུའི་དམིགས་རྟེན།
	ཁ། རྩེ་གནས།	༢ ཀླ གཞུང་གི་རྩེ་གནས།
	༣ གཙོང་བདག་ཁར་དབང་།	ཁ། ལས་འགུལ་ཆེ་གོ་མོ་ལས་
		བཟོ་ལས་ཀྱི་བརྩི་གནས།
		༣ ཚོང་ལས་ཤིག་གི་རྒྱ་དངོས་ལས་
		གཞན་ལ་སྲོད་སྐྱོད་འོད་འཕྲིས་ཟིན་
		པའི་རྩུག་མ།

capital account	༡ མ་འདྲུགས་རྩིས་ཁ།	༡ རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་གི་ནང་རྒྱལ་སྤྱིའི་སྤྱི་
	༢ མ་གནས་རྩིས་ཁ།	རྩིས་རྒྱ་དུང་གིས་མ་སྟ་བཞག་པ་
		དང་། རྒྱལ་ཁབ་དེ་ནས་ཕྱིའི་རྒྱལ་
		ཁབ་དུ་མ་སྟ་བཞག་པ་གཉིས་ཀྱི་བར་
		ཁྱེད།
		༢ ཚོང་ལས་ཤིག་གི་དུས་མཚམས་དེས་
		ཅན་ཞིག་གི་མ་གནས་རྩིས་ཤོག

capital	མ་སྟའི་འགོ་གོན།	དུས་རིང་ཁར་དབང་བདག་ཐོབ་ཆེད་དུ་འགོ་
expenditure	མ་འདྲུགས་འགོ་གོན།	གོན་བདང་བའི་མ་དུལ།

capital investment	མ་འདྲུགས།	ས་ཁང་དང་། འཕུལ་ཆས་ཤོགས་ཀྱི་ཚད་
--------------------	-----------	--------------------------------

		མ་རྩ་གཏོང་བ།
capital punishment	སློབ་ཐོག་ཉེས་ཆད།	ཉེས་ཅན་པ་ཞིག་ལ་བྲིམས་ཐག་བཅད་ པའི་སློབ་ཐོག་གི་ཉེས་ཆད།
capitulation	མགོ་བདགས་རྩིས་འབྲུལ།	ཆ་རྒྱུན་ནམ་གནས་སྣངས་ངེས་ཅན་འོག་ ཁས་ལེན་བྱས་པའི་མགོ་འབྲུལ།
capture	༡། ཀ། འཇུ་བརྒྱུད་བྱེད་པ། ཁ། ཡིད་འགྲུག་པ། ༢། ཀ། འཇུ་བརྒྱུད་། ཁ། བརྒྱུད་པའི་མིའམ་ དངོས་པོ།	༡། ཀ། དྲག་བྱུགས་སམ་གཡོ་ཐབས་ ལ་བརྟེན་ནས་བཅོན་བརྒྱུད་ བཀག་ཉར་བྱེད་པ། ཁ། ཡིད་ཐེམས་སྣ་བུ་འགྲུག་པ། ༢། ཀ། དྲག་བྱུགས་སམ་ཐབས་ལ་ བརྟེན་ནས་འཛིན་པ་དང་། འཁྲུང་བ། ཐོབ་པའི་བྱ་སྐྱོད། ཁ། བརྒྱུད་བའམ་ཐོབ་པའི་མིའམ་ དངོས་པོ།
carbon copy	༡། ལྷག་ཤོག་འབྲུ་བུམ། ༢། པར་བུམ།	༡། ལྷག་ཤོག་ཤེད་སྐྱོད་བཏང་ནས་ བཞེས་པའི་ཡི་གེ་ལྷ་བུའི་འབྲུ་ བུམ། ༢། གཞན་ཞིག་དང་ཤིན་ཏུ་འབྲུ་བའི་ མིའམ་དངོས་པོ།
card index	ཤོག་བྱང་དཀར་ཆག	གོ་རིམ་ཆེ་གོ་མའི་སྟངས་བརྒྱུགས་པའི་ ཤོག་བྱང་དཀར་ཆག
care	༡། ལྷ་སྐྱོང་། ༢། གཟུག་ནམ། ༣། ཐེམས་ཁུར་བྱེད་པ།	༡། མིའམ་དངོས་པོར་སྐྱུང་སྐྱོབ་དང་ལྷ་ སྐྱོང་། ༢། ཞིབ་པའི་གནས་སྣངས་སོགས་ལ་

གཟབ་ནན་ཆེ་བའི་དོ་སྣང་།

༡། བྱ་དོས་ཤིག་གལ་ཆེན་དུ་བརྟེན་ཏེ་
ལ་དོ་ཁྲུང་བྱེད་པའམ། ཡང་ན་སློབ་མཁ
པ།

career

༡། མི་ཆེའི་འགྲོ་ས།
༢། མདུན་ལམ།

༡། སྤྱིར་བཏང་མི་ཆེའི་བྱ་གཞག་གི་བརྒྱུད་
རིམ།
༢། མི་ཆེ་སྐྱེའུ་སྤངས་ཏེ། འཚོ་ཐབས་
སམ་འཚོ་ལས།

caretaker
government

སློབ་སྦྱོང་གི་བཀུ་སྐྱོང་།

སྦྱོང་བཀུ་སྐྱོང་གི་ཕྱི་མཁུ་སྐྱོང་བ་དང་།
སྦྱོང་བཀུ་སྐྱོང་གི་ཕྱི་མཁུ་སྐྱོང་བ་དང་གི་
དུས་ཡུན་གྱི་དུའི་རིང་གཞུང་གི་ལས་དོན་
སློབ་སྦྱོང་གི་ཕྱི་མཁུ་སྐྱོང་།

cargo

དོས་ཚོག

གྲུ་གཟིངས་དང་གནམ་གྲུ་ དོས་སྐྱེལ་སྐྱུམ་
འཁོར་མོགས་ཀྱི་ནང་དཔོར་འདྲེན་བྱེད་པའི་ན
པའི་དོས་ཚོག

carriage

༡། ཡིང་རྟ་འཁོར་ལོ།
༢། མི་འཁོར་ཁང་མིག
༣། དོས་ཟླ།
༤། ལུས་ཀྱི་རྩམ་འགྲུར།

༡། རྩམ་འགྲུར་གྱི་འཁོར་ལོ་བཞི་ཅན་གྱི་
ཡིང་རྟ།
༢། མི་འཁོར་གྱི་འགྲུལ་པ་སྡོད་སའི་ཁང་
སྐྱོང་།
༣། དོས་ཚོག་སྐྱེལ་འདྲེན་གྱི་འགྲོ་གོན།
༤། མི་ཞིག་ཡང་ལངས་པ་དང་། འགྲོ་བ།
སྡོད་པ་བཅས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་
གཞུགས་པའི་འགྲུང་བཟོ།

carrier

དོས་འདྲེན་པ།

དོས་ཚོག་གལ་འགྲུལ་པ་ས་ཆ་གཅིག་ནས་
གཞན་ཞིག་དུ་སྐྱེལ་འདྲེན་བྱེད་པའི་ཁེ་ལས་

ཕྱི་ལ

carry forward

མདུན་འབྲེས།

ཚེས་ཁྱིམ་ལུང་འོག་གི་སྐོར་མའི་སྐོར་
འཕོར་རྗེས་མར་འབྲེས་བ་སྐྱུ།

carry out

༡། ལག་ལེན་བསྟར་བ།
༢། ཁ་ཚད་ལག་བསྟར་བྱེད་པ།

༡། བོ་སྐྱོན་དང་འཆར་གཞི་དགོས་
པའི་ལས་ཀ་ཞིག་བྱེད་པ།
༢། རང་གིས་བྱ་རྒྱུ་ཁས་སྐྱེས་པའམ་
གཞན་གྱིས་མངགས་པའི་ལས་དོན་
སྟོང་བ།

carry over

༡། སྤྱིར་འགྲུངས་བྱེད་པ།
༢། ལྷན་པའི་རྒྱན་གནས་པ།

༡། བྱ་དོས་གང་ཞིག་འཆར་གཞི་
ལྟར་བྱེད་མ་ཐུབ་པའམ་ཁོད་སྐོན་
བྱེད་མ་ཐུབ་པར་འགྲུངས་པ།
༢། གནས་སྐངས་འགྲུར་ཟེན་ཀྱང་ལྷན་
མཐུན་དེ་གནས་པའམ་ལྷགས་སྐྱེན་
བྱེད་པ།

cartage

༡། ཕིང་རྟའི་སྐྱེལ་འདྲེན།
༢། ཕིང་རྟའི་ཟླ།

༡། ཕིང་རྟའི་སྐྱེལ་འདྲེན་ནམ་དཔོར་
འདྲེན་གྱི་བྱ་གཞན།
༢། ཕིང་རྟའི་སྐྱེལ་འདྲེན་གྱི་འགོ་གོན།

བརྗོད་ཆེད་གཞུང་འབྲེལ་ལས་འཁར།

TIBETAN TERMINOLOGY PROJECT

སྐྱོན་དང་རྩིས་ཀྱི་བརྗོད་ཆེད།

MEDICAL & ASTROLOGICAL TERMS

བོད་གཞུང་སྐྱོན་རྩིས་ཁང་།

MEN-TSE-KHANG / TMAI

acromegaly	ལུས་པོངས་རྒྱག་པ།	བད་ཀན་མེན་བུས་སྐྱེད་པའི་སྐྱུལ་རྩམ་ ཀྱི་བྱེད་ལས་མང་བའི་སྐྱོན་གྱིས་ གཟུགས་པོའི་འཚར་ཡོང་ཚད་ལས་ བརྒལ་བ།
acropathy	ཡན་ལག་གི་ནད།	རྐང་ལག་སོགས་ཀྱི་ནད།
actinomycosis	ཕུགས་ཀྱི་གཉན་ནད།	ནད་འབྲུ་ཕུ་མོ་ཞིག་གིས་སྐྱེན་པའི་ ཕུགས་ནད་མི་ལའང་འགོ་སློང་པ་ཞིག
adenalgia	མིན་བྱའི་ན་ཟུག	སྡེ་ས་ཁུང་དང་མཚན་ཁུང་མིན་བྱ་ སོགས་ལུས་ཀྱི་མིན་བྱར་ན་ཟུག་འབྱུང་ བ།
adenitis	མིན་བྱའི་གཉན་ཚད།	མིན་བྱར་གཉན་ཁ་རྒྱས་པ།
adenofibroma	ཅ་སྐྱན།	མངལ་དང་རྩ་མ་སོགས་ལ་མང་དུ་བྱུང་ བའི་ཅ་རྒྱས་དང་མིན་བྱའི་སྐྱོན་རྟོག་ཅན་ ཀྱི་ཕོང་བྱ།
adenoma	མིན་སྐྱན།	མིན་བྱའི་རྒྱ་ལས་ལྷུབ་པའི་སྐྱོན་རྟོག
aerocele	རྒྱུང་སྐྱན། རྒྱུང་འབྲིམ།	རྒྱ་ལོང་སོགས་རང་བྱུང་སྣོང་ཆའི་ནད་ རྒྱུང་གོང་བྱར་གྱི་ལ་ནས་སྐྱོན་རྒྱངས་ བྱེད་པའི་ནད།
aging	གླ་བ།	ལོ་ན་གས་པའི་བརྒྱུད་རིམ།
agitation	ཤེས་པ་འཚུབ་པ།	རྒྱུང་ནད་དམ་སེམས་ཁམས་མི་བདེ་བའི་ དབང་གིས་སེམས་ཞི་དལ་དུ་མི་གནས་

པ།

aglecemia

ཁྲག་ཀར་ཟད་པ།

ཁྲག་ནང་གི་ཀ་ར་ལི་རྫས་ཟད་པའི་སྐྱོན།

aglutination

མིང་དཀའ་བ།

ཁ་ཟས་མིང་གྲུར་གཏོང་དཀའ་བའི་ནད།

agony

ན་ལྷག་འདྲ་པོ། ཨ་ནའི་ལྷག

ན་ལྷག་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ།

ague

འདར་ཚད།

འདར་ཚད་སོགས་ཚད་བའི་ནད་ཀྱི་བརྗོད་པ།

AIDS

གཉན་ནད་རིག་དྲུག

མིའི་ལྷུས་རྒྱུངས་ཟད་པའི་གཉན་ནད་
(HIV) ལས་བྱུང་བའི་གཉན་རིམས་སྲིན་
འབྲུ་འབྲུགས་པའི་ནད། དེས་ལྷུས་ཀྱི་ནད་
རིགས་སྡོན་འགོག་གི་རྒྱས་པ་ཉམས་པར་
བྱེད་པས་སྲོག་ལ་ཉེན་ཚབས་ཆེ།

akalamathesia

སྐྱེན་པ།

གོ་སྟོབས་ཞན་པའི་སྐྱེན་པའི་རིགས།

alastrim

འབྲུམ་པ་དཀར་པོ། བར་སྐྱུ་ཤར།

བད་ཀན་གྲུར་བའི་འབྲུམ་བུའི་ནད་རིགས་ལྷོ་
འབྲུམ་ཡང་བའི་གསལ་ཤིག།

aldebran

སྐར་མ།

རྒྱ་སྐར་ཉེར་བདུན་གྱི་སྐར་ཁྲིམ་བཞི་
པ། (རང་ལྷུགས་རྒྱ་སྐར་ཉེར་བདུན་གྱི་དང་
པོ་བ་སྐར་ལ་ངོས་འདྲིན་པའི་གོ་རིམ་ལྟར་
རོ།)

algesia

ལྷག་གཟེར་ཆེ་ཆུང་།

ན་ལྷག་གི་ཚོར་བ་དྲག་ཞལ།

algophobia

གཟེར་འདྲིགས་དྲག་པོ།

ན་ལྷག་ལ་སྐྱག་དངངས་དྲག་པོ།

alkalosis	ཡ་བ་སྐྱ་ར་མང་སྐྱོན།	ཁྲ་ལྷན་ནང་ནས་ཚིག་གསལ་བ་མང་དྲགས་ བའི་སྐྱོན།
allergy	མི་འཕྲོད་པ།	ཁ་ཟས་དང་། རླུང་། ཐལ་རྒྱལ་མོགས་མ་ འཕྲོད་བའི་སྐྱོན་གྱིས་པགས་པར་དམར་ སྐྱངས་ཆགས་པ། ཟ་འཕྲུག་ལང་བ། རྐྱེད་ པ་རྒྱག་པ་མོགས་ཚོར་སྐྱོན་བའི་སྐྱོན།
almanac	ལོ་ཚོ། ཟླ་ཚོ།	ལོ་གཅིག་གི་ནང་ག་ཟུང་སྐར་གྱི་བཟོད་པ་ལ་ གཞིགས་ཏེ་འཕོ་འཕྲུང་དང་བཏེ་སྐྱུག་གི་ གནས་ཚུལ་ཅི་འབྲུང་གསལ་བའི་དེབ་རྒྱུང་།
alopecia/ acomia	སྐྱ་བྱི།	སྐྱ་མིན་ཞིག་གིས་སྐྱེན་ལས་ལྷུང་བའི་སྐྱ་བྱི་ བའི་ནད།
altair	ཤོ་བཞིན།	རྒྱ་སྐར་ཉེར་བརྒྱན་ནང་གི་སྐར་བྱིས་ཉེར་ གཉིས་པ།
altitude sickness	ལ་དུག	རྒྱ་མཚོའི་རོ་ས་ནས་མི་འོ་བརྒྱད་སྟོང་བར་གསལ་ བའི་མཚོ་སར་འབྲུང་བའི་སྐྱོན་དབྱགས་མི་ འདད་པ་དང་མགོ་ན་བ་ལྟ་བུའི་རྒྱུང་ནད།
Alzheimer disease	ཨ་ལ་ཇ་མིར་ནད།	དབང་རྩའི་ལུས་སྟོབས་གི་ནས་དྲན་ལེས་ ཉམས་བའི་སྐྱོན།
amaurosis	ལོང་བའི་ངང་རྒྱལ།	མིག་གིས་མི་མཚོང་བའི་སྐྱོན།
amebiasis	རྒྱ་སྐྱ་བྱི་ནད།	རྒྱུ་བ་གཅིག་དུམ་སྐྱེས་སུ་སྐྱིན་གྱིས་སྐྱེན་པས་ རྒྱ་མར་གཉན་ཁ་བརྒྱབས་ནས་ཁྲ་དང་ཤེ་ སྐབས་བཞུལ་བ།

amebic dysentery	ལྷ་གཞེར།	སྐྱུབ་གཅིག་དུམ་སྐྱེས་ཀྱི་ནད་ལུ་ཞིག་གི་སྐྱེན་ ལྷོས་ལྷ་མར་གནམ་ཁ་རྒྱས་ནས་ཁག་དང་ཁེ་ སྐྱུམས་འཕལ་བ།
amenia/ amenorrhea	ལྷ་མཚན་སྐྱོམ་པ།	ལྷ་མཚན་དུས་ཐོག་མི་འབབ་པའམ་འགག་ པའི་མོ་ནད།
AMI heart attack (acute myocardial infraction)	སྡིང་ཁྲག་རྒྱ་བ་ཉམས་པ།	སྡིང་གི་ཤ་གནད་ཀྱི་རྩམ་པ་ཉམས་སྐྱོན་གྱིས་ སྡིང་རྩ་འགག་པའི་རྩོད་གཞི་ནད་ཚབས་ ཚེན།
amnesia	དྲན་པ་མི་གསལ་བ།	ལྷན་པའི་དབང་རྩར་སྐྱོན་གང་ཅུང་གིས་དྲན་ ཤེས་ཉམས་ནས་ཡུན་ལོན་གྱི་གནས་རྒྱུ་ དྲན་གསོ་མི་ཐུབ་པའི་སྐྱོན།
amplyopia/ anopsia	མིག་གྲིབ། རབ་རིབ།	མིག་གི་དབང་པོར་སྐྱོན་མེད་པ་རྣམ་རྒྱུང་ ཡང་མཚོང་བྱགས་ཞམ་པའི་སྐྱོན།
amulet	སྐྱུང་ལོར། སྐྱུང་ང།	ནད་གདོན་སོགས་མི་མཐུན་པའི་འཚོ་བ་ ལས་སྐྱུང་ཞེང་། ཚོ་བམོད་སོགས་མཐུན་ པའི་སྐྱེན་འགྲུབ་ཚད་རྒྱན་དུ་ལྷས་ལ་བཅང་ རྒྱུའི་ཤིན་རྗེས།
amyotrophic leteral sclerosis	བཤལ་ནད། འཕྲེས་ནད།	རྒྱུངས་བ་ཉམས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བའི་རྩ་ དཀར་གྱི་ནད་ཅིག།
anadipsia	སྐྱོམ་དང་ཚེ་བ།	སྐྱོམ་པ་ཤིན་ཏུ་ཚེ་བའི་ནད།
anandria	མོ་ཚོས་མི་ལྷན་པ།	མོ་ལེང་དང་ཁ་སྐྱ་སོགས་མོ་ཡི་ཁྱད་ཚོས་མི་

		ལྷན་པ།
anaphia	རིག་ཚོར་ཉམས་པ།	རིག་བྱ་ཚོར་བ་དང་བྲལ་བ།
anaphrodisia	རོ་ཅ་ཉམས་པ།	འཁྲིག་སློང་གི་འདུན་པ་ཉམས་པའི་སློན།
anaplasia	སྐྱན་གྱི་ངོ་བོ།	སྐྱན་གྱི་རང་བཞིན།
anasmia	དྲི་ཚོར་ཉམས་པ།	སྤྲ་ཡི་དྲི་ཚོར་ཞན་པའམ་ཉམས་པ།
andomia	སྤྲ་ཤེས་ཉམས་པ།	སྤྲ་ཡིས་དྲི་མི་ཚོར་བའི་སློན།
anemia	སྐྱ་རྒྱུ།	མཁྲིས་པ་མདངས་བསྐྱར་གྱི་བྱེད་ལས་ ཉམས་ཤིང་ལུང་སྤྱད་པའི་སྐྱ་ལ་སྐྱུག་སྐྱུག་དམར་ པོ་དེ་སྐྱེས་པ་ལ་གངས་བཅུ་བཞི་དང་བྱུང་ མིང་ལ་བཅུ་གཉིས་ལས་ཆེས་ཉུང་བའི་སློན།
anepia	ངག་སྐྱབས་པ།	ངག་གིས་སྐྱ་བརྗོད་མི་བྱུང་བ།
aneuria	ལྷུང་ཟད།	དབང་ཅའི་རྣམས་ལྷུགས་མི་འདང་བའི་སློན།
anginal pain	སྙིང་གི་ལྷུང་གཟེར།	བར་གི་རྩ་གཡོན་སྙིང་ནས་ལག་གཡོན་ངོས་ སྤྲ་གཞོན་བཅོར་གྱིས་ལྷུང་བའི་ལྷུང་གཟེར།
angitis	ཚ་གཉན།	ཁྲག་ཚའི་གཉན།
animal sign	ལོ་རྟགས།	ལོ་སོ་སོ་མཚོན་བྱེད་གྱི་སྟོན་ཆགས་(བྱི་བ་ ནས་ཕག་བར་བཅུ་གཉིས་པོ་གང་རུང་།)
ankylosing spondylitis	ཤིང་རིངས།	ཚིགས་གཞིར་གཉན་ཁ་བརྒྱབ་ནས་རུས་

ཚིགས་འགལ་དཀའ་བ།

annular eclipse

གཏུབ་འཛིན།

སྤྱ་ཁྱུད་ལྡན་པའི་ཉི་འཛིན། ཉི་མའི་དཀྱིལ་
འཁོར་ཡོངས་སྤྱ་བསྐྱིབས་ཀྱང་མཐའི་སྤྱ་ཁྱུད་
སྐོར་མོར་མཐོང་བའི་ཉི་འཛིན་གྱི་བྲག།

anopsia

མིག་གཡུང་།

མིག་གིས་གཞུགས་གསལ་པོར་མི་མཐོང་
བའི་སྐྱོན།

anorchism

རོ་ཚོར་ཉམས་པ། ཁ་མངལ།

ལྷེ་ཡིས་ཤོ་བ་མི་ཚོར་བའི་སྐྱོན།

anorexia
nervosa

ཡི་ག་འཆུས་པ།

སེམས་ནད་དམ་རྒྱུད་ནད་ཀྱི་རྒྱུན་པས་ཁ་ཟས་
ཀྱི་དང་ག་འགག་པ།

antares

སྒྲོན།

རྒྱ་སྐར་ཉེར་བདུན་ནང་གི་སྐར་ཁྲིམ་བཙེ་
བརྒྱད་པ།

anthracosis

ནག་རྩིས་སྐྱོ་ནད།

ནག་རྩིས་ཀྱི་ཐལ་རྩལ་ནད་དུ་རྩལ་པའི་རྒྱུན་
ཀྱིས་སྐྱོ་བར་གཉན་ཁ་རྒྱས་པ།

anthrax

ཕུགས་ནད་གཉན་རིམས།

རྩ་གཟན་ཤོག་ཆགས་ཀྱི་ཁྲག་རྒྱུན་ནད་ནད་
སྤོན་དུ་ཤུའི་གཞུགས་ཅན་ཞུགས་པའི་རྒྱུན་
ལས་ལྷུང་བའི་གཉན་རིམས་ཚབས་ཆེན་ཞིག།

antidote

༡། བརྗོག་རིམ།
༢། གཉན་པོ།

༡། དན་འབྲས་བརྗོག་ཐབས་ཀྱི་གཉན་པོའི་
ཞབས་རིམ་མཇུག་བཙུག་ཐབས།
༢། ལུས་ཀྱི་ནད་དུག་སོགས་ཀྱི་གཞོད་པའི་
རྩལ་པ་བརྗོག་བྱུང་བའི་རྩིས་གང་ཡང་
རུང་བ།

anxiety/

སེམས་འཚབ།

སེམས་ཁལ་བྱུང་བའི་རྒྱུན་ཀྱིས་སེམས་ནད་

psychoanalysis

ཉེན་ཁ་དང་འཛིགས་སྒྲུང་། རྩོལ་མི་བདེ་བ་
སོགས་ཀྱི་དངངས་ཚབས་འབྲུང་བའི་རྒྱུ་
ནད།

aortitis

སྤྱིང་གི་འཕར་ཚུའི་གཉན་ཚད།

སྤྱིང་གི་འཕར་ཚུ་གཙོ་བོར་གཉན་ཁ་རྒྱས་པ།

aphagia

མིད་དཀའ་བ།

ཁ་ཟས་མིད་དཀའ་བའི་ནད།

aphephobia

རིག་འཛིགས།

གཞན་གྱིས་རིག་པར་དོགས་པའི་འཛིགས་
སྒྲུང་།

aphthous
stomatitis

གཅེན།

ཁའི་ནད་དང་མཚུ་ཉོར་ཚུ་རྒྱུ་འདྲ་བའི་རྒྱུང་
འབྲུང་ཡང་ཡང་བོན་ནད།

(canker sores)

apoplexy

གཟའ་གྲིབ། གྲིབ་རྒྱོན།

ལྷང་པ་སོགས་ཀྱི་ཁྲག་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་ལྷང་བའི་རྒྱུ་
སྒྲོ་བྱུར་དུ་དབང་ཅི་གྲིབ་ནས་རིལ་བའམ་
བརྒྱལ་བའི་ནད།

appendicitis

རྒྱ་རྩྭ་གཉན་ཚད།

རྒྱ་རྩྭ་རེ་མར་གཉན་ཁ་རྒྱས་པའི་རྒྱུ་གྲིབ་
ཚབས་ཆེ་བའི་ནད།

apsithyria

དངངས་སྐྱགས།

དངངས་འཚབ་དྲག་པོས་རྒྱ་གསུམ་ཉེ་སྒྲོ་
བརྒྱུ་ལྷང་བའི་ནད།

apsychia

བརྒྱལ་བ། འབོག་པ།

རྒྱུང་ནད་དྲག་པོས་དྲན་པ་ཉམས་པ།

aquari

མོན་གྲུ

རྒྱ་རྒྱུ་ཉེར་བུ་ནད་ལི་རྒྱུ་ཉེར་
བཞི་པ།

aquarius

ལུས་པ།

དུས་རྒྱུ་རྒྱུ་ལུས་པ་ཉེ། ཉེ་མའི་ལྷིམ་

asthma	དབུགས་མི་བདེ་བ།	ལྗོན་དང་དབུགས་མི་བདེ་བའི་སྐོད་དུ་འཚང་བའི་ནད།
astrologer	སྐར་ཚིམ་པ།	གཟའ་སྐར་ལ་དབྱུང་དེ་སྐྱེ་བའི་བདེ་སྐྱབས་འབྲས་བུ་ལྟར་དུ་སྐོན་མཁན།
astrology	སྐར་ཚིམ།	གཟའ་སྐར་གྱི་གནས་སྟངས་ལ་གཞིགས་ཏེ་འགྲོ་བའི་བདེ་སྐྱབས་བརྟག་བའི་རིག་པ།
astronomer	གནམ་རིག་སྐར་དབྱུང་པ།	ཉི་ཟླ་གཟའ་སྐར་ཡོགས་ལ་བརྟག་དབྱུང་དམ་སྐོབ་སྐྱོང་བྱེད་མཁན།
astronomy	གནམ་རིག་སྐར་དབྱུང་། གཟའ་སྐར་དབྱུང་རིག་པ།	ཉི་ཟླ་གཟའ་སྐར་ཡོགས་ལ་བརྟག་བའི་རིག་པ།
atactitia	རིག་ཚོར་ཉམས་པ།	རིག་པའི་ཚོར་བ་ཉམས་པའི་སྐྱོན།
atherosclerosis	འཕམ་ཚ་གྲོང་པོ།	ཁྲག་ཚ་ཕལྱེགས་པོར་གྱུར་བའི་ནད།
audiogenic seizure	སྐྱེ་བརྒྱལ།	ལྗང་ནད་ཅན་གྱིས་སྐྱེ་བུགས་ཆེན་པོ་ཐོས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ལྗང་བའི་བརྒྱལ་འཕྲོག།
auspicious	བཀྲ་ཤིས་པའི། དགོ་བའི།	གཟའ་སྐར་ཡོགས་དགོ་བའི། ཉམས་ཉེན་འབྲེལ་བཟང་པོ།
autism	རང་གཡིངས།	སྐྱེ་དང་མི་མཐུན་པའི་སེམས་ཆེས་ནད་དུ་ཕྱོགས་གྱིང་། ལྷིའི་ཡུལ་ལ་མི་འདུག་པར་ནད་གི་དམིགས་པ་ལ་སེམས་གཏད་ཚུལ།
Autum equinox	སྐོན་ཉིན་མཚན་མཉམ་པ།	སྐོན་དུས་ཉིན་མཚན་གཉིས་རིང་བྱང་མཉམ་

		པའི་དུས། ལྷི་རྒྱ་འཕྲོལ་པ་།
avitaminosis	སྣོ་བས་སྦྱིད་ཟད་ནད།	སྣོ་བས་སྦྱིད་ཀྱི་ཟས་པུ་དུ་མ་འདང་བ་ལས་ ལྷུང་བའི་ནད།
azoospermia	ས་ཤོན་ཉམས་པ། རོ་ཚ་ཉམས་པ།	ཕོའི་ལྷ་བའི་ནད་ས་ཤོན་མེད་པ།
baby blues	ལྷུ་མ་མའི་སྦྱོ་སྦྱང་།	སྦྱུ་མ་མའི་གནས་སྐབས་སྦྱ་སྦྱང་ཏེ་འཁྲུང་ བའི་མེམས་པའ་ལམ་སྦྱོ་སྦྱང་།
bacillary	དུལ་གཟུགས་སྦྱ་སྦྱིན་གྱི།	ཕིན་ཏུ་སྦྱ་བའི་དུལ་གཟུགས་སྦྱ་སྦྱིན་དང་ འབྲེལ་བའི།
bacillemia	དུལ་གཟུགས་ཁྲག་སྦྱིན།	ཁྲག་གི་ནང་ཕིན་ཏུ་སྦྱ་བའི་དུལ་གཟུགས་ སྦྱ་སྦྱིན་ལྷུགས་པའི་སྦྱོན།
bacilluria	དུལ་གཟུགས་གཅིན་སྦྱིན།	གཅིན་པའི་ནང་ཕིན་ཏུ་སྦྱ་བའི་དུལ་ གཟུགས་སྦྱ་མོ་ལྷུགས་པའི་སྦྱོན།
backache	རོ་རྒྱལ་གཟེང།	རོ་རྒྱེད་དང་རྒྱལ་གཞུང་གི་རྒྱལ་གཟེང།
bacteremia	ཁྲག་སྦྱིན།	ཁྲག་ནང་གི་ནད་སྦྱིན་སྦྱོན།
bacteria	སྦྱ་སྦྱིན།	ཕིན་ཏུ་སྦྱ་བའི་སྦྱོ་སྦྱང།
bacterial endocarditis	སྦྱིང་སྦྱིའི་གཉན་ཚད།	ནད་འབྲུ་སྦྱོ་སྦྱང་གི་སྦྱིང་གི་ནད་ལྷན་ ལ་གཉན་ཁ་རྒྱས་པའི་ནད།
bacteriuria	གཅིན་སྦྱིན།	གཅིན་གྱི་ནད་སྦྱིན་སྦྱོན།

bag of water	མགོ་ཚུ།	མང་ཡ་གནས་ཕྱུ་གྲུ་མིང་སའི་གཤེར་རྒྱས།
bagassosis	མོ་ནད།	མོ་བའི་ནད།
balantitis	མཚན་དོག་གཉན་ཁ།	མོ་མཚན་དང་བྱ་ལེའི་ཅིར་གཉན་ཁ་རྒྱས་པ།
balbuties	དིག་པ།	རང་འབབ་དུ་སྐྱུ་བརྗོད་མི་བྱུང་བའི་སྐྱུ་རྒྱུས་ཀྱི་ཕྱི་རབ་སྐྱོན།
baldness	ལྲུ་ཐེར།	མགོ་བོ་ཡ་སྐྱ་མེད་བའི་རང་བཞིན།
ballistocardiogram	སྒྱིང་འགྲུལ་རི་མོ།	སྒྱིང་གི་འཇར་མིང་ཡ་བརྟེན་པའི་ལུས་ཀྱི་གཡོ་འགྲུལ་ཀྱི་རི་མོ།
ballooning	མྱང་པ། དགང་པ།	ལུས་ཀྱི་ཚད་དང་རྒྱ་མ་མོགས་སྡོད་ཁོག་སྡོད་རིགས་མྱང་སྐྱབ་ལྟར་བཀང་བ།
barium	བེ་རི་ཡམ།	དུག་གས་མེ་བའི་སྐྱབས་རིགས་ཁམས་རྒྱས་པའི་དུག།
barren	རབས་ཆད།	བུ་སྐྱབ་སྐྱེ་འསེལ་གྱི་རྒྱས་པ་མེད་པའི།
betelgeuse	ཡག	རྒྱ་སྐར་ཉེར་བདུན་ནང་གི་སྐར་ཀྱི་མ་དུག་པ།
billistophobia	སྐྱོགས་འཛིགས།	མི་ཤུགས་འཇུར་མདར་ཤིན་ཏུ་འཛིགས་དངངས།
birth chart	ཚེ་རབས་ལས་ཅིང་།	བཅས་དུས་ཀྱི་ལོ་ཟླ་ཞལ་དུས་དང་གཟའ་སྐར་མོགས་པ་བསྐོར་བའི་ཅིང་།

<p>birth constellation</p>	<p>སྐྱེས་སྐར།</p>	<p>གང་ཟག་ཅིག་སྐྱེས་ཉིན་གྱི་ཟླ་སྐར་ཉེང་ འདས་དབུགས་ཀྱི་བྱ་བུས་ཟིན་པའི་སྐར་ ཚོགས།</p>
<p>bone marrow</p>	<p>རྩང་མར།</p>	<p>རྩས་པའི་སྣོད་ཆའི་ནང་དུ་ཡོད་པའི་རྩས་ མཉེན་མོ་བྲག་གི་ཕྱ་ཕྱུང་བཟོ་འདོན་རྩས་པ་ ཞིག།</p>
<p>breath</p>	<p>དབུགས་ཡུན།</p>	<p>སྐྱེས་བུ་ནང་མེད་གཅིག་གི་དབུགས་འབྱིན་ རྒྱབ་ཐེངས་གཅིག་གི་ཡུན་དང་རྒྱ་ཚོད་སྐར་ ཆ་བཞི་མཉམ། འདི་བོད་ཀྱི་སྐར་ཚིས་ རིག་པའི་དུས་ཚོད་བརྗེ་ཐབས་ཀྱི་གཞི་ཡང་ ཡིན།</p>
<p>bright half of the moon</p>	<p>ཟླ་བའི་ཡར་ངོ། དཀར་ཕྱོགས།</p>	<p>ཟླ་བའི་དཀར་ཆ་འཕེལ་བའི་དུས། བོད་ ཚེས་ ༡ རས་ ༡༥ བར།</p>
<p>cadent</p>	<p>ལུ་པ་ཅན།</p>	<p>དུས་སྐོར་གནས་མཁའ་གསུམ། ལྷག་ དབྱ་ དང་བཅུ་གཉིས་པ་ཟེར།</p>
<p>calender</p>	<p>ལོ་ཐོ། ཟླ་ཐོ། ཚིག་འགེལ་ལོ་ ཐོ།</p>	<p>ལོ་གཅིག་གི་ཟླ་བ་དང་ཚེས་གངས་ཆ་ཚང་ འཁོད་པའི་ལོ་ཐོ་ཤོག་རྒྱང་མཉམ་ཤོག་ལུ་ འགའ་ཡོད་པ། ལྷགས་ཚེར་ཚིག་པར་ དགལ་རྒྱུའི་ལོ་ཐོ་ཉ་ཅང་བསྟུས་པ་ཞིག།</p>
<p>cancer</p>	<p>ཀའྲ།</p>	<p>དུས་སྐོར་བཞི་པ་སྟེ། ཉི་མའི་མོགས་གཟའ་ བཅུའི་རྒྱ་ལམ་བཞི་པ་ཀའྲའི་ཁྲིམ།</p>
<p>capricorn</p>	<p>རྩ་མིན།</p>	<p>དུས་སྐོར་བཅུ་པ་སྟེ། ཉི་མའི་ཁྲིམ་རྒྱུད་ཀྱི་ གཟའ་བཅུའི་རྒྱ་ལམ་བཅུ་པ་རྩ་མིན་གྱི་</p>

		ཁྲིམ།
cardinal signs	གཡོ་བའི་ཁྲིམ།	གནས་མལ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་ལྷག་དང་། ཀའྱའ། སྤང་། ཚུ་སྤྱིན་ཏེ་གཡོ་བའི་ཁྲིམ་བཞི།
cardinals	ཀ་བ་བཞི།	ཁྲིམ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་ལྷག་དང་། བཞི་པ་ཀའྱའ། བདུན་པ་སྤང་། བཅུ་པ་ཚུ་སྤྱིན་བཅས་ཚུ་གས་བཞི་འི་ཁྲིམ་བཞི།
cardiologist	སྤྱིང་གི་སྐྱོན་པ།	སྤྱིང་ནད་རིག་པའི་ཚེད་ལས་པ་ཞིག་སྟེ། སྤྱིང་གི་ནད་རིགས་དང་། ལྷུ་མ་ཆ། ལྲུང་ལས་བཅས་ལ་མཁས་པའི་ཚེད་ལས་སྐྱོན་པ།
carpal	ལག་མགོའི་རུས་པ། ཤུན་ཅེའི་རུས་པ།	ལག་མགོའི་མཁྲིག་ཚིགས་ཀྱི་རུས་པ་རྒྱུད་ཅུ་བརྒྱད།
cartilage	ཁྲུམ་རུས།	ན་བ་དང་སྐྱ་ཚེ་སོག་ཅེ། ལྷ་རུ་ཅེ། ཚིགས་ཀྱི་མགོ་སོགས་ལ་ཡོད་པའི་རུས་པའི་ཆ་ཤས་ལྷེམ་ཆ་ཅན།
castor	རྒྱ་ལ།	རྒྱ་སྐྱར་ཉེར་བདུན་ནད་གི་སྐྱར་ཁྲིམ་བརྒྱད་པ།
celestial bodies	བར་སྐྱར་གི་ལྷུང་པོ།	ནམ་མཁའ་ལ་གནས་པའི་ཉི་ཟླ་གཟའ་སྐྱར་སོགས།
cervide vertebra	མཐིང་རུས།	ཚིགས་མཁར་བདུན་ལས་ལྷུང་པའི་རྒྱལ་ཚིགས་ཀྱི་ཡར་སྐྱེ་ཉེ། མཐིང་ཚིགས་ཀྱི་རུས་པ།

chronology	བསྟན་རྩིས།	ཡུང་རྟོགས་ཀྱི་བསྟན་པ་འདྲིན་པའི་རྒྱུས་ཆེན་ དམ་པ་ནམས་དུས་ནམ་ཚོད་ལ་བྱོན་པ་དང་ དོན་ཆེན་བྱུང་དུས་ཀྱི་ལོ་དུས་རྒྱུ་གོ་རིམ་ བསྟན་པའི་དུས་རྩིས།
clavicle	སྐྱོག་རྩུམ།	སོག་རྩུམ་ཀྱི་མ་དུན་དོས་གཡས་གཡོན་དུ་ ཕྱག་པ་ནས་སྐྱེས་པར་འབྱེད་དུ་གནས་ པའི་རྩུམ་པ་ནང་མོ།
clockwise	ནང་སྐོར།	སྐོར་བ་གཡས་བྱོགས་སུ་འཁོར་བའི།
coccyx	གཞུག་རྩུང་།	སྐལ་ཚིགས་ཀྱི་མ་སྐྱེའི་རྩུམ་པ་སྐྱ་གདོང་ ཟེར་བའི་ལོ།
comet	སྐར་མ་དུ་བ་མཇུག་རིང་།	འདྲིའི་རྟག་པའི་ལོངས་སྤྱོད་ཉི་མ་དང་ མཚུངས་ཀྱང་འགོ་སྐྱོན་ལུས་པ་རིམ་པར་ཉི་ མའི་མདུན་དང་། རིམ་མིན་ལ་ཉི་མའི་ རྒྱབ་དུ་མཐོང་བར་འགྱུར།
compatibility chart	བག་རྩིས། མཇུག་རྩིས།	ཕོ་ཕོ་གཉིས་ཀྱི་རྒྱུས་ལོ་ཟླ་ཆེས་གཞིར་ བརྒྱང་པན་ཚུན་མཇུག་ལམ་བཟག་པའི་རྩིས།
constellation	རྒྱ་སྐར། སྐར་ཁྲིམ།	ཁྲིམ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་གོ་ཡུལ་ཡོངས་རྫོགས་ ཆ་སྟོམས་ཉི་ཤུ་རྩ་བདུན་དུ་བགོས་པའི་ཆ་རེ་ རེ་ཉི་རྒྱ་སྐར་རེ་རེའི་ཡུན་དང་རྒྱ་སྐར་རེར་ རྩིས་ཀྱི་རྩོད་དུག་ཅུ་ཐམ་པ་ཡོད།
constellation feet	རྒྱ་སྐར་རྐང་པ། རྐང་པ།	རྒྱ་སྐར་རེར་རྐང་པ་བཞི་རེ་དང་། ཁྲིམ་ རེར་རྐང་པ་དགུ་ཡོད་པས། རྒྱ་སྐར་ཉེར་ བདུན་ལ་ཁྲིན་བསྟོམས་རྐང་པ་བརྒྱ་དང་

			བརྒྱད། ཁྲིམ་ཞག ༡༦༠ ཡོད།
coronal suture	མཚོག་མའི་འདུས་སོ།		མགོ་བོའི་མཚོག་མའི་རུས་པའི་སྐྱབས་སམ་ མཐུད་མཚམས།
dark half of the moon	ཟླ་བའི་དམར་ཕྱོགས།	མར་ངོ།	ཟླ་བའི་དམར་ཆ་འཕེལ་བའི་དུས། བོད་ ཚེས་ ༡༥ རས་ ༡༠ བར།
day	༡། ཉིན་ཞག ༢། ཉིན་མོ།		༡། ཚོུད་ ༢༤ བདག་ཉིད་ཀྱི་དུས་ཡུན། ༢། རས་ལངས་ནས་ཉི་མ་མ་རྒྱབ་བར་གྱི་ དུས་ཚོད།
delphinus	དབོ།		རྒྱ་སྐར་ཉིར་བདུན་ནང་གི་སྐར་ཁྲིམ་བཅུ་ གཉིས་པ།
denebola	ཚོན་གྲོ།		རྒྱ་སྐར་ཉིར་བདུན་ནང་གི་སྐར་ཁྲིམ་ཉིར་ གསུམ་པ།
descending node of moon	ཀེ་རྒྱ།		རྒྱ་གཅན་མཐུག་མའམ་ཀེ་རྒྱ།
direction	ཕྱོགས། ཁ་ཕྱོགས།		གནས་པའམ་རྒྱ་བའི་ཕྱོགས།
directional strength	ཕྱོགས་ཀྱི་སྣོ་བས།		ཕྱོགས་ངེས་ཅན་གྱི་སྣོ་བས་ཏེ། ཉི་མངས་ དམར་པོ་རྒྱ་སྐེན། །ཟླ་ཉམ་ཕུར་བུ་རིམ་ པ་བཞིན། །འཕར་ནས་དབང་ལྡན་མཐར་ཐུག་ པར། །བཞོད་པ་རང་ཕྱོགས་སྣོ་བས་ལྡན་ འགྲུར།
duodenum	རྒྱ་སོར་བཅུ་གཉིས་པ།	ཟངས་	ཕོ་བའི་གཞུག་དང་རྒྱ་མའི་སྣོད་གཉིས་བར་

	ཚགས་ལུ་གུའི་མགོ་	གྱི་འབྲེལ་མཚམས་ལ་ཟེར་ཏེ། དེས་ཟས་ སྐྱོམ་ལྷགས་བཞུ་བྱས་པ་ནམས་སྲིར་གཏོང་ ཞིང་དེ་མིན་སྲུང་བར་བྱེད་དོ།
earth	ས་གནི། འབྲུང་བ་ས།	རང་ཅག་གནས་པའི་ས་གནི་ཆེན་པོ་དང་། འབྲུང་བ་བཞིའམ་ལྷའི་ཡ་གྲུལ་ས།
eclipse	གཟའ་འཛིན།	ཉི་ཟླ་གཟའ་འཛིན་ཏེ། ཉི་འཛིན་དང་ཟླ་ འཛིན།
element	འབྲུང་བ། ཁམས།	སྲིར་འབྲུང་བ་ཆེན་པོ་ས་རྩ་མེ་རླུང་བཞི་ དང་། འབྲུང་ཚིས་ལྷགས་ཀྱི་ཤིང་མེ་ས་ ལྷགས་རྩ་ལྷ་དང་། སྐར་ཚིས་ལྷགས་ཀྱི་ ས་རྩ་མེ་རླུང་ནམ་མཁའ་དང་ལྷ།
elemental astrology	འབྲུང་ཚིས། ནག་ཚིས།	འབྲུང་བ་ཤིང་མེ་ས་ལྷགས་རྩ་ལྷའི་ཁམས་ ལ་བརྟེན་ནས་ལོ་ཟླ་ཞག་དུས་དང་། སྐོག་ལྷས་དབང་བར་སྲུང་ན་སོགས་བཙུ་ བའི་ཚིས་ཀྱི་ལྷགས།
equator	སའི་གོ་ལའི་དཀྱིལ་ཐིག་ ཐིག་	སའི་གོ་ལ་སྟོ་བྱང་གི་ཆ་གཉིས་སྲུ་བྱེ་བའི་ དབུས་ཀྱི་རྟོག་བརྟགས་ཀྱི་ཐིག་
equinox	ཉིན་མཚན་མཉམ་དུས།	དབྱིད་དང་སྟོན་ཉིན་མཚན་མཉམ་པའི་དུས།
esophagus	མིད་པ།	མིད་པ་ནས་ཕོ་བར་མཐུད་པའི་ཟས་སྐོམ་རྩ་ བར་བྱེད་པའི་ལམ།
even signs	མཉམ་བྱིས།	ཆ་གངས་ཀྱི་བྱིས་སྟེ། མོ་བྱིས། ཟླ་དང་། ཀའཏ། ཤོ། སྲིག་རྩ་ཐིག་ ཉ།

external acoustic meatus	ན་ལམ་ཕྱི་མའི་སྐྱོ།	ཕྱི་ངོས་ནས་སྐྱོ་འདྲུག་སའི་ན་བ་ཕྱི་མའི་ཕྱ་ག
fate	བསྐྱོས་ཐང་།	ལས་ཀྱི་བསྐྱོས་ཐང་།
fathom	ཕེ་འདོམ།	ཕུ་ལྷ་དྲུག་གི་ཚད།
femur	བརྒྱ་རྒྱུ་རུས་པ།	དཔྱི་མགོ་ནས་ཕུས་ཚིགས་བར་གྱི་རྒྱུ་རུས་པ།
fibula	རྗེ་ངར་རུས་པ་རྒྱུང་བ།	རྒྱུང་བའི་ངར་གདོང་གི་ཕྱི་ངོས་ཀྱི་རུས་པ།
fixed signs	བརྟན་གྲིམ།	ཟླ་དུང་། སེང་དུང་། རྩིག་ ལུས་བཅས་མི་ འཇུག་བརྟན་པའི་གྲིམ་པའོ།
foe	དག་ དག་ཟླ།	ཞིང་བདག་གཟའ་ཡི་དག་
foramen magnum	ཉལ་རུས་ལྷང་ཕྱ།	རྒྱུང་ས་པའི་རྒྱ་ལམ་གྱི་ཕྱ་ག
friend	ཕྱོགས།	ཞིང་བདག་གཟའ་ཡི་ཕྱོགས།
frontal bone	དབྱེ་རུས་པ།	མིག་ཡན་ཚད་དང་སྐྱེ་མཚམས་མན་ཚད་གྱི་ དབྱེ་བའི་རུས་པ།
full moon	ཟླ་བ་ཉ་གང་། ཉ་རྒྱས་ཟླ་བ།	ཟླ་བ་ཆ་ཡོངས་སུ་ཁ་གང་བ་རྩེ་ཚོས་བཅོ་ རྩེའི་ཟླ་བ།
galaxy	དབྱ་ཚོགས་སྐྱ་མོ།	སྐྱར་ཚོགས་ས་ཡ་མང་པོ་འདུས་པ་ནས་ མཁའ་འབྲེང་ལམ་དུ་སྐྱེ་སྐྱེ་མེར་སྐྱར་བའི་ མ་ལག

gemini	འབྲིག་པ།	དུས་སྐོར་གསུམ་པ་སྟེ། ཉི་མའི་ཁྲིམ་རྒྱུད་ཀྱི་ གཟའ་བུའི་རྒྱ་ལམ་གསུམ་པ།
gregorian calender	ཡི་ཤུའི་ལོ་ཐོ།	ཕྱི་ལོ་ ༡༥༥༦ ལོ་ནས་བརྒྱུད་རྒྱབ་ཕྱོགས་ ཀྱི་ལོ་ཐོ་རྩིས་སྟེ།
hemisphere	ཕྱུད་གོ་ལ།	སའི་གོ་ལའི་དཀྱིལ་ཐིག་ནས་སྟོ་བྱང་གི་ དུས་ལྷན་གཉིས་སུ་བཞག་པའི་ཆའམ་ཁྲོན།
hour	མུ་ཚོད།	རྩིས་ཀྱི་རྒྱ་སྐད་དུ་གཏུ་ལ་མུ་ཚོད་གཅིག་སྟེ། ཉིན་ཞག་གཅིག་ལ་ཚོད་ ༥༠ དང་ལམ་ འཁོར་སྐར་ཆ་ ༥༠ ལ་ཚོད་ ༡ རྩི་ ཉིན་ཞག་ ༡ ལ་ཚོད་ ༦༥ བརྩིས་སྟེ།
house of debilitation	མི་དགེ་ཤིན་ཏུ་རྒྱབ་པའི་ཁྲིམ།	གཟའི་བཟང་ཕྱོགས་ཀྱི་རྒྱས་སྟོབས་ཞན་པའི་ དུས་ཏེ་ཕྱི་ལོ་སྟེ་ལྷན་ལྷན་དུ་མཚོན་ན། རང་ གོ་སྟོབས་ལྡན་ཁྲིམ་ཀའའའི་ཐད་བསྐྱུས་ཀྱི་ ཁྲིམ་རྒྱ་སྐྱེན་ནང་གནས་པ་ལོ།
house of exaltation	དགེ་ཞིང་སྟོབས་དང་ལྡན་པའི་ ཁྲིམ།	གཟའི་བཟང་ཕྱོགས་ཀྱི་རྒྱས་པ་ཆེར་རྒྱས་པའི་ དུས་ཏེ། དཔེར་ན། ཕྱི་ལོ་ཀའའའི་ཁྲིམ་ ནང་གནས་པ་རྣམས་ལོ།
humerus	དཔུང་རྒྱུ་ཀྱི།	སོག་པ་དང་དཔུང་རྒྱས་འབྲེལ་མཚམས་ནས་ ལྷ་ཚེགས་བར་གྱི་དཔུང་དང་གྱི་རྒྱས་པ།
hydrae	སྐག།	རྒྱ་སྐར་ཉེར་བདུན་ནང་གི་སྐར་ཁྲིམ་དགུ་པ།
Jupiter	གཟའ་ལྷན་ལྷ།	ཉི་མའི་ཁྲིམ་རྒྱུད་ཀྱི་གཟའ་སྐར་ཆེ་ཤོས། རྩིས་ལུགས་གཟའ་དགུའི་ནང་གི་ལྷ་པ།

local time	ས་གནས་ཀྱི་ཚོུད།	རང་ཉིད་གནས་སའམ་གཏན་གཞིས་ཤིང་ ཡུལ་ས་གནས་ཀྱི་དུས་འདྲིན་ཚོུད།
longitude	གཞུང་ཐིག	སའི་ཤོ་ལའི་ཚངས་ཐིག་ནས་ཤར་དང་རྒྱབ་ དུ་བརྩི་བའི་རྒྱང་ཤིང་།
lord	བདག་གཟའ།	བྱིས་མམ་གཟའ་སྐར་མོ་སའི་བདག་པོ་སྟེ། ལྷག་དང་སྟིག་པའི་བདག་པོ་མིག་དམར་ ཡིན་པ་ལྟ་བུ།
lumber vertebra	ཤིང་ཚིགས།	རྒྱབ་ངོས་སྐལ་གཞུང་མན་དང་མཚང་རུས་ ཡན་གྱི་མཁར་ཚིགས་ལྟ་ཡོད་པའི་སྐལ་ ཚིགས་ཀྱི་ཆ་ཤས།
lunar month	ཚེས་ཟླ།	ཟླ་བའི་འཕེལ་འགྲིལ་ལ་གཞི་བཅོལ་བའི་ ཚེས་གཅིག་ནས་གནས་གང་བར་གྱི་དུས་ ཡུན། རགས་པར་ཞག་ཉེར་དག་དང་རྩེད།
mandible	མ་མགལ་རུས་པ།	འགམ་པའི་རུས་པ་སྟེང་ཤོད་གཉིས་ཀྱི་འོག་ མ།
Mars	མིག་དམར།	ཉི་མའི་བྱིས་རྒྱུད་ཀྱི་གཟའ་གསུམ་པ་དང་། ཚིས་ལྷགས་གཟའ་སྟེང་སྐབས་དུག་གཟའ་ གསུམ་གྱི་ནང་ནས་གཅིག
mastoid process	ན་ལྟག་རུས་འབྲུང།	ན་བའི་རྒྱབ་ངོས་སུ་ཡོད་པའི་རུས་པ་རྒྱ་ཚེའི་ དབྱིབས་ལྟ་བུ།
maxilla	ཡ་མགལ་རུས་པ།	འགམ་པའི་སྟེང་ཤོད་གཉིས་ཀྱི་སྟེང་མ།

mental foramen	མ་མགལ་ཁྱུང་བུ།	མ་མེའི་རུས་པའི་རྩེད་གི་བུ་ག།
Mercury	རྣྱག་པ།	ཉི་མའི་ཁྲིམ་རྒྱུད་གྱི་གཟུང་དགུའི་བདུན་པ་ དང་། ཚིམ་ཕྱགས་གཟུང་རྒྱའི་རྣྱབས་ཞི་ གཟུང་གཉིས་ནས་གཅིག།
metacarpal bones	ཡག་མཐིལ་རུས་པ།	ཡག་པའི་མཁྲིག་ཚིགས་དང་མོར་མེའི་རུས་ པའི་མཐུད་མཚམས་གྱི་རུས་པ་ནས་མོ་ལྷ།
metatarsal bones	རྣང་མཐིལ་རུས་པ།	རྣང་པའི་མོལ་ཚིགས་དང་མོར་མེའི་རུས་ པའི་མཐུད་མཚམས་གྱི་རུས་པ་ལྷ།
Monday	གཟུང་ཟླ་ག།	རེས་ལ་འཆར་བའི་གཟུང་བདུན་ནང་གི་ གཉིས་པ།
month	ཟླ་ག།	མོ་གཅིག་གི་དུས་ལུན་མ་བཅུ་གཉིས་ལྷ་ བཤོས་པའི་མ་གཅིག་ དེར་ཉིན་ཞག་གི་ཟླ་ བ་དང་། ཚེས་ཟླ། ཁྲིམ་ཟླ་བཅས་གསུམ་ དུ་ཡོད།
moon sign	ཟླ་ཁྲིམ།	བཙེའ་དུས་ལྷ་ཟླ་བ་གང་ན་གནས་པའི་ཁྲིམ་ བཅུ་གཉིས་གང་རུང་།
motion	གཟུང་བཤོད་པ།	གཟུང་བཤོད་པའི་རྒྱུ་ཚད། དེར་དལ་ རྒྱུར་གཉིས་དང་རང་འཕྲོས་བཅས་གསུམ་ ཡོད།
Mount Meru (Su-meru)	རི་རྒྱལ་ལྷན་པོ། རི་ར་ག།	མངོན་པ་མངོད་ནས་བཤད་པ་ལྟར་ན། རྒྱུད་ བཞི་དང་། རྒྱུད་རྣམས་ལྟར། རྒྱ་མཚོ་ཚེན་ པོ་བཞི། ཉི་ཟླ་གཟུང་རྣྱར་དང་བཅས་པའི་ འདྲི་གཉིན་གྱི་དབུས་ལྷ་གནས་པའི་རི་རྒྱལ་

		ལྷན་པོ།
moveable signs	གཡོ་བྱིས།	ལྷན་དང་། ཀའོ། ལྷན་དང་། ལྷན་ལྷན་ བཅས་གཡོ་བའི་བྱིས་བཞི།
muscle	ག་གནད།	ལྷན་གྱི་ཚོལ་རྒྱས་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་ལྷན་ གྲུབ།
nasal bone	སྐྱ་རྩ་ས།	སྐྱ་བྲུག་གཡས་གཡོན་གྱི་གཞི་རྟེན་རྩ་ས་པ།
occipital bone	ལྷན་རྩ་ས།	མགོ་བོའི་ལྷན་རྩ་ས་ལྱི་རྩ་ས་པ་འབྱུར་པོ།
orbit	མིག་འབྲེལ་རྩ་ས་པ།	མིག་འབྲེལ་གནས་ཡུལ་གྱི་རྩ་ས་སྐྱོལ་གོང་ གོང་།
palatine bone	ཀའོ་རྩ་ས།	ཁ་ཡི་ནང་དོས་ཡ་ཀའོ་གྱི་རྩ་ས་པ།
pancreas	གཤེར་མ། མི་གནས།	པོ་བའི་རྒྱབ་དོས་སུ་གནས་པའི་འཇམ་མཉེན་ སྐྱབས་དབྱེབས་ཅན་གྱི་དབང་རྟེན་ཨིན་ཅི་ རྒྱུ་ཅམ་ལྷན་པ་ཞིག།
parietal bone	ཐོད་རྩ་ས།	མགོ་བོའི་སྐྱི་གཙུག་དང་དེའི་གཡས་གཡོན་ གྱི་རྩ་ས་པ།
patella	སྐྱ་ང་།	ལྷན་ཚིགས་སྐྱེད་ཁེབས་གཙོད་ལྷན་གནས་ པའི་རྩ་ས་པ་སྐྱོར་ལེག།
pelvis	དབྱི་རྩ་ས། མཚང་ར།	དབྱི་མགོའི་རྩ་ས་པ་དང་མཚང་རྩ་ས། གཞུག་རྒྱུད་མོགས་གྱི་སྐྱི་མིང་།

phalanges	སྐྱོན་མང་།	ཀླུ་ལག་གི་མཐེབ་པོར་དང་མཚུགས་པོར་གྱི་ རྩ་ས་པ་རྣམས་ཀྱི་མིང་།
pharynx	མཚུལ་པ།	སྐྱོན་མང་མར་ལྷེ་རྩུང་བཟང་དུ་བྱུག་པའི་བྱ་ག
radius	ལག་རར་རྩ་ས་པ་ཆེ་བ།	ལག་རར་གྱི་ཕྱི་ངོས་ཀྱི་རྩ་ས་པ་ལྟར་བ་དེའི་ མིང་།
ribs	ཚིག་ས་ལ།	སྐྱོད་དང་མཐོ་བ་སྐྱོད་མཐོ་བ་བྱེད་པའི་བྱང་ཁོག་ གི་རྩ་ས་པ་ལེབ་པོ་ནར་བྱ་ག་ཆ་བཅུ་གཉིས་ ཅན།
sacrum	ཚོང་རྩ་ས། (མཚོང་རྩ་ས།)	མི་དེ་ཚིག་ས་དང་གཞུག་རྩུང་བར་དུ་གནས་ པའི་ཚིག་ས་ལའར་ལྷེ་ཅན་གྱི་སྐྱེལ་ཚིག་ས།
sagittal suture	སྐྱོ་བོའི་རྒྱ་སྐྱབས།	མགོ་བོའི་སྐྱོ་བོའི་རྩ་ས་པའི་སྐྱབས་སམ་ མཐུད་མཚེམས།
scapula	མོག་རྩ་ས། མོག་པ།	དཔུང་འགོའི་ལུས་ཀྱི་རྒྱ་བ་ཕྱོགས་སུ་གནས་ པའི་དཔྱིབས་རྩུང་གསུམ་ཅན་གྱི་རྩ་ས་པ།
spinal cord	རྩུང་ས་ལ། མོག་ཚད་ཀར་པོ།	ལྷན་པ་ནས་གཞུག་རྩུང་བར་གྱི་སྐྱེལ་ཚིག་ས་ ཀྱི་སྐྱབས་སུ་ཆགས་པའི་སྐྱེལ་རྣམ།
sternum	བྱང་རྩ་ས།	སྐྱོ་མཐིང་མཚེམས་ནས་མཚིན་བྱིལ་དར་ དཀར་ཡོལ་བའི་འོག་ཅོས་བར་གནས་པའི་ བྱང་ཁོག་གི་མཚུན་ངོས་ཀྱི་རྩ་ས་པ་ནར་ལེབ།
suture	རྒྱ་སྐྱབས།	མགོ་བོའི་སྐྱོ་བོ་དང་མཚོག་མ་ལྟག་པ་བཅས་ ཀྱི་རྩ་ས་པའི་མྱོང་པན་རྩུང་མཐུད་མཚེམས་

གྱི་སྐུ་བས།

tarsal bones	པོ་ལ་ཚེགས་རྩས་པ།	ཀླང་པའི་པོ་ལ་ཚེགས་གྱི་རྩས་པ་ཁག་བདུན།
temporal bone	ན་ལྷན་རྩས་པ།	ན་བ་གཡས་གཡོན་གྱི་སྐྱང་ཐད་དུ་གནས་པའི་སྐུར་ཤོང་གི་རྩས་པ།
tibia	རྗེ་ངར་རྩས་པ་ཆེ་བ།	ཀླང་པའི་ནང་དོས་སྐུ་གནས་པའི་ངར་གདོང་གི་རྩས་པ།
ulna	ལག་ངར་རྩས་པ་རྩུང་བ།	ལག་ངར་གྱི་ནང་དོས་གྱི་རྩས་པ་སྐྱ་ལ་རིང་བ་དེའི་མིང་།
zygomatic bone	མཁྱུར་ཚོས་རྩས་པ།	གདོང་གི་མཁྱུར་ཚོས་གཡས་གཡོན་གཉིས་གྱི་འབྲུར་ཆའི་རྩས་པ།

བརྗེ་ཆད་གཏན་འབེབས་ལས་འཆར།

TIBETAN TERMINOLOGY PROJECT

དངོས་ཁམས་རིག་པའི་བརྗེ་ཆད།

PHYSICS TERMS

རྣམ་ཐོད་གྱི་དབེ་མཛོད་ཁང་།

LIBRARY OF TIBETAN WORKS & ARCHIEVES

(LTWA)

aberration	སྒྲུབ་བརྒྱན་རབ་རིག་པ།	དབྱེ་བའི་ལྷ་བྱ་སྒྲིའི་ལྷུལ་མཐོང་བྱེད་ལ་ སྒྲིམ་ཡོད་པའི་དབང་གིས་སྒྲུབ་བརྒྱན་མི་ གསལ་བ།
abrasion	བདར་ཟད།	རྩར་བྱུང་གིས་རྒྱུན་པས་ཟད་པར་གྱུར་བའི་ རང་བཞིན།
absolute humidity	ལྗོས་མེད་རྒྱན་གཤེད།	མཁའ་རྒྱུད་གི་ཤོང་ཚད་དེས་ཅན་ཞིག་གི་ ནང་རྒྱའི་རྒྱུད་ས་པ་རི་ཡོད་ཀྱི་ཚད་གཞི་ཞིག་ ལ་ཟེར། དེ་ནི་མཁའ་རྒྱུད་ཤོ་གཟུགས་མི་ ཏར་རེར་རྒྱའི་རྒྱུད་ས་ཟེགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུད་ཡོད་ ཀྱི་ཚན་ཚད་འདྲེས་བ་ཡིན།
acceleration	སྒྲུབ་ཚད་འཕར་ཆ།	སྤུང་གཟུགས་ཤིག་གི་སྒྲུབ་ཚད་དུས་ཚོད་ དེས་ཅན་རེར་རྒྱུ་ལྡན་ཏུ་འགྲོ་བའི་ཚད།
activation energy	བསྐྱུང་བྱེད་རྒྱས་པ།	རྩིས་ཀྱི་རྣམ་འགྲུབ་ཞིག་ཡོད་པར་དགོས་ དེས་ཀྱི་རྒྱུ་མཐའི་རྒྱས་པ།
adiabatic process	ཚོད་མོར་གནས་བརྒྱུད་རིམ།	ཚོད་མོར་ཆག་གང་ཡང་མེད་པར་འགྲུབ་ བའི་བརྒྱུད་རིམ་གང་ཏུ་ཞིག
adsorption	གསོག་འགྲུབ།	རྒྱུད་དང་གཤེད་གཟུགས་ཀྱི་འདུས་རྩིས་གང་ ཞིག་སྤུང་གཟུགས་ཀྱི་དངོས་རྩིས་གཞན་ཞིག་ གི་སྒྲིབ་དུ་བསྐྱུང་བའི་བརྒྱུད་རིམ།
allotropy	རྩིས་གཅིག་རྣམ་མང་།	ཁམས་རྩིས་ཤིག་རྣམ་པ་མི་འདྲ་བ་གཉིས་ སམ་དུ་མར་གནས་པའི་ངང་རྒྱུ་ལ།
alloy	བསྐྲུན་སྤྱུགས།	སྤྱུགས་རིགས་མི་འདྲ་བ་གཉིས་སམ།

		<p>ཡང་ན་གཉིས་ལས་མང་བ་མཉམ་བསྐྱེས་ བྱས་པའོ། ཡང་ན་ལྷགས་རིགས་དང་ ལྷགས་རིགས་མ་ཡིན་པའི་རྣམས་གཞན་དང་ བསྐྱེས་ནས་ལྷུབ་པའི་རྣམས་མཉམ་དངོས་པོ།</p>
amorphous	བཟོ་དཀྱིབས་ངེས་མེད།	དཀྱིབས་གཞུགས་ངེས་ཅན་མེད་པའི་སྒྲ་ གཞུགས།
ampere	ཚོྲོག་རྒྱུན་འབྲུགས་ཚད།	ཚོྲོག་འབྲུགས་བཀག་ཆ་གཅིག་ཅན་གྱི་ཚོྲོག་ བཀག་ནང་རྒྱ་བའི་ཚོྲོག་འབྲུགས་ཆ་ཚད་གཅིག་ ཅན་གྱི་ཚོྲོག་འབྲུགས་ཀྱི་ཚད་གཞི།
angle of incidence	བརྟན་འཕྲོའི་རྒྱར་ཁྲུག	འོད་དང་རྒྱ་རྒྱ་བུའི་རྒྱབས་དངོས་པོ་གང་ ཡང་རྒྱང་བའི་ངོས་ཤིག་ལ་བརྟན་པ་ལས། བརྟན་གནས་དེ་དང་དྲང་འཕྲུང་གི་ཐིག་ གཉིས་ལས་རྒྱང་བའི་རྒྱར་ཁྲུག
angle of reflection	ཚོྲོག་འཕྲོའི་རྒྱར་ཁྲུག	འོད་དང་རྒྱ་རྒྱ་བུའི་རྒྱབས་ངོས་ཤིག་གི་རྒྱང་ ཅན་ཚོྲོག་པ་ལས། ཚོྲོག་གནས་དེ་དང་དྲང་ འཕྲུང་གི་ཐིག་གཉིས་ཀྱིས་བཟོས་པའི་རྒྱར་ ཁྲུག
angstrom (A.U)	ཨང་སེ་འོམ་ (ཅི་གཞི།)	བྱེ་བྲག་དུ་འབྲེད་འཕྲོའི་རྒྱབས་རིང་ཚད་ འདལ་བའི་ཚད་གཞི་ཞིག་རྟེ། མེན་ཀྲི་མི་ རར་གཅིག་ས་ཡ་བརྒྱར་བཤོས་པའི་ཆ་ གཅིག་
angular acceleration	རྒྱར་འཕྲོས་ཀྱི་རྒྱར་ཚད་འཕར་ ཆ།	རྒྱར་གཞུགས་ཤིག་གི་རྒྱར་འཕྲོས་རྒྱར་ཚད་ དུས་ཚོད་ངེས་ཅན་རིང་ཅི་ཅན་རྒྱར་དུ་འཕྲོ་ བའི་ཚད།

angular displacement

ཟུར་ཁྱུག་གི་འཕྲོ་སྐྱོད།

རྒྱ་ལམ་རྒྱུར་མོ་ཞིག་གི་སྒྲིབ་དངོས་གཞུགས་ཤིག་སྐྱོད་པའི་རྒྱུང་ཐབས།

angular momentum

ཟུར་ཁྱུག་གི་འགྲུལ་ཚད།

འཁོར་མདའ་ལྷོ་བྲག་པ་ཞིག་གི་སྒྲིབ་སྤར་གཞུགས་ཀྱི་འཁོར་རྒྱུག་འགོག་ཤུགས་དང་ལྷུང་ཚད་འཕར་ཆ་གཉིས་ཀྱི་བསྐྱར་ཐོབ།

angular velocity

ཟུར་ཁྱུག་གི་འགྲོམ་ཚད།

དངོས་གཞུགས་ཤིག་དང་འབྲེལ་བའི་ཟུར་ཁྱུག་གཅིག་གི་འགྲུར་བའི་ལྷུང་ཚད།

anisotropy

སྐྱོགས་ལ་སྒྲོམ་པའི་རང་བཞིན།

ཚད་འདུལ་བའི་སྐྱོགས་མི་འདྲ་བའི་དབང་གིས་ཁྱེད་ཚོས་མི་འདྲ་བ་ཅན།

antimatter

ཕྱོག་རྒྱུ།

ཉིད་རྒྱལ་མོ་དང་སྐོག་རྒྱལ་པོ་ལས་གྲུབ་པའི་དངོས་པོ།

archimede's principle

ཙམ་ཁི་མེ་དེའི་གཏན་སྲོལ།

གཤེད་གཞུགས་ནང་སྒྲིམ་པའི་སྤར་པོའི་འཕྲོ་བྱགས་དེ་དང་། ཡར་རྒྱུ་ཙམ་ཁི་ལྟར་པའི་གཤེད་གཞུགས་ཀྱི་སྒྲིབ་ཚད་སྒྲིབ་རྒྱུ་དང་མཉམ་པར་དེས་ཚུལ།

artificial satellite

བཙོས་མའི་འཁོར་སྐར།

སའི་གོ་ལའམ། ཡང་ན་གཟའ་སྐར་གཞན་ཞིག་ལ་འཁོར་སྐྱོད་བྱེད་པར་བཏང་བའི་འཕྲུལ་ཆས།

asteroid

སྐར་ཕྱོག།

གཟའ་མིག་དམར་དང་སྤར་བུའི་འཁོར་ལམ་གྱི་བར་དུ་རྒྱ་བའི་བྲག་རྩོ་འདྲ་བའི་དངོས་པོ་ཞིག་དེའི་ཞེང་ཚད་གི་ལོ་མི་ཤར་གཅིག་ནས་དགུ་བརྒྱ་ལྷག་ཡོད།

astronomical unit	གཟའ་སྐར་ཚིག་གི།	ཉི་མ་དང་སའི་གོ་ལའི་དབར་གྱི་སྤྱི་ཚུལ་སྟེ་སྐར་མ་ བར་ཐག་ལ་གཞི་བཅོལ་བའི་ཉི་མའི་སྤྱི་མ་ རྒྱུད་ཀྱི་གཟའ་སྐར་པན་རྒྱུན་དབར་གྱི་རྒྱུད་ ཚད་ཚིག་གི།
astronomy	གཟའ་སྐར་དབྱུང་རིག་ གནས་རིག་སྐར་དབྱུང།	འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་དང་དེའི་ནང་ཡོད་པའི་ སྐར་མ་དང་། གཟའ་སྐར་སྤྱིན་དང་སྐར་ ཚོགས་ཤོགས་ཀྱི་དངོས་པོ་ལ་རྟེན་གཞི་བཟུང་ པའི་ཚོན་རིག་
atmosphere	རྒྱུད་གི་དྲིལ་འཁོར། རྒྱུད་ཁམས།	འཐེན་ཕྱགས་ཀྱིས་རང་སར་བརྒྱུད་པའི་སའི་ གོ་ལ་དང་། གཟའ་སྐར་གཞན་གྱི་མཐའ་ འཁོར་དུ་གནས་པའི་རྒྱུད་གི་གོ་ལ།
atom	རྒྱལ་ཕྱན།	རང་གར་གནས་བྱུང་པའི་ཁམས་རྣམས་ཀྱི་ རྒྱུབ་བྱའི་ཆ་རྒྱུད་ཤོས།
atomic mass	རྒྱལ་ཕྱན་གཏོས་ཚད། རྒྱལ་ཕྱན་འོངས་ཚད།	མཚན་གཞིར་བརྒྱུད་པའི་རྒྱལ་ཕྱན་ནམ་ འདུས་རྣམས་ཤིག་གི་གཏོས་ཆེ་རྒྱུད་གི་ཚད།
atomic mass unit	རྒྱལ་ཕྱན་འོངས་ཚད་ཚིག་གི། ཁམས་འོན།	ཀར་འོན་ $1/12$ རྒྱལ་ཕྱན་གྱི་ཆ་གཅིག་དང་ མཉམ་པའི་འོངས་ཚད་ཀྱི་ཚིག་གི།
atomic number(proton number)	རྒྱལ་ཕྱན་ཨང་གཏངས།	རྒྱལ་ཕྱན་གྱི་ལྗེ་བར་སོ་རྒྱལ་རི་ཡོད་ཀྱི་ གཏངས་ཏེ། བར་གནས་རྒྱལ་ཕྱན་ཞིག་གི་སོ་ རྒྱལ་གྱི་གཏངས་དེ་ཚོ་གྲུབ་རྒྱལ་གྱི་གཏངས་དང་ མཚུངས་པ་ཡིན། མཚོན་རྟགས། Z
atomic spectrum	རྒྱལ་གྱི་འཇའ་མདངས།	རྒྱལ་ཕྱན་དེ་རང་གི་ནང་དུ་ཚོགས་རྒྱལ་འཕོ་ འགྲུར་ལྗེན་པའི་རྒྱུན་ལས་བྱུང་པའི་འགྲེང་

		འཕྲིའི་འདའ་མདངས།
atomic weight	རྒྱལ་སྤྱོད་རྒྱུ་ཚད།	ཀར་པོན་ཉལ་གཞི་བཅོལ་བའི་ཁམས་རྒྱུ་ ཤིག་གི་རྒྱལ་སྤྱོད་ཀྱི་ཆ་སྟོམས་བོངས་ཚད།
avogadro's principle	ཨ་ཕྱོ་གོ་རྩོའི་གཏན་སྟོལ།	རྩོད་ཚད་དང་གཞོན་ཤུགས་ནི་ཚད་གཅིག་ པའི་རྒྱུང་གཟུགས་ཤིང་ཚད་མ་ཉམ་པ་གཉིས་ ཀྱི་ནང་གྲུབ་རྒྱས་ཀྱི་གངས་གཅིག་ཏུ་རེས་པ།
barometer	རྒྱུང་གཞོན་འདལ་ཆས།	རྒྱུང་ཁམས་ཀྱི་གཞོན་ཤུགས་འདལ་ཆས།
baryons	རྩྭ་རི་ཡོན།	ཀླུ་སྤྱི་རྒྱལ་གསུམ་མཐུ། ཡང་ན་རྩྭ་ག་ པའི་ཀླུ་སྤྱི་རྒྱལ་གསུམ་ཅན་གྱི་ཉི་བའི་རྒྱལ་ སྤྱོད་ཀྱི་ཁྲིམ་ཚད་གང་ཡང་རྩུང་བ་ཞིག
Bernoulli effect	རྩྭ་ཚོ་ལི་རྩུས་པ།	རྩྭ་ཞིང་གཤེར་བའི་དངོས་པོ་ཞིག་རྒྱག་པའི་ རྩྭར་ཚད་འཕར་བ་དང་རྩུས་མ་རྒྱུངས་དེའི་ ནང་གི་གཞོན་ཤུགས་ཆག་པའི་རྩྭར་རྩྭ་པ།
Bernoulli law	རྩྭ་ཚོ་ལི་རེས་སྟོལ།	རྩྭ་ཞིང་གཤེར་བའི་དངོས་པོ་ཞིག་གི་གཞོན་ ཤུགས་དང་། རྩྭ་ག་ཚད། རྩྭར་ཚད་བཅས་ ཀྱི་བར་འབྲེལ་བ་རྩྭ་ཚོ་ལི་རེས་སྟོལ།
beta-decay	རྩྭ་ཏེ་རྩྭ་རྒྱུ།	ཉིང་རྒྱལ་གྱི་རྩུས་ཤུགས་ཞན་པའི་རྩྭ་གྱིས་ རྒྱལ་སྤྱོད་ཀྱི་རྩུས་པ་རྒྱུང་ཆག་འགོ་སྐབས་ ལྷོག་རྒྱལ་ལམ། ཡང་ན་པོ་རྒྱལ་གྱི་ཞེགས་ མ་ཁ་པ་རྩྭ་ཏེ་འཕྲོ་སྟོང་བྱེད་རྩྭ་པ།
big bang	འབྱེད་ཆེན། གས་ཐོར་ཆེན་མོ།	ཐོག་མའི་གས་ཐོར་པ་བརྟེན་ནས་རྒྱ་རྒྱུད་ འགོ་བཞེན་པའི་འཛིག་རྟེན་ཁམས་ལྷུང་བ་

		འདོད་ཚུལ།
binding energy	འཛིང་རྒྱས།	རྒྱལ་གྱི་མ་ལག་ཅིག་གི་རྒྱུ་བ་བྱ་བླེན་མ་ ནམས་མཉམ་དུ་སྡོམ་བྱེད་གྱི་རྒྱས་པ།
black body	ཕྱང་ནག	ཚོོག་ཤུགས་ཁབ་ལེན་གྱི་འགྲུང་འཕྲོའི་ འཁོར་བེངས་མཐའ་དག་འཕྲོ་བརྒྱབྱེད་ལྷབ་ པར་འདོད་པའི་དངོས་པོ་ནག་རྒྱང་།
black body radiation	ཕྱང་ནག་འགྲུང་འཕྲོ།	དོད་ཚད་དེས་ཅན་ཞིག་གི་སྐབས་སུ་དངོས་ གཞུགས་ནག་རྒྱང་གཅིག་ལས་འཕྲོ་བའི་ ཚོོག་ཤུགས་ཁབ་ལེན་གྱི་འགྲུང་འཕྲོ།
black hole	བྱ་ག་ནག་པོ།	རང་གི་འཐེན་ཤུགས་ཉ་ཅང་ཤེད་ཆེ་བས་ དེའི་ཉེ་འཁོར་ནས་འོད་ཀྱང་ཐར་མི་ལྷབ་པའི་ སྐྱབ་ཚད་ལྷག་པར་ཆེ་བའི་ནམ་མཁའི་ དངོས་གཞུགས་ཤིག།
Bohr theory	ཚོོར་ནམ་གཞག	རྒྱལ་མཚན་གྱི་བཞེད་དཔྱད་སྐོར་གྱི་འགྲུལ་ པ་རྒྱ་ལོས་ཤིག་རྟེ། ཚོོག་རྒྱལ་ནམས་ཉིང་ རྒྱལ་གྱི་མཐའ་འཁོར་དུ་ཀོན་ཏེམ་ཆ་རྒྱུན་ལ་ བརྟན་ནས་དེས་པའི་སྤྲོགས་དེས་མེད་གྱི་ འཁོར་ལས་ཐོག་འཁོར་སྐྱོད་བྱེད་པར་འདོད་ ཚུལ།
boiling point	འཁོལ་གནས།	གཤེར་གཞུགས་ཤིག་སྤངས་པའམ་སྤྱང་ གཞུགས་གྱི་དོ་བོར་འགྱུར་བའི་དྲོད་ཚད།
Brownian motion	བླ་རོན་འགྲུལ་སྐྱོད།	གཤེར་གཞུགས་སམ་སྤྱང་གཞུགས་གྱི་ནང་ དུ་གྲིང་པའི་རྒྱལ་གྱི་བླེན་མ་ནམས་དང་།

མིང་ཡུལ་གྱི་གཤེད་གཟུགས་སམ་རྒྱུད་
གཟུགས་གང་ཅུང་གི་བྱུབ་རྗེས་རྣམས་མན་
ཚུན་གདོད་བྱུག་བརྒྱབ་པའི་རྒྱུན་གྱིས་སྤོགས་
ངེས་མེད་དུ་འགྲུལ་བ།

buoyant force འཕྲོ་བྱུགས།

ཚུན་གཤེད་ནང་རྒྱབ་པའམ་རྒྱབ་པའི་དངོས་པོ་
ཞིག་གི་སྤྲོད་དུ་འབབ་པའི་གཞོན་ཕྱུགས།

calorie ཁེ་ལོ་རི།

རྒྱས་པའི་རྩི་གཞི་སྟེ། ཚུ་བྱ་རམ་གཅིག་གི་
དོད་ཚད་སེལ་སི་ཡ་ཀྲིག་རི་གཅིག་སྟོར་ཆེད་
དགོས་པའི་ཚད་དོད།

center of gravity འཛེན་བྱུགས་ལྗེ་གནས།

དངོས་གཟུགས་ཤིག་གི་རྒྱིད་ཀྱི་ཆ་སྟོམས་
གནས་སྤངས་སམ། ཡང་ན་དངོས་པོ་ཞིག་
གི་སྤྲོད་དུ་འཛེན་བྱུགས་གང་དུ་འབབ་པར་
སྤང་བའི་གནས་ཀྱི་བྲག་པ།

center of mass གདོས་ཚད་ལྗེ་གནས།

དངོས་གཟུགས་ཤིག་གི་ཆ་སྟོམས་ཐོངས་ཚད་
ཀྱི་གནས་སྤངས་སམ། ཡང་ན་དངོས་པོ་
ཞིག་གི་གདོས་ཚད་ཆ་ཚད་འདུས་ཉེ་གནས་
པར་ཆ་འཛིན་བྱེད་ཅུང་བའི་གནས་ཀྱི་བྲག་པ།

centrifugal force ལྗེ་བར་ཁ་རློག་པའི་བྱུགས།

འཁོར་བཞིན་པའི་དངོས་གཟུགས་ཤིག་གི་རང་
གཤིས་ཀྱི་དབང་གིས་སྤང་གཟུགས་དེ་འཁོར་
མདའ་ལས་སྤིར་འཛེན་པའི་རྒྱེ་སྤོགས་ཀྱི་
བྱུགས་དང་མཉམ་པའི་རྒྱས་བྱུགས་ཤིག།

centripetal force ལྗེ་བར་ཁ་སྤོགས་པའི་བྱུགས།

སྟོར་ཐིག་སྤྲོད་འགྲུལ་སྤྲོད་བྱེད་པའི་དངོས་
གཟུགས་ཤིག་གིས་ལྗེ་བའམ། འཁོར་མདའི་
སྤོགས་སྤུ་འཛེན་པའི་བྱུགས།

		རིམ་བྱེད་པའི་ཡུང་རིམ་རྒྱན་ལྟར་ལ་འགྲུབ་ སྒྲིན་པ་ཞིག།
compound	འདུས་རྒྱས།	ཁམས་རྒྱས་གཉིས་སམ་དུ་མ་ཚ་ཚད་ངེས་ ཅན་དུ་སྒྲིབས་པ་ལས་ཡུང་བའི་རྒྱས་ལྟར་ གསུམ་པ།
concave lens	ཀོང་ཤེལ།	དུངས་ཤེལ་གང་ཞིག་གི་ངོས་གཅིག་རྒྱམ་ གཞུགས་ཀྱི་རྒྱལ་ངོས་ལྟར་ཀོང་ཀོང་ཅན།
condensation	གཤེར་སབ།	རྒྱུད་གཞུགས་སམ་རྒྱུད་ས་གཞུགས་ཀྱི་དངོས་ པོ་ཞིག་གཤེར་གཞུགས་སུ་འགྲུབ་པའི་ བརྒྱུད་རིམ།
conductance	བརྒྱུད་ཁྲིད་རྣམ་ཚད།	དངོས་རྒྱས་གང་ཞིག་གིས་མྱོག་རྒྱན་འདྲན་ རྣམ་གྱི་ཚད།
conduction	བརྒྱུད་ཁྲིད།	དངོས་རྒྱས་གང་ཞིག་བརྒྱུད་དེ་ཤོད་དང་མྱོག་ རྒྱུད་ས་ལྟ་བུ་གནས་གཅིག་ནས་གཞན་དུ་ འཕྲོ་རྒྱུ་ལ།
conductor	བརྒྱུད་ཁྲིད་དངོས་རྒྱས།	ཤོད་དང་། མྱོག་དང་། འོད་དང་རྒྱ་སོགས་ བརྒྱུད་འཁྲིད་བྱེད་པའི་དངོས་པོ།
conservation of charge	མྱོག་རྒྱུད་ས་ཉར་ཚགས།	མ་ལག་ཅིག་གི་ནང་ཁྱོད་བརྒྱུས་མྱོག་ རྒྱུད་ས་འཕར་ཚག་མེད་པར་གནས་པའི་ གཏན་སྟོན།
conservation of energy	རྣམ་པ་ཉར་ཚགས།	རྣམ་པ་ཞི་གསར་དུ་བརྒྱུན་མི་ཐུབ་ལ་མེད་ པར་ཡང་བཟོ་མི་ཐུབ་པ་མ་ཟད། དེའི་རྣམ་

		<p>པ་གཅིག་ནས་གཞན་དུ་འཕྲོ་འགྲུར་འགྲོ་བ་ ཅམ་ལས་རྒྱས་པའི་བྱིན་བསྐྱོམས་ཀྱི་ཚད་ལ་ འགྲུར་བ་གཏན་ནས་མེད་པའི་རང་བཞིན།</p>
conservation of energy for machines	འཕྲུལ་འཁོར་གྱི་རྒྱས་པ་བདག་སྲུང་།	<p>འཕྲུལ་འཁོར་རི་འདྲ་ཞིག་ཡིན་རུང་དེར་ མཁོ་སྲོད་བྱས་པའི་རྒྱས་པ་དེ་ལས་ལྷག་པའི་ རྒྱས་བྱགས་ཕྱིར་འདོན་བྱེད་མི་བྱུང་པའི་རང་ བཞིན།</p>
convection	ཚོད་འཕོ་རྒྱ།	<p>རྒྱན་གཤེར་རང་ཉིད་ཀྱི་འགྲུལ་སྲོད་ལ་ བརྟེན་ནས་རྒྱན་གཤེར་གྱི་དངོས་པོའི་ཚ་ གཅིག་ནས་གཅིག་དུ་ཚོད་འཕོ་རྒྱུ་ལ།</p>
converging lens	སྲུང་ཤེལ།	<p>རང་ཉིད་བརྒྱན་ནས་འོད་ཟེར་རྣམས་ཕ་རོལ་ གྱི་གནས་གཅིག་དུ་བསྐྱུ་པའི་དྲངས་ཤེལ།</p>
convex lens	འབྲུར་ཤེལ།	<p>དྲངས་ཤེལ་གང་ཞིག་གི་རོས་གཅིག་ཕྱི་རོས་ སྲུ་འབྲུར་བ།</p>
coolant	གང་བསྐོལ་གཏོང་བྱེད།	<p>འཕྲུལ་འཁོར་ཨ་མའི་བརྒྱུད་དེ་འཁོར་རྒྱག་ བྱེད་པའམ། ཡང་ན་འཕྲུལ་འཁོར་གྱི་ཚ་ བས་ཤིག་གི་ཚོག་དུ་འབབ་སྟེ། ཚོད་འཕོ་ གཅིག་བྱེད་ཀྱི་གཤེར་རྣམས་ཤིག།</p>
coulomb	ཁུ་ལོ་མ།	<p>ཨེམ་པི་ཡར་གཅིག་རྣམས་ཀྱི་སློབ་རྒྱུན་ཞིག་ སྐར་ཚ་གཅིག་གི་ནང་བརྒྱུད་ཁྲིད་དངོས་ རྣམས་ཤིག་གི་ནང་རྒྱ་བའི་སློབ་རྒྱུངས་ཀྱི་ཚད་ བཞི།</p>
coulomb's law	ཁུ་ལོ་མ་དེས་སློབ་ལ།	<p>སོར་གནས་སློབ་རྒྱུན་དབྱེད་རིག་གི་གཞི།</p>

ཚའི་ངེས་དོན་ཞིག་སྟེ། རྫོག་རྒྱང་ལ་ཅན་གྱི་
རྒྱལ་གཉིས་བར་གྱི་བྱུགས་ཚད་ནི། དེ་
གཉིས་ཀྱི་རྫོག་རྒྱང་ལ་ཚད་ཀྱི་བརྒྱུར་ཐོབ་
དང་ཐད་ཀར་ཚད་མཉམ་ཡིན་ལ་སྤྱི་རྒྱལ་
རང་རྒྱུར་དང་ལྷགས་སྟོག་ཚད་མཉམ་ཡིན་
ཚུལ།

critical mass

ཉེར་མཁའི་འོངས་ཚད། ཉེར་
མཁའི་གདོས་ཚད།

རྒྱལ་ཕན་གྱི་ལྷ་གྲ་བརྒྱུད་ཀྱི་འགྲུལ་སྟོལ་
ཅིག་རྒྱུན་བརྩོང་བར་མཁོ་བའི་འབར་གས་
རྒྱུར་བའི་རྒྱུར་མཁའི་རྒྱ་ཆ།

critical temperature

ཉེར་མཁའི་དོན་ཚད།

དོན་ཚད་དེ་དང་བརྒྱལ་ན་གཞོན་བྱུགས་ཆི་
ཅོམ་ཞིག་སྤྱད་ཀྱང་གཉེར་གཟུགས་སུ་
འགྲུལ་མི་ཐུབ་པའི་དོན་ཚད།

curie

ཧྲཱི་རྟེན།

འབྲིད་འཕྲོའི་ཚད་གཞི་ཞིག་སྟེ། འབྲིད་
འཕྲོའི་རྒྱལ་པ་ཅན་གྱི་རྣམ་ཤིག་རྣམ་ཆ་ཏེར་
གས་ཐོར་འབྲོ་ཐངས་ 3.7×10^{10}
གི་ཤངས་འཕོར་དང་མཚུངས་པ་ཡིན།

current

རྫོག་རྒྱུན།

བརྒྱུད་ཁིད་དངོས་རྣམས་ཤིག་བརྒྱུད་དེ་རྒྱ་བའི་
རྫོག་རྒྱང་ལ།

cyclotron

རྒྱལ་ཕན་སྒོར་བྱེད།

གཏན་དུ་གནས་པའི་ཁབ་ལེན་ཁུབ་ར་སྤྱད་
དེ། སྤྱི་རྒྱལ་རྣམས་དུང་འབྲིལ་དུ་འཕུལ་
འདེད་ཀྱིས་ལྷུར་ཚད་སྒོར་བའི་ཡོ་ཆས།

dalton

ཏལ་ཏོན།

atomic mass unit ལ་ལྟོས།

diamagnetic

ཁབ་ལེན་གྱིས་སྟོག་པའི།

ཁབ་ལེན་གྱིས་འཕུལ་བའི་དངོས་རིགས་

		སམ་དེ་དང་འབྲེལ་བའི་དངོས་རྒྱུ།
dielectric	མྱོག་རྒྱ་ཞན་རྒྱུ།	མྱོག་གསལ་ཡང་ན་བརྒྱན་བྱིན་གྱི་རྣམས་པ་ཏེ་ ཅང་ཞན་པའི་དངོས་རྒྱུས་ཏེ། ཤེལ་དང་ དཀར་ཡོལ་ལྟ་བུ།
dielectric constant	མྱོག་རྒྱ་ཞན་རྒྱུས་སོར་གནས།	དངོས་རྒྱུས་ཤིག་གི་ནང་དུ་མྱོག་གི་ཁྱབ་ར་ འགོག་རྣམས་ཀྱི་ཚད་གཞི།
diffraction	འཁྲུག་འཕྲོ།	འགོག་རྒྱུན་ཞིག་དང་ཐུག་པའམ། ཡང་ན་ རྒྱབས་དེའི་རྒྱབས་ཐག་དང་མཉམ་པའི་བྱ་གྲུ་ བརྒྱན་ནས་ཐོན་རྒྱུས་ཀྱི་རྒྱབས་ཀྱི་ཁ་སྐྱོགས་ དང་ཤུགས་ཚད་ཀྱི་འགྲུར་ལྡོག།
diffusion	འཐོར་འཕྲོ།	ངོས་རྒྱུ་པ་མོ་ཞིག་གི་སྐྱང་ནས་ཕྱིར་ཕྲོག་ པའི་འདུག་འཕྲོའི་འོད་ཁ་འཐོར་དུ་འཕྲོ་ ཚུལ།
dipole	རྩེ་རྒྱུང་།	བར་ཐག་ཐུང་མོས་ཚོད་པའི་ཤུགས་ཚད་ མཉམ་པུང་པམ་རྒྱུན་མི་མཐུན་པའི་སྐོག་ རྣམས་སམ་ཁབ་ལེན་གྱི་རྩེ་གཉིས།
dispersion	གསལ་པ།	མཐོང་ཐུབ་པའི་འོད་ཅིག་འཁྲུག་འཕྲོའམ་ གྲུག་འཕྲོའི་དབང་གིས་ཁ་དོག་སོ་སོར་ འབྱེད་ཚུལ།
displacement	གནས་སྤོ།	སྤང་གཞུགས་ཤིག་གནས་གཅིག་ནས་གནས་ གཞན་ཞིག་དུ་སྤོས་པའི་བར་ཐག་གི་ཚ་ ཚད།
doppler effect	རོབ་ལར་རྣམས་པ།	འོད་དང་རྒྱ་རྩེ་བུའི་རྒྱབས་ཀྱི་འགྲུར་ཐེངས་

དེ་འབྱུང་གནས་དང་ལྷ་མཁན་ནམ། ཉན་
མཁན་མན་ཚུན་ལྷོས་བཅས་ཀྱི་འགྲུལ་སྐྱོད་
ཡོད་ཚེ། རྒྱང་ཐག་དེ་རིང་དུ་འགྲོ་སྐབས་
ཚག་པའོམ། ཡང་ན་དེ་ཉེར་སྐྱེ་བས་སྐབས་
འཕར་བའི་སྐར་ཚུལ།

efficiency ལས་ཚོད།

འཇུག་ཚས་ཤིག་གི་སྟེང་དུ་ལས་ཚོལ་བྱས་
པ་ལས་ཕན་ཚོགས་ཅན་གྱི་ལས་ཚོལ་དུ་
བསྐྱར་བའི་བརྒྱ་ཚད།

elastic collision སོར་ཚུད་གདོང་ཐུག

གདོང་ཐུག་བརྒྱབ་པའི་དངོས་པོ་དེ་དག་གི་
དབྱིབས་མ་ཉམས་པའོམ་ཚོད་ལ་བསྐྱོད་
པར་བསྐྱར་ཚུགས་ཀྱི་ཚུལ།

elasticity ནར་ཐྱེམ།

དངོས་རྗེས་ཤིག་གི་སྟེང་བཞེད་དབྱིབས་ཉམས་
བྱེད་ཀྱི་ཤུགས་ཤིག་གིས་གཞོན་ཚེ། དེའི་
དབྱིབས་གཞུགས་འགྲུབ་བ་དང་། ནམ་
ཞིག་ཤུགས་དེ་ལྟར་འཐོན་བྱས་ཚེ་སྐར་གྱི་
དབྱིབས་གཞུགས་རང་སོར་ཚུད་པའི་བྱེད་
ཚོས།

electric circuit རྫོག་ལམ།

༡། རྫོག་རྒྱན་རྒྱག་པའོམ་རྒྱག་སྲིད་པའི་
མཐུད་མཚམས་ཅན་གྱི་རྒྱ་ལམ་ཞིག་
༢། རྫོག་ལམ་གྱིས་སྐྱེལ་བའི་འཇུག་ཚས་
མ་ལག

electric field རྫོག་རྒྱས་བྱུང་བ།

རྫོག་རྒྱང་ས་གྲིས་བསྐྱེད་པའི་རྒྱས་པ་ཞིག་
ཡོད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ས་བྱུང་།

electric potential རྫོག་གི་རྒྱས་ཚད།

རྫོག་རྒྱས་བྱུང་བ་གང་ཞིག་གིས་རྫོག་རྒྱང་ས་

		གཡོ་ལགལ་གྱི་དཔར་མཁོ་བའི་ལས་ཚུལ་གྱི་ཚད།
electricity	ཚོགས།	གཏན་ཚུགས་སམ་གཡོ་ལགལ་ཅན་གྱི་ཚོགས་རྒྱུད་ལོད་པའི་ལུས་པ།
electromagnetism	ཚོགས་ལྷགས་ཁབ་ལེན་གྱི་རང་གཤིས།	ཚོགས་དང་། ཁབ་ལེན་གྱི་རང་བཞིན་དང་། རྩམ་སྐྱོད་གྱི་འཛིང་རྒྱ་དང་། དེ་བཞིན་འོད་ཟེ་བའི་ཚོགས་ལྷགས་ཁབ་ལེན་གྱི་འགྲུབ་འཕྲོའི་ནམ་པ་མཐའ་དག་གི་ཚོགས་རྒྱུད་སྤང་དང་། ཚོགས་དང་ཁབ་ལེན་གྱི་ཁྲབ་རའི་སྐྱོད་ཚུལ་དང་འབྲེལ་གཏུག་གྲུ་ཚུལ་བཅས་ཀྱི་སྤང་ཚུལ་སྐྱོ་ཚོགས་པ།
electron	ཚོགས་རྒྱལ། མོ་རྒྱལ།	ལེབ་དོན་གྲིམ་ཚང་དུ་གཏོགས་པའི་གཡོ་མེད་གྱི་གཏོས་ཚད་ལྡན་པའི་ 9.109×10^{-31} དང་འོ་བ་ཚིས་ལྡན་པའི་ཚོགས་རྒྱུད་སྤང་ལོའི་ -1.603×10^{-19} ཅན་གྱི་བརྟན་པའི་ཚད་བཞིའི་སྤར་རྒྱལ།
electroplating	ཚོགས་ཚི།	ཚོགས་རྒྱལ་གཞོག་འཛོག་གི་ཐབས་ལ་བརྟེན་ནས་ལྷགས་རིགས་གཅིག་གི་སྤང་དུ་ལྷགས་རིགས་གཞན་ཞིག་གི་ཚི་གཏོད་ཐབས།
electrostatics	མོར་གནས་ཚོགས་རྒྱན་རིག་པ།	འགལ་རྒྱུག་མེད་པའི་ཚོགས་གི་རྒྱུད་སྤང་དང་དངོས་ཁམས་རིག་པ།
energy	རྒྱས་ལྷགས།	ཚོལ་བ་གྱི་དབྱེད་ལུབ་པའི་རྒྱས་ལྷགས་ཏེ། དེའི་ན། རྒྱས་ལྷགས་སྤྱད་དེ་བོད་སྤང་ཚད་

		ཅན་གྱི་དངོས་པོ་ཞིག་འགྲུལ་བ་ལྟ་བུ་ལོ།
escape speed	གྲོས་ཚད།	མི་ཤུགས་འཕྲུར་མདའ་ལོགས་བར་སྤྱང་སྱི་ མར་གཏོང་རྒྱའི་དངོས་པོ་ཞིག་སའི་གོ་ལ་ ལྟ་བུའི་གོང་བུ་ཞིག་གི་འཐེན་ཤུགས་ལས་ གྲོལ་བར་དགོས་ཤིང་གྱི་སྤྱར་ཚད།
exclusion principle	གཞན་སེལ་གཏན་སྡོལ།	མི་རྒྱལ་དང་མི་རྒྱལ། བར་རྒྱལ་གང་ཡང་ རུང་བ་གཅིག་གི་ཟེགས་རྒྱལ་གཞིས་ཀོན་ ཏམ་གནས་ལུགས་གཅིག་གི་ནང་དུས་ མཉམ་དུ་གནས་མི་ཐུབ་པའི་ངང་ཚུལ།
fluorescence	སྤྱི་རྒྱལ་འོད་ཟེར་འཕྲོ་ལུགས།	སློབ་ཤུགས་ཁབ་ལེན་གྱི་འགྲུབ་འཕྲོར་ གཅེར་གཏད་བྱེད་སྐབས་སུ་འོད་འབྱིན་པའི་ དངོས་རྒྱས་ཤིག་དབར་ན། མཐོང་ཐུབ་ པའི་འོད་དམ། ཡང་ན་ x- འཕྲོ་འོད་ལྷ་ བུ་འོད་སྤྱང་བའི་གཤིས་སྡོད།
Focal length	འདུ་གནས་རིང་ཚད།	མི་ལོང་ངམ་དུངས་ཤེལ་གྱི་དོས་ནས་དེའི་ འོད་ཟེར་འདུ་མཚམས་བར་གྱི་རྒྱང་ཐག
focus	འདུ་གནས།	དུངས་ཤེལ་མ་ལག་གི་འོད་ཟེར་རམ་འགྲུབ་ འཕྲོའི་འོད་གནས་གཅིག་ཏུ་འདུ་བའམ། སློབ་འཕྲོའི་འོད་ཟེར་ཁ་གྲུས་པར་སྤྱང་བའི་ གནས་ཤིག།
force	ཤུགས།	ཕྱང་གཟུགས་ཤིག་གི་མཐོོགས་ཚད་དམ། ཁ་སྤོགས་སམ། ཡང་ན་བཟོ་དབྱིབས་སྤྱུར་ བར་བྱེད་པའི་རྒྱན་གང་ཡང་རུང་བ།
free fall	རང་སྤྱང་།	གོ་ལའི་འཐེན་ཤུགས་ཁོ་ནས་རྒྱན་པའི་

		འགྲུལ་སྐྱོད།
friction	བརྟན་ལྷན་ལྷན།	དངོས་པོ་གཉིས་ཀྱི་དོས་པམ་རྒྱུ་འབྲུག་པའི་ དབང་གིས་དངོས་པོ་གཅིག་གིས་དངོས་པོ་ གཞན་ཞིག་གི་འགྲུལ་སྐྱོད་འགོག་པའི་རྒྱས་ ལྷན་ལྷན།
fringes	འཇར།	འོད་པམ་རྒྱུ་འབྲུག་པའམ་འཕྲོག་འཕྲེའི་ དབང་ལས་བྱུང་བའི་དཀར་ཆ་ནག་ཆའི་གད་ རིས།
gravitational field	འཐེན་ལྷན་ཁྲུབ་ར།	ཐོངས་ཚད་ཉ་ཅང་ཆེ་བའི་ཕྱད་གཞུགས་ཞིག་ རང་གི་ཉེ་འཁོར་གྱི་ཐོངས་ཚད་ཆེ་བའི་ཕྱད་ གཞུགས་གཞན་ཞིག་གི་སྤེང་དུ་འཕྲོས་པའི་ ལྷན་ལྷན་ཁྲུབ་ལུལ། འདྲིའི་འཇར་ཚད་ ལྡོ། ཀའ་ལོ་རེ་རེ་ལོ་ལྷོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ དཔོན།
gravity	འཐེན་ལྷན་ལྷན།	ཐོངས་ཚད་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་ཚང་མས་པམ་ རྒྱུ་འཐེན་རེས་བྱེད་པའི་ཕྱད་གཞིའི་རྒྱས་ ལྷན་ལྷན།
Hooke's law	རྒྱག་གི་རེས་སྒོལ།	ནར་ལྷེམ་ཅན་གྱི་དངོས་རྒྱས་འཐེན་པའམ་ བཙོར་བའི་ཚད་དང་། དེའི་སྤེང་བབ་པའི་ ལྷན་ལྷན་དང་ཐད་ཀར་ཚད་མཉམ་པར་འདོད་ རྒྱུལ།
humidity	བཞའ་ཚན།	ཕ་ཁའ་རྒྱུང་ནང་དུ་རྒྱུའི་རྒྱུངས་པ་མང་ཉུང་ཇི་ ཅི་ཡོད་པའི་འཁོར་ཚད། དེ་ལ་སྒྲེས་ བཅས་དང་སྒྲེས་མེད་ཀྱི་བཞའ་ཚན་གཉིས་

ཡོད།

hydrosphere

ཕྱི་དཀྱིལ་ལོངས་ཀྱི་
ཁམས།

སའི་གོ་ལའི་སྤོང་ལོག་བར་གསུམ་དུ་ཡོད་
པའི་ཕྱི་རྣམས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཟེར་ཏེ།
དེའི་ནང་ས་སྤོང་གི་ཕྱི་དང་། རྒྱ་མཚོ་དང་།
མཚོ་དང་། རྒྱུག་ཕྱི་དང་། ས་ལོག་གི་ཕྱི་
དང་། དེ་བཞིན་གངས་དང་། ལྷན་གསུམ་པ་
དང་རྒྱང་ཁམས་ནང་གི་ཕྱི་བཅས་འདུས་
ཡོད།

Image

རྣམ་པར་རྒྱན།

དུངས་ཤེལ་དང་མེ་ལོང་གི་ཁྲུང་ཚོས་ལ་
བརྟན་ནས་བྱུང་བའི་དངོས་གཞུགས་ཤིག་གི་
གཞུགས་བརྟན་ནས་དེའི་ངོ་བཤུས་ཀྱི་
གཞུགས།

impulse

ངར་ཤུགས།

དངོས་པོ་ཅིག་གི་སྤོང་དུ་རྒྱས་ཤུགས་ཤིག་
འབབ་པའི་ཤུགས་དེ་དང་། དེའི་དུས་ཡུན་
གཉིས་པར་ཚུན་བསྐྱར་བའི་བསྐྱར་ཚོབ།

inelastic collision

སོར་མི་ཚུད་པའི་གདོང་ཐུག

གདོང་ཐུག་བརྒྱབ་པའི་དངོས་པོ་དེ་དག་གི་
བརྗོད་ཤིབས་ཉམས་པ་དང་རྟོད་སྐྱེ་བ། ད་
དུང་སན་ཚུན་འགྲུར་སྲིད་པའི་གདོང་ཐུག་
ཅིག

inertia

འགོག་ཤུགས་རང་གཤིས།

དངོས་རྒྱས་གང་ཞིག་གིས་རང་གི་འགྲུལ་
སྐྱོད་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ་འཕོ་འགྲུར་ལོང་བར་
འགོག་ཐབས་བྱེད་པའི་སྤོང་ཚུལ།

infrared rays

དམར་སྤྱིའི་ལོད་ཟེར།

མིག་གིས་མ་ཐོང་ཐུབ་པའི་ལོད་ཀྱི་ཚད་
ལོངས་ལ་ཁད་ཀྱི་འགྲུང་ཐེངས་ཅན་གྱི་སྐྱོད་

		ཕྱགས་ཁབ་ལེན་གྱི་རྒྱབས་རྒྱན་དེ་ནི་འགྲེང་ འཕྲེལ་རྫོང་དང་མཉམ་པ་ཡིན།
instantaneous speed	སྐབས་ཐོག་མགོ་གས་ཚད།	གནས་སྐབས་གང་རུང་ཞིག་གི་མགོ་གས་ ཚད།
insulator	བརྗུན་ཁྲིད་མི་བྱེད་པའི་རྗེས།	ཕྱོད་དང་། མཚོ་ག་དང་། འོད་དང་སྐྱ་བཙས་ དེ་ལྟར་བརྗུན་གཏོང་མི་བྱེད་པའི་དངོས་ རྗེས་ཞིག།
Interference	ཐེ་ཞུགས། ཐེ་བྱས།	འཕྲུང་ཐེངས་མཚུངས་པའམ། ཡང་ན་མི་ མཚུངས་པའི་རྒྱབས་འགའ་ཞིག་རྒྱན་དུ་ འདུས་སྐབས་འཕྲུང་བའི་རྒྱབས་གྱི་ཕྲེམ་ ཁོད་ཀྱི་འགྲུམ་པ།
isotope	གནས་མཉམ་ཁམས་རྗེས།	ཞེ་བར་ཕོ་རྒྱལ་གྱི་གྲངས་མཚུངས་རུང་བར་ རྒྱལ་གྱི་གྲངས་མི་མཚུངས་པའི་ཁམས་རྗེས་ གཅིག་གི་རྒྱལ་ཕྱན་གཉིས་སམ་དུ་མ་ལས་ གཅིག།
Kepler's first law of planetary motion	ཀེཔ་ལར་དེས་སློལ་དང་པོ།	གཟའ་སྐར་ནམས་ཉི་མ་ལྟེ་བར་བརྒྱང་བའི་ རང་རང་གི་འཛོང་དབྱིབས་འཁོར་ལམ་དུ་ འཁོར་བར་འདོད་ཚུལ།
Kepler's second law of planetary motion	ཀེཔ་ལར་དེས་སློལ་གཉིས་པ།	ཉི་མ་དང་གཟའ་སྐར་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་ བར་གྱི་ཐིག་གིས་དུས་མཚའས་གཅིག་ མཚུངས་ནང་ནམ་མཁའི་རྒྱ་ཁྲིན་གཅིག་ མཚུངས་བསྐྱོད་པར་འདོད་ཚུལ།
Kepler's third	ཀེཔ་ལར་དེས་སློལ་གསུམ་པ།	ལོ་འཕམ། ཟླ་བའཕམ། ཉིན་གྲངས་སྟུ་བརྗེས་

law of planetary motion

པའི་གཟའ་སྐར་འཁོར་སྐྱོད་ཀྱི་དྲུས་ཡུན་གྱི་
རང་སྐྱོད་དེ་དང་། གཟའ་སྐར་དེ་དང་ཉི་
མའི་དབར་གྱི་ཆ་སྟོང་མཐའ་རྒྱ་བཟང་དེ་ལྟར་
གསུམ་སྐྱར་བྱས་པ་དང་གཅིག་མཚུངས་
ཡིན་པར་འདོད་ཚུལ།

kinetic energy

འགྲུལ་སྐབས་རྩལ་པ།

འགྲུལ་སྐྱོད་ཀྱི་དབང་གིས་དངོས་གཞུགས་
སམ། མ་ལག་ཅིག་ལ་ཡོད་པའི་རྩལ་པ།

Laser

ལེ་ཟེར།

ལྷེ་མ་ཁོད་ཏ་ཅང་མཐོ་ལ་འབྱུང་བེངས་
ཡོངས་སུ་ཐ་དད་པའི་གཅིག་འདུས་ཀྱི་
འགྲུད་འཕྲོའི་འོད་འཕྲོ་བར་བྱེད་པའི་ཡོ་
ཆས་གང་རུང་ཞིག།

Law of universal gravitation

ཡོངས་ཁྲབ་འཐེན་བྲགས་ངེས་
སྟོལ།

འཛིག་རྟེན་ཁམས་ཀྱི་སྤང་གཞུགས་ཐམས་
ཅད་ལ་ཕན་ཚུན་གཅིག་གིས་གཅིག་འཐེན་
ངེས་བྱེད་པའི་རྩལ་པ་ཡོད་པ་དང་། འཐེན་
བྲགས་དེ་སྤང་གཞུགས་གཉིས་ཀྱི་གདོས་
ཚད་ཀྱི་འགྲུར་ཐོབ་དང་ཐད་ཀར་ཆ་མཉམ་
ཡིན་ལ་སྤང་གཞུགས་གཉིས་དབར་གྱི་རྒྱང་
ཐག་གི་རང་སྐྱོར་དང་ལྷགས་སྟོབ་ཚད་
མཉམ་ཡིན་ཚུལ།

lense

དྲངས་ཤེལ།

ཕྱི་གསལ་ནང་གསལ་གྱི་ཡོ་ཆས་དེ་ནས་
བརྒྱུད་པའི་འོད་དེ་གནས་གཅིག་ཏུ་འདུ་
བའམ་ཁ་གྲིས་པའི་སྐོ་ནས་སྤང་བརྒྱན་
འཆར་རྩལ་པ་ཞིག།

light year

འོད་ལོ།

གཟའ་སྐར་དུལྱད་རིག་གི་ནང་ཐེད་སྐྱོད་པའི་
རྒྱང་ཐག་གི་ཚིག་ཞིག་རྟེ། འོད་ཀྱིས་སྤྱོད་

		སང་ཞིག་གི་ནང་ལོ་གཅིག་རིང་བསྐོད་པའི་ རྒྱང་ཐག།
magnet	ཁབ་ལེན།	ཁབ་ལེན་གྱི་ཁྲབ་ར་བརྒྱན་པར་བྱེད་པའི་ དངོས་རྣམ་ཤིག།
magnetic field	ཁབ་ལེན་ཁྲབ་ར།	ཚོལ་རྒྱུང་ས་གཤོ་འགྲུལ་གྱི་དབང་གིས་ འགྲུར་སྐྱོད་འགྲོ་བཞིན་པའི་ཚོལ་རྒྱས་ཁྲབ་ ཡུལ་དང་འབྲེལ་བའི་རྣམ་ཏུགས་ཁྲབ་སའི་ ཚོན།
magnetic pole	ཁབ་ལེན་གྱི་སྡེ།	ཚོད་དང་བྱང་གི་ཐ་སྲུང་རྒྱར་བའི་ལྷགས་ཁབ་ ལེན་གྱི་རྣམ་པ་ཆེ་ཤོས་ཡོད་པའི་རྣམ་གཉིས་ ལས་གང་རུང་ཞིག།
magnetic reversal	ཁབ་ལེན་གོ་སྐྱོད།	སའི་གོ་ལའི་ཁབ་ལེན་གྱི་ཁྲབ་རའི་འགྲུར་ སྐྱོད་ཅིག་རྟེ། སའི་གོ་ལའི་ཚོད་རྒྱར་ཁབ་ ལེན་གྱི་བྱང་སྡེ་དང་། སའི་གོ་ལའི་བྱང་སྡེ་ དང་ཁབ་ལེན་གྱི་སྐྱོ་སྡེ་དང་ཁ་སྐྱོད་ས་ འགྲིག་ཚུལ།
magnetism	ཁབ་ལེན་གྱི་རང་གཤིས།	༡། ཁབ་ལེན་གྱི་ཁྲབ་རའི་ཁྲད་ཚོས་དང་ ལྷགས་རྟེན། ༢། ཁབ་ལེན་གྱི་ཁྲབ་རས་བརྒྱན་པའི་རྣམ་ ལྷགས།
magnetometer	ཁབ་ལེན་འདལ་ཆས།	ཁྲབ་རའི་ལྷགས་ཚད་དང་ཁ་སྐྱོད་ས་འདལ་ བའི་ཡོ་ཆས།

mass	ཐོངས་ཚད། གདོས་ཚད།	དངོས་གཞུགས་རྒྱུ་ལྡན་གྱི་བསྟུན་པ་ ལྟེན་ལྡན་ལྟེན་ལྡན་ལྟེན་ལྡན་དངོས་གཞུགས་ དེའི་ནང་གི་རྒྱུ་ལྡན་གྱི་འཕྲོད་ཚད།
mechanics	འཐབ་ལྷན་རིག་པ།	དངོས་གཞུགས་དང་དེའི་སྤོང་འབབ་བཞིན་ པའི་རྒྱུ་ལྷན་གཉིས་མན་ཚུན་འཐབ་ལེན་ ལ་དབྱེད་པའི་རིག་པ།
medium	བརྒྱུད་ལམ།	ལྷན་པ་དང་རྒྱུ་ལྡན་པ་ལྟ་བུ་འཕྲོད་བརྒྱུད་ལྷན་ པའི་དངོས་རྒྱུ་ལྡན།
melting point	བཞུག་གནས།	ཚོ་སྐྱོད་འདྲེན་པའི་སྤྱི་བུ་ལ་ལས་པ་གཞུགས་ གྱི་དངོས་རྒྱུ་ལྡན་གྱི་གཞུགས་ལྡན་གཞུགས་སུ་ འགྲུལ་བའི་སྤོང་ཚད།
microwave	སྐྱུ་ལྡན།	འགྲུལ་ཐོངས་རྒྱུ་དྲུང་ལྷན་གཉིས་ནས་ཐོང་ འགྲུལ་ཚེན་པའི་གསུམ་པར་གྱི་སྐྱོད་ལྷན་གསུམ་ ཁབ་ལེན་གྱི་སྐྱུ་ལྡན་གྱི་གསུམ་
mixture	འབྲེས་པ།	དངོས་རྒྱུ་ལྡན་གཉིས་མཉམ་པའི་ལས་མང་བཞིག་ མན་ཚུན་རྒྱུ་ལྡན་གྱི་སྐྱོད་ལྷན་པ་ལེན་ པར་བསྐྱེད་པ་སྐྱེད་པའི་སྤོང་དབྱེད་ལྷན་ ཐབས་ལོད་པ་ཞིག་
molecules	ལྷན་རྒྱུ་ལྡན། འགྲུལ་རྒྱུ་ལྡན།	རྒྱུ་ལྡན་གཉིས་མཉམ་པའི་ལས་མང་བཞིག་ སྐྱོད་ལྷན་ལྷན་མོད་དུ་སྐྱོད་པའི་སྐྱོད་ལྷན་ སྐྱོད་ལྷན་འཕྲོད་ལྷན་གྱི་ནང་མཉམ་པའི་ སྐྱོད་ལྷན་ལྷན་པའི་ཞེས།
momentum	འགྲུལ་ཚད།	སྐྱོད་ལྷན་ཚད་གཉིས་སྐྱོད་ལྷན་གྱི་ཚད་གཞི། ལྷན་

		གཞུགས་དང་། རྒྱབས་དང་། ལྷབ་ར་ སོགས་སྤྱི་དངོས་ཀྱི་མ་ལག་གི་རྒྱུར་ཚད་ དང་དེའི་རྒྱུ་པའི་དབར་གྱི་འབྲེལ་བ་རྣམས་ ལྟེན།
neap tide	ཚོས་རྒྱབས་དམའ་ཤོས།	ལྷ་བ་ཡར་ངོའི་སྤྱད་དང་། མར་ངོའི་སྤྱད་དུ་ འབྱུང་བའི་རྒྱབས།
neutron	མ་ནིང་རྩལ། བར་རྩལ།	སོ་སྐོག་དང་སོ་སྐོག་གི་ཚོས་ཉིད་ཅི་ཡང་མི་ ལྷན་ཞིང་ལྷ་རི་ཡོན་ལྷིམ་ཚད་དུ་གཏོགས་ པའི་ཉེ་བའི་རྩལ་རྒྱན་གྱི་ཟེགས་ལ། དེའི་ གདོས་ཚད་ལ་སྒྲུར་མ་ 1.674 x 10 ⁻²⁷ ཡིན་པས་སྐོག་རྩལ་ལས་ལྷབ་ 1.99 x 10 ³¹ མར་བ་དང་སོ་རྩལ་ལས་ལྷང་ཟད་ ཆེ་བ་ཡོད།
Newton's law of cooling	ནིུ་ལོན་གྱི་ཤར་ལྷུགས་ངེས་ སྟོལ།	ཤར་གཞུགས་ཤིག་གི་ཚད་དུ་ཉམས་ཚུལ་དེ། ཤར་གཞུགས་དེ་དང་དེའི་ཁོར་ལྷུག་བར་གྱི་ དྲོད་ཚད་ཀྱི་ཁྱད་པར་དང་ཆ་མཉམ་པ་ཡིན།
Newton's first law	ནིུ་ལོན་གྱི་ངེས་སྟོལ་དང་པོ།	ཤར་གཞུགས་ཤིག་ལ་དེ་སྤིང་རྩལ་ལྷུགས་ ཤིག་མ་འཕྲད་པ་དེ་སྤིང་དུ་གཡོ་འགྲུལ་མེད་ ན་རང་སོར་གཡོ་མེད་དུ་གནས་པ་དང་། གལ་ཏེ་གཡོ་འགྲུལ་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན་ན། རྒྱུར་ཚད་འཕར་ཆག་མེད་པར་སྲུ་མཐུན་ འགྲུལ་བཞིན་དུ་གནས་དགོས།
Newton's second law	ནིུ་ལོན་གྱི་ངེས་སྟོལ་གཉིས་པ།	ཤར་གཞུགས་ཤིག་གི་རྒྱད་དུ་འབབ་པའི་ ལྷུགས་ནི་ཤར་གཞུགས་དེའི་རྒྱུར་ཚད་འཕར་ ཆ་དང་གདོས་ཚད་ཀྱི་བརྒྱུར་ཐོབ་དེ་ཡིན།

Newton's third law

ནིའུ་འོན་གྱི་དེས་སྒོལ་གསུམ་པ།

བྱེད་ལས་རྗེ་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ཏུང་། དེར་དོ་མཉམ་སྡོག་ལྷན་པུ་བྱེད་ལས་ཡོད་དགོས།

nuclear fission

ཉིང་རྩལ་འབར་གས།

རྩལ་སྤམ་གང་ཞིག་གི་ལྗེ་བའི་ཆ་དེ་ད་དུང་དུམ་བུ་གཉིས་སམ་དུམ་བུ་གྲུས་ཚུལ།

nuclear fusion

ཉིང་རྩལ་སྐྱོར་སྡེབ།

རྩལ་སྤམ་གྱི་ཉིང་རྩལ་སྡེབ་པའི་ཚུལ་ཉི། རྩལ་སྤམ་དུ་ཡང་རྒྱུད་གི་ཉིང་རྩལ་ལས། ཡང་བའི་ཉིང་རྩལ་གཞན་བསྡེབས་པ་ལས་ཉི་ལི་ཡས་གྱི་ཉིང་རྩལ་ལྟ་བུ་ལྗེ་བའི་ཉིང་རྩལ་ཞིག་གྲུབ་ཚུལ།

nuclear reaction

ཉིང་རྩལ་གྱི་རྣམ་འགྲུར།

དུམ་བུར་གྲུས་པ་དང་། ཉིང་རྩལ་སྡེབ་པའམ། ཡང་ན་འགྲུད་འཕྲོའི་དབང་གིས་ཟད་རྒྱུད་འཕྲོ་བ་ལྟ་བུའི་བརྒྱུད་རིམ་གྱིས་རྒྱུན་པས་རྣམ་པའམ། ཡང་ན་བོངས་ཚད་ལྷུང་བ། ཡང་ན་ཁ་ཐོར་བའི་དབང་གིས་རྣམ་པ་སྤུང་སྡེ་རྩལ་སྤམ་གྱི་ཉིང་རྩལ་གྱི་སྐྱོལ་གཞི་ལ་འགྲུར་བ་འགོ་ཚུལ།

nucleus

ལྗེ་ཉིང་། ལྗེ་དབུས།

རྩལ་སྤམ་གྱི་སོ་རྩལ་གཅིག་གམ་དེ་ལས་མར་བ་དང་། ཡང་རྒྱུད་ལས་གཞན་པའི་རྩལ་སྤམ་ཚད་མ། མ་ཉིང་རྩལ་གཅིག་གམ་དེ་ལས་མར་བ་གང་དུ་འདྲ་སའི་རྩལ་སྤམ་གྱི་གདོས་ཚད་པལ་མོ་ཆེ་ཆེ་གས་པའི་དབུས་གྱི་ཆ།

optical fiber

འོད་གྱི་ཐག་རན།

འགྲིག་ཚེ་འཕ་ཤེལ་ལས་གྲུབ་པ་སྡེམ་ཞིང་སྤྱི་ནང་གསལ་བའི་ཉལ་མ་གང་ཞིག་བརྒྱུད་དེ། དེའི་ནང་གི་གཅིག་རྗེས་གཉིས་མཐུད་

		གྱི་སྐྱོབ་ལོ་སྐོས་གྱིས་འོད་འཕོ་བརྒྱན་བྱུང་བ།
optics	འོད་སྤང་རིག་པ།	འོད་གྱི་དངོས་གཞུགས་གྱི་ཁྱད་གཤིས་ལ། བརྟག་པའི་དངོས་ཁམས་ཚན་རིག་གི་ཡན་ ལག
orbit	འཁོར་ལམ།	༡། འཕྱིན་བྱུགས་གྱིས་རྒྱན་པས་ནམ་ ཕུལ་གྱི་གཟུང་སྐར་དང་། བཅོས་མའི་ རྒྱ་སྐར་རྣམས་ཞིག་སྤང་བརྒྱགས་གཞན་ ཞིག་ལ་འཁོར་པའི་རྒྱ་ལམ། ༢། ཉིང་རྩལ་གྱི་མཐའ་སྐོར་དུ་བསྐྱོད་པའི་ སྐོག་རྩལ་ལམ། ཡང་ན་རྩལ་ཟེགས་ གཞན་གྱི་བརྟན་པའི་ཀོན་ལམ་གནས་ བབ་ཅིག
parabola	བོར་བོ་ལམ། བྱུག་ལམ།	གོ་ལའི་འཕྱིན་བྱུགས་ཁོ་ནའི་འོག་འཕྱིན་ གཞུགས་ཤིག་གི་འགྲོ་ལམ་བྱུག་མོ།
partial pressure	ཆ་ཤས་གཞོན་བྱུགས།	གལ་ཏེ་དོད་ཚད་གཅིག་པའི་འོག་སྐྱོད་ བྱས་པའི་རྒྱུང་གཞུགས་ནམས་ལས་རྒྱུང་ གཞུགས་གཅིག་རང་གིས་འདྲེས་མ་དེ་རང་ དང་མཉམ་པའི་ཤོང་ཚད་གྱི་གོ་ས་བརྒྱུང་ན། དེས་འབྱིན་སྲིད་པའི་གཞོན་བྱུགས།
periodic table	དུས་འཁོར་རིུ་མིག	ཁམས་རྗེས་ནམས་རང་གི་རྩལ་སྤྲན་ཨང་ གྲངས་དང་། དེ་དག་གི་སྐོག་རྩལ་གྱི་ བཀོད་སྐྱིད་རྣམས་བསྐྱིགས་ཏེ། ཁྱད་ཚོས་ འདྲ་མཚུངས་ཀྱི་ཁམས་རྗེས་ནམས་ཀ་གིག་ གཅིག་དུ་སྐྱིད་པའི་རིུ་མིག

photoelectric effect	འོད་ཀྱིས་ཚོག་རྒྱལ་འབྲུད་པའི་ རྒྱས་པ།	མདོན་ཐུབ་པའི་འོད་ཀྱིས་འཇུག་འཕྲོའི་ཚོག་ འབྲུགས་ཁབ་ལེན་གྱི་འབྲུད་འཕྲོ་ཞིག་གིས་ དངོས་རྗེས་འོག་ནས་ཚོག་རྒྱལ་རྣམས་སྤྱིར་ འབྲུད་ཚུལ།
planet	གཟའ།	སྐར་ཕྱོད་ལས་ཆེ་ཞིང་སྐར་མ་ལས་ཚུང་ བའི་བར་སྐར་གི་སྐར་གཞུགས་ཆེ་བྱས་ཤིག་ ལྟ། དེ་དག་མོ་མོས་འོད་བརྒྱན་མི་ཐུབ་ ཀྱང་། རང་ཉིད་གང་ལ་འཁོར་བའི་སྐར་ མའི་འོད་ཀྱིས་གསལ་བར་ཕྱེད་དོ།
plasma	པ་ལའ་མ། ཐུག་མ།	དངོས་རྗེས་ཀྱི་གནས་སྐབས་བཞི་པ་ལྟེ། མ་ གཞུགས་དང་། ཚུང་གཞུགས་དང་གཤེར་ གཞུགས་ཀྱི་རྣམ་པ་གསུམ་ལས་གཞན་པའི་ རྒྱལ་མ་ཚང་བའོ། རང་གར་གནས་པའི་ ཚོག་རྒྱལ་ཅན་གྱི་དངོས་གཞུགས།
potential energy	གནས་སྐབས་ཀྱི་རྒྱས་པ།	ཚུང་གཞུགས་གང་ཞིག་ལ་རང་གི་གནས་ སྐབས་ཀྱི་དབང་གིས་ཡོད་པའི་རྒྱས་པ།
pressure	གནོན་ཤུགས།	ཅི་གཞིའི་མུ་ཁྲོན་གཅིག་གི་སྡེར་རྒྱན་ལྡན་ དུ་འབབ་པའི་ཤུགས་སལ། ཡང་ན་ཤུགས་ དང་ས་ཁྲོན་གཞིས་ཀྱི་སྐར་ཐང་དེ་ཡིན།
prism	འཇའ་ཤེལ་ (དབྱིབས།)	དོག་གཞུགས་ཤིག་གི་མང་གཞིའམ་ཡང་ན་ དེའི་མཐའ་རྣམས་ཕན་ཚུན་བཟོ་དབྱིབས་ དང་ཆེ་ཚུང་འདྲ་མཚུངས་ཡིན་པ་མ་ཟད། དེའི་འོས་སྤྱིང་རྣམས་རེ་ཤེ་བཞེན་ཐད་གཤེབ་ བྱ་བཞི་མའི་དབྱིབས་སྤྱད་པའི་བཟོ་ དབྱིབས།

projectile

སློབ་པ་དངོས།

གོ་ལའི་འཐེན་འཁུགས་ཀྱི་འཁུགས་རྒྱུན་ལོག་
རྒྱུ་ཁམས་སམ་བར་སྒྲིབ་དུ་རྒྱ་བའི་དངོས་
གཞུགས་ཤིག།

proton

ཕོ་རྩུལ།

ལྷ་རི་ཡི་མ་གྲིམ་ཚད་དུ་གཏོགས་པའི་བརྟན་
གནས་སྤྱི་རྩུལ་ཞིག། དེའི་གདོས་ཚད་ལྷ་
རམ་ 1.673×10^{-19} ཡིན། དེ་
ལ་སློབ་རྒྱུངས་ཕོ་ཁུ་ལོམ་ $1.603 \times$
 10^{-19} ཅམ་ཡོད།

quantum

གོན་པམ།

རྩུལ་འཁུགས་དང་། རྒྱུ་ཁུག་ འགྲུལ་ཚད་
ལྷ་བུ་ཆ་ཤས་བཤོ་མི་བྱུང་བའི་མངོན་པར་
གསལ་ལ་ཡོངས་སུ་ཐ་དད་པའི་དངོས་པོའི་
ཁྱད་ཚོས།

quantum theory

གོན་པམ་རྣམ་གཞག

གོན་པམ་འཁུགས་དཔྱད་རིག་པའི་ཐབས་ལ་
བརྟན་ནས་དངོས་པོའི་གཤེས་ལྷགས་འགའ་
རེ་འབྲེལ་བརྗོད་བྱེད་པའི་རྣམ་གཞག།

radiation

འབྱེད་འཕྲོ།

འབྱུང་གནས་ཤིག་ནས་འོད་ཟེར་རམ་རྒྱབས་
ཀྱི་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་རྩུལ་པ། དཔེར་ན།
ཚ་བོད་དང་། འོད། རླ་ལྷ་བུའོ།

real image

སྒྲིབ་བརྟན་དོ་མ།

འོད་ཀྱི་འདུ་གནས་དོ་མ་ལས་བྱུང་བའི་སྒྲིབ་
བརྟན།

reflection

སློབ་འཕྲོ།

འོད་དང་རླ་ལྷ་བུའི་རྒྱབས་ཤིག་དངོས་པོ་
གཞན་དང་འཕྲད་པའི་རྒྱུན་གྱིས་འཕྲད་
ཕཚམས་ཁ་སློབ་པའི་གཞན་དུ་འབྱུང་རྒྱུ་ལ།

refraction	འཕྲོག་འཕྲོ།	<p>འོད་དང་སྒྲིའི་རྒྱབས་ལྟ་བུ་ཞིག་སྐྱབ་ཚད་མི་ འདྲ་བའི་བརྒྱན་ལམ་གཅིག་ནས་གཞན་དུ་ ཕྱོད་སྐབས་རྒྱབས་དེའི་འཕྲོགས་འཕྲོག་ ཚུལ།</p>
resistance	འགོག་ལུགས།	<p>༡། བརྒྱུ་བྱ་གས་རྣམས་ཀྱི་འགོག་ལུགས་ དངོས་པོའི་འགྲུལ་ཕྱོད་ཀྱི་ཕྱོག་ ཕྱོགས་སུ་མཚན་ཉེ་དངོས་པོ་དེའི་ འགྲུལ་ཕྱོད་འགོག་པའམ་དལ་དུ་ གཉོང་སྟངས།</p> <p>༢། དངོས་རྒྱུ་ཤིག་གིས་ཐོག་ཕྱུན་འཕོ་བ་ ལ་འགོག་ཀྱིན་ཟེ་སྟེད་བཞོ་བའི་ཚད། དེའི་ཚད་གཞི་ཨོམ་གྱིས་འཇལ་བ་ ཡིན།</p>
rotational speed	འཁོར་ཚད།	<p>དུས་ཀྱི་ཅི་གཞི་དེས་ཅན་ཞིག་གི་ནད་སྐོར་བ་ རི་ཅམ་འཁོར་བའི་ཁ་གྲངས། སྐབས་པམ་ མོ་ཆེར་སྐར་ཆའམ་སྐར་མ་དེ་མེར་འཁོར་ ཐེངས་ཟི་ཡིན་གྱིས་འཇལ་བ་ཡིན།</p>
satellite	འཁོར་སྐར།	<p>སྲུང་པོ་ཆེ་བ་ཞིག་གི་མཐའ་འཁོར་དུ་འཁོར་ ལམ་དེས་ཅན་ཐོག་ཕྱུ་བའི་སྲུང་པོ་རྒྱུད་བ་ ཞིག།</p>
scalar quantity	གཞལ་རུང་འཁོར་ཚད།	<p>ཆ་ཚད་གཞལ་དུ་ཡོད་ཀྱང་ཁ་ཕྱོགས་བརྒྱུད་ དུ་མེད་པའི་འཁོར་ཆ་ཞིག། དཔེར་ན་གདོས་ ཚད་དང་། ཤོང་ཚད་དང་། མཁྱོགས་ཚད་ ལྟ་བུའོ།</p>

specific heat capacity

དོད་གཟུང་རྒྱས་པ།

དངོས་རྒྱས་གང་ཞིག་གི་ཕོངས་ཚད་ཀྱི་ཚི་གཞི་རེ་རེར་དོད་ཚད་རི་ཅམ་འཕར་བ་དང་། དངོས་པོ་དེར་དོད་ཀྱི་རྒྱས་པ་རི་ཅམ་སིམ་པ་གཉིས་ཀྱི་ཕན་ཚུན་བསྟུང་བའི་ཆ།

speed

མགྲོགས་ཚད།

དུས་ཚོད་ཀྱི་ཚི་གཞི་ཞིག་གི་ནང་རི་ཅམ་སྒྲོད་པའི་རྒྱང་ཐག།

spring tide

དབྱིད་རྒྱབས།

ཉི་མ་དང་། ས་གཞི་དང་ཟླ་བ་ནམས་པུང་ཐིག་གཅིག་ཏུ་གནས་པའི་དབང་གིས་དུས་རྒྱབས་མཐོ་བ་ནམས་ཆ་སྟོམས་ལས་མཐོ་བ་དང་། དུས་རྒྱབས་དམའ་བ་ནམས་ཆ་སྟོམས་ལས་དམའ་བའི་སྤང་རྒྱལ།

tide

དུས་རྒྱབས།

གཙོ་བོ་ཟླ་བའི་འཐེན་ཤུགས་ཀྱི་དབང་གིས་ས་གཞིའི་སྤོང་གི་རྒྱ་ཕྱོད་དང་། མཚོ་དང་མཚོ་ཁྲུག་ནམས་ཀྱི་རྒྱ་བ་འཕེལ་འཁྲིལ་འགོ་སྤངས།

ultra sound

༡། ཐོས་ཚད་བཀལ་སྒྲ།
༢། བཀལ་སྒྲའི་སྒྲོག་པར།

༡། མིའི་ན་བའི་ཐོས་ཚད་ལས་བཀལ་པའི་འཕྲུང་ཐེངས་ཅན་གྱི་སྒྲ། (རོ་བ་ཚིས་བྱས་ན་དུའི་ཉིས་ཁྲི་ཅོམ།)
༢། མིའི་ཐོས་ཚད་ལས་བཀལ་པའི་སྒྲ་རྒྱབས་ལུས་ཀྱི་ནང་བཏང་བ་ལྟར་སྒྲོག་པུང་བ་ལས་བཏང་བའི་གཟུགས་བརྟན་ཡིན་ཐབས་ཤིག།

ultraviolet light

སྒྲུག་ཕྱིའི་འོད།

འོད་རྒྱབས་ཀྱི་ཚད་ལས་ཐུང་ཡང་འོད་ཟེར་གྱི་རྒྱབས་ལས་རིང་བའི་སྒྲུག་ཕྱོག་མཚམས་ནང་གི་འཕྲུད་འཕྲོའི་འོད་ཟེར།

universe	འདིག་རྟེན་གྱི་ཁམས།	ཐེམ་གཞུགས་དང་། རྣམ་པ། རྣམ་མཁའ་ རི་སྟོན་ཐམས་ཅད་འདུས་པའི་སྐྱི་མིང་།
vector	ཕྱོགས་ལྡན་མདའ་རྟགས།	ཕྱོགས་ལྡན་འཕོར་ཚད་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་བཞོན་ པའི་ཚད་གཞི་དེས་པའི་མདའ་རྟགས།
vector quantity	ཕྱོགས་ལྡན་འཕོར་ཚད།	ཆ་ཚད་དང་ཁ་ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ཅན་གྱི་ འཕོར་ཆ། དཔེར་ན། རྒྱགས་ཚད་དང་། ཕྱུར་ཚད་དང་། ཕྱུར་ཚད་འཕར་ཆ་ལྟ་ བུའོ།
velocity	ཕྱུར་ཚད།	འགྲུལ་སྐྱོད་གྱི་ཁ་ཕྱོགས་དེས་པའི་དངོས་ པའི་མགྲོགས་ཚད།
virtual image	སྣང་བརྟན་ལྟར་སྣང་།	གཞུགས་བརྟན་གང་ལས་སྐྱོག་པའམ་ འཁྲོག་པའི་འོད་ཟེར་དེ་དག་ཁ་གྲུལ་པར་ སྣང་ཚུལ། དཔེར་ན། དོས་ལེབ་མོ་ཅན་ གྱི་མི་ལོང་ཞིག་གི་ནང་གཞུགས་བརྟན་ མཚོང་ཚུལ་ལྟ་བུ།
volt	ཚྲོག་གི་ཤུགས་ཚད། མེལ་ཀ།	ཚྲོག་ལམ་གྱི་གནས་གང་ཞིག་ཏུ་ཚྲོག་ ཤུགས་ཀྱི་ཚད་འཇལ་པའི་ཕྱི་གཞི།
wave	རྒྱལས།	འགྲུལ་འཁྲུག་ཅིག་བརྒྱུད་ལམ་ཞིག་བརྒྱུད་ དེ་འགོ་རྒྱལས་དེའི་རྣམ་ཤུགས་བརྒྱུད་ལམ་ གང་ཞིག་གི་སྤྱི་རྒྱལ་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་ འཕྲོ་རྒྱུག་བྱེད་ཀྱིང་། བརྒྱུད་ལམ་དེར་ གཏན་འཇགས་ཀྱི་འགྲུར་བ་མི་སོང་བ།
wave length	རྒྱལས་ཀྱི་རིང་ཚད།	འོད་དང་། དྲོད་སོགས་རྣམས་པའི་རྒྱལས་ཀྱི་

		ཚེ་མོ་འཕ་ཟེ་འགོ་གཉིས་དབར་གྱི་རྒྱང་ཐག
weight	ལྗིད།	དངོས་པོ་ཞིག་པའི་གོ་ལའམ་བར་སྤྱང་གི་ འཐེན་ཤུགས་ཀྱིས་སྤྱང་གཞུགས་གཞན་ཞིག་ གིས་ལྗིད་པའི་ཕྱོགས་སུ་རྒྱུར་འགྲུག་པའི་ ཤུགས།
weightlessness	ལྗིད་མེད་རང་བཞིན།	རང་སྤྱང་གི་སྐབས་སུ་དངོས་པོ་ཞིག་ལ་ འདེགས་རྒྱུར་གྱི་ཤུགས་གཞན་ཅི་ཡང་མེད་ པའི་གནས་སྤངས་ཤིག
work	ཚོལ་བ།	དངོས་པོ་ཞིག་གི་སྤྱིང་དུ་བབས་པའི་རྒྱས་ ཤུགས་དང་། དེས་རྒྱང་ཐག་དེ་ཙམ་འགྲུལ་ བ་གཉིས་ཀྱི་དངོས་པོ་དེའི་རྒྱར་ཐོབ།
work-energy theorem	ཚོལ་རྒྱས་ནམ་གཞག	དངོས་པོ་ཞིག་གི་སྤྱིང་དུ་བྱས་པའི་ཚོལ་བ་ དེ་དངོས་པོ་དེར་ཐོབ་པའི་རྒྱས་པ་དང་ མཚུངས་པར་འདོད་ཚུལ།

བཅ་ཆད་གཏན་འབེབས་ལས་འཆར།

TIBETAN TERMINOLOGY PROJECT

རྩམ་སྐྱོར་རིག་པའི་བཅ་ཆད།

CHEMISTRY TERMS

བོད་གཞུང་སློན་ཚིམ་ཁང་དང་། ཤེས་རིག་རྩོམ་སྐྱོར་ཆོས་ཚུན་པ།

MEN-TSE-KHANG & PUBLICATION CELL / DOE

འཕམ་སྡེ་སྤྱི་འཕམ་སྡེ་ (Periodic Table of Elements)

རྒྱུ་གྲངས།	འཕམ་སྡེ་	མཚན་དགས།	བོད་བཅ།
1	Hydrogen	H	ཡང་རྒྱུ་
2	Helium	He	ཉེ་ལི་ཡམ།
3	Lithium	Li	ལི་ཁི་ཡམ།
4	Beryllium	Be	བེ་རི་ལི་ཡམ།
5	Boron	B	ཚ་ལ་ནག་པོ།
6	Carbon	C	ནག་རྒྱུ་ ཀར་བོན།
7	Nitrogen	N	ཟེ་རྒྱུ་
8	Oxygen	O	ཕྱོག་འཛིན་རྒྱུ་ འཚོ་རྒྱུ་
9	Fluorine	F	ཕུ་ལེ་རིན།
10	Neon	Ne	ནེ་རྒྱུ་
11	Sodium	Na	སུ་ལ་རྒྱུ་
12	Magnesium	Mg	དཀར་གཡལ།
13	Aluminium	Al	ཏ་ཡང་
14	Silicon	Si	སི་ལི་ཀོན།
15	Phosphorus	P	འོད་ཀྱི་མ་མ།
16	Sulphur	S	སུ་ཟེ།
17	Chlorine	Cl	ཚྭ་རྒྱུ་
18	Argon	Ar	ཨར་ཤོན། གཉུ་གཉུ་
19	Potassium	K	དུག་ཐེལ་དཀར་པོ།
20	Calcium	Ca	དཀར་ཤམ། ཚོང་ཞི།
21	Scandium	Sc	སི་ཀན་ཏི་ཡམ།
22	Titanium	Ti	ཏི་ཏི་ནི་ཡམ།
23	Vanadium	V	ཟེ་ནི་ཏི་ཡམ།
24	Chromium	Cr	ཀོ་རྒྱལ་ས།
25	Manganese	Mn	མིང་ལྷག་ས།

26	Iron	Fe	ལྷག་སམ།
27	Cobalt	Co	གོ་བོ་ལམ།
28	Nickel	Ni	གཤམ་ཚོ། གཤམ་དགའ།
29	Copper	Cu	རང་སམ།
30	Zinc	Zn	དེ་ཚོ།
31	Gallium	Ga	མྱ་ལི་ཡམ།
32	Germanium	Ge	རར་མེ་ནི་ཡམ།
33	Arsenic	As	བ་མཱ།
34	Selenium	Se	སེ་ལི་ནི་ཡམ།
35	Bromine	Br	བྱུ་ལི་ན།
36	Krypton	Kr	མྱམ་རྒྱུང་།
37	Rubidium	Rb	རུ་བི་ཉི་ཡམ།
38	Strontium	Sr	སྟོན་ཤམ།
39	Yttrium	Y	ཡི་ཏ་རི་ཡམ།
40	Zirconium	Zr	རྩིར་གོ་ནི་ཡམ།
41	Niobium	Nb	ནེ་ལོ་བི་ཡམ།
42	Molybdenum	Mo	མོ་ལི་བ་ཉི་ནམ།
43	Technetium	Te	ཏེ་ག་ཏི་ཉི་ཡམ།
44	Ruthenium	Ru	རུ་ཐེ་ནི་ཡམ།
45	Rhodium	Rh	རོ་ཉི་ཡམ།
46	Palladium	Pd	པ་ལེ་ཉི་ཡམ།
47	Silver	Ag	དདུ་ལ།
48	Cadmium	Cd	དེ་ཚོ་སྐྱེས། ཁི་ཏ་མི་ཡམ།
49	Indium	In	མཐིང་ལྷག་སམ།
50	Tin	Sn	(ལྷག་སམ) ཉི་ན།
51	Antimony	Sb	མིག་སྐྱེས།
52	Tellurium	Te	ཏེ་ལུ་རི་ཡམ།
53	Iodine	I	མེ་ཚོ།

54	Xenon	Xe	མེན་ཚུང་།
55	Cesium	Cs	སེ་སི་ཡམ།
56	Barium	Ba	བེ་མི་ཡམ།
57	Lanthanum	La	ལེན་ཐེན་མ།
58	Cerium	Ce	སེ་མི་ཡམ། ས་རྩྭ་འི་གཡང་རྩམ།
59	Praseodymium	Pr	པ་རྩྭ་མི་འོ་ཁེ་མི་ཡམ།
60	Neodymium	Nd	ནི་འོ་ཁེ་མི་ཡམ།
61	Promethium	Pm	པོ་འོ་ཁེ་མི་ཡམ།
62	Samarium	Sm	ས་མ་མི་ཡམ།
63	Europium	Eu	ཡུ་འོ་ཁེ་མི་ཡམ།
64	Gadolinium	Gd	གད་དོ་ལི་ནི་མི་ཡམ།
65	Terbium	Tb	རུ་འོ་ཁེ་མི་ཡམ།
66	Dysprosium	Dy	དེ་པོ་འོ་ཁེ་མི་ཡམ།
67	Holmium	Ho	ཧོ་ལ་མི་ཡམ།
68	Erbium	Er	ཨེ་འོ་ཁེ་མི་ཡམ།
69	Thulium	Tm	ཐུ་ལི་ཡམ།
70	Ytterbium	Yb	ཡི་ཏར་འོ་ཁེ་མི་ཡམ།
71	Lutetium	Lu	ལུ་ཏེ་ཤི་ཡམ།
72	Hafnium	Hf	ཧཱམ་ནི་ཡམ།
73	Tantalum	Ta	ཏན་ཏ་ལམ།
74	Tungsten	W	ཏང་མི་ཏན།
75	Rhenium	Re	རེ་ནི་ཡམ།
76	Osmium	Os	ཨོ་སི་མི་ཡམ།
77	Iridium	Ir	ཨི་འོ་ཁེ་མི་ཡམ།
78	Platinum	Pt	ཕཱ་ཕེ་ཏཱ་ཏ་པོ།
79	Gold	Au	གཤེད།
80	Mercury	Hg	དུའུ་ལྷ།
81	Thallium	Tl	ཐེ་ལ་ལི་ཡམ།

82	Lead	Pb	ཞ་ཉི།
83	Bismuth	Bi	བི་སི་མ་ཐ།
84	Polonium	Po	པོ་ལོ་ནི་ཡམ།
85	Astatine	At	ཨ་སི་ཁེ་ནི།
86	Radon	Rn	རབ་རྩུང་།
87	Francium	Fr	ཕ་རླན་སི་ཡམ།
88	Radium	Ra	རེ་ཉི་ཡམ།
89	Actinium	Ac	ཨིག་ཁེ་ནི་ཡམ།
90	Thorium	Th	ཐོ་འི་ཡམ།
91	Protactinium	Pa	ཕུ་རོ་ཁེ་ནི་ཡམ།
92	Uranium	U	ཡུ་རེ་ནི་ཡམ།
93	Neptunium	Np	མཚོ་རླུ་འི་ནོར་བུ།
94	Plutonium	Pu	ཕུ་ལུ་ཁོ་ནི་ཡམ།
95	Americium	Am	ཨ་མེ་རི་སི་ཡམ།
96	Curium	Cm	ཁུ་འི་ཡམ།
97	Berkelium	Bk	བར་གཤེན་ཡམ།
98	Californium	Cf	གཤེན་ཡམ་ནི་ཡམ།
99	Einsteinium	Es	ཨིན་སི་ཁེ་ནི་ཡམ།
100	Fermium	Fm	ཕར་མི་ཡམ།
101	Mendelevium	Md	མེན་ཏེ་ལེ་ཟེ་ཡམ།
102	Nobelium	No	ནོ་བེ་ལི་ཡམ།
103	Lawrencium	Lw / Lr	ལཱ་རེན་སི་ཡམ།
104	Rutherfordium	Rf	རུ་ཐར་ཐོར་ཉི་ཡམ།
105	Dubnium	Db	དཔན་ཡམ།
106	Seaborgium	Sg	སྡི་འོར་ཇི་ཡམ།
107	Bohrium	Bh	བོ་འི་ཡམ།
108	Hassium	Hs	ཧ་སི་ཡམ།
109	Meitnerium	Mt	མྲི་དཱ་ནི་ཡམ།

110	Darmstadtium	Ds	དམ་སེ་ཏེ་དེ་ཞི་ཡམ།
111	Roentgenium	Rg	རོན་གེ་ནི་ཡམ།
112	Ununbium	Uub	ཁམས་རྫས་ ༡༡༢ བ།
113	Ununtrium	Uut	ཁམས་རྫས་ ༡༡༣ བ།
114	Ununquadium	Uuq	ཁམས་རྫས་ ༡༡༤ བ།
115	Ununpentium	Uup	ཁམས་རྫས་ ༡༡༥ བ།
116	Ununhexium	Uuh	ཁམས་རྫས་ ༡༡༦ བ།

alkali	ཡ་བ་ལྷ་ར། རྣམ་ཚེག་ཐལ་བ།	རྣམ་ཚེག་པོ་དེ་མི་ལ་བསྐྱེགས་ནས་ཞག་ཏུ་ ལོན་པའི་ཐལ་བ་དེའི་ཁར་ཚགས་པའི་བ་ཚོ་ འདྲ་བ་དེ་ཡིན།
alloy	བསྐྱེས་ལྷགས།	ལྷགས་རིགས་མི་འདྲ་བ་གཉིས་སམ་གཉིས་ ལས་མང་བ་མ་ཉམ་བསྐྱེས་བྱས་པ་འཇམ། ཡང་ན་ལྷགས་རིགས་དང་ལྷགས་རིགས་མ་ ཡིན་པའི་རྣམ་པ་ཞེན་དང་བསྐྱེས་ནས་བྱུབ་ པའི་རྣམ་སམ་དངོས་པོ།
aluminium	ཉ་ཡང་།	དབུལ་གྱི་མདོག་འདྲ་ལ་ཡང་བ། ལས་ བཅོས་གཏོང་སྲུ་བ། བཅོལ་དང་གཡའ་ལྟེག་ འགོག་རྣམ་ལྟར་པའི་ལྷགས་རིགས་ཤིག་ མཚོན་རྟགས་ Al རྩལ་གྲངས་ ༡༣།
anhydrous	རྣམ་དབེན་པའི།	རྣམ་གང་ཞིག་ལས་རྣམ་རྩལ་ལོགས་སུ་ དབེ་མེན་པའི།
anion	མོ་རྩལ།	མོ་ཚོག་ཅན་གྱི་རྩལ་ལྷན་ནལ། ཚོག་ལྷན་ སྤེལ་རྣམ་གྱི་ཕྱིར་རྣམ།
argon	ཅམ་གོན། གཉུག་རྒྱུང་།	འི་དང་མདོག་ལྷལ་ཞིང་། ལྷུང་གམི་རྣམ་ པའི་རྒྱུ་རྒྱུ་གཉུགས་ཁམས་རྣམ་ཤིག་སྟེ། རྒྱུང་ཁམས་དང་མེ་རིའི་རྒྱུངས་པ་ནས་བྱུང་ བ། ཚོག་གི་ཤེལ་ཏོག་གི་ཆེད་འཚོག་བྱེད་ དུ་བཞོལ་ཚོག་ མཚོན་རྟགས་ Ar རྩལ་གྲངས་ ༡༨།
arsenic	བ་མ།	དབུལ་མདོག་ལྷུང་དཀར་ལ། ཚགས་སྲུ་བ། དུག་གས་ཆེ་པའི་ཁམས་རྣམ་ཤིག་ འདིའི་

carnauba wax	ཏ་ལེའི་སྐྱ་ཚེལ་	བ་རྩུ་རྩི་ལ་ཡུལ་གྱི་ཏ་ལེའི་ཤིང་གི་ལོ་མ་ ལས་བྱུང་བའི་སྐྱ་ཚེལ་སྲིབ་ཞིག་ ཏེ་ཚི དང་། མཚུ་ཚོས། རག་ཤོག་སོགས་ཀྱི་རྒྱ་ ཚར་བའོ་ལ་ཚོག
cation	ཕོ་རྒྱལ་	ཕོ་རྒྱོག་ལྷན་པའི་རྒྱལ་ལྷན།
compound	འདྲམ་རྣམས།	ཁམས་རྣམས་གཉིས་སམ་དུ་མ་ཚ་ཚད་དེས་ ཅན་དུ་བསྐྱེབས་པའི་རྣམས།
copper	ཟངས།	ཁམས་ཤོག་དམར་ལ་སྐྱུག་པ་དང་། མཉེན་ ཞིང་རྒྱུ་རྫོན་རྒྱུང་བའི་ལྷགས་སྲིགས་ཤིག་ རྩི། གཡའ་བྲིག་འགོག་རྣམས་རྣམས་ལ། འོད་དང་རྒྱོག་རྒྱ་སྲིབ་པའི་དངོས་རྣམས་བཟང་པོ་ ཞིག་ཡིན། མཚོན་རྟགས་ Cu རྒྱལ་ གྲངས་ ༡༧།
diamond	དོ་རྩེ་པ་ལམ།	རགས་རྣམས་ལྷན་མེད་ཀྱི་རྩུང་གཟུགས། རྒྱུ་ ཁའོག་མེད་ལ་རང་བྱུང་གི་གཉེར་རྣམས། སྲ་མཁེགས་ཀྱི་ཚད་མཐོ་ཤོས་དེ་ཡིན།
ductile	གཉེད་སྐྱ་བཟང་ག།	རྒྱ་སྲིང་ལ་མཉེན་པ་དང་། འཐེན་རྣམས་ཚེ་ བ། ལྷགས་སྲིགས་ཀྱི་འཐེན་རྩོད་དང་བརྒྱུང་ བཟོ་བྱེད་རྒྱབ་པའི་བྱུང་ཚོས།
element	ཁམས་རྣམས།	རྩིས་ལྗོངས་ཀྱི་བྱ་བྱེད་ལྷན་པས་ཁ་བྲལ་ གཉེད་མི་བྱུང་བའི་རྣམས་ཀྱི་བྱུང་ཚ་རྒྱུང་ ཤོས།
ethane	ཨི་ཐེན།	ཁའོག་དང་ཤིང་དང་བལ་ཞིང་རང་བྱུང་རྒྱུང་གི་

		<p>ལྷ་མོ་ཞིག་གི། འཇུག་རྩམ་དང་། འཇུག་རྩམ་སོགས་ལ་ལོད་སྒྲིག་བྱེད།</p>
ethanol	འཇུག་ཆང་། རྒྱུ་མེད་རྒྱུ་མེད་པ།	<p>ཡལ་སྐྱེ་ལ་ཁ་དོག་གྲུལ་ཞིང་འབར་བྱས་ ཚེ་བའི་འཇུག་རྩམ་གྱི་བག་ཚིན་ཀ་ར་ སོགས་ལ་ཕབ་སྒྲིག་བྱས་པ་ལས་ལྷན་ བའི་ཆང་བཅུད། དེ་འཇུག་རྩམ་དང་། བཞུ་བྱ། རྩམ་བྱེད་གྱི་བཏུང་བ་སོགས་ ལ་ལོད་སྒྲིག་བྱེད།</p>
fission	གསལ་ཐོང་།	རྒྱལ་རྩམ་ཁ་གསལ་དེ་ཐོང་ཚུལ།
formaldehyde	མི་ཐིལ་ཡང་འགྲུར།	<p>འིང་དུ་རྩམ་རྒྱུད། རྩམ་འདི་རུལ་ ལྷན་སྐོག་ཐབས་དང་། གཉན་ འཛོམས། ལྷན་སྐོལ་དང་ཚོས་སོགས་ བཟོ་རྒྱུར་ལོད་སྒྲིག་བྱེད།</p>
fructose	ཤིང་འབྲས་མངར་ཆ།	ཤིང་འབྲས་མངར་མོ་དང་སྐྱེད་ཚིམ་ནང་ ཡོད་པའི་མངར་ཆ།
fusion	བཞུར་སྒྲིབ།	རྩམ་འདྲའི་མིན་ནམས་ལྷན་བའམ་བཞུར་ བ་ལྷན་མཉམ་དུ་སྒྱུར་བ།
glucose	མངར་རྩམ།	ཤིང་འབྲས་དང་སྐྱེད་ཚིམ་གྱི་སྐོག་ཆགས་ གྱི་ཁྲག་བཙས་གྱི་ནང་རང་བཞིན་དུ་ཡོད་ པའི་མངར་ཆ།
gold	གསེར།	ལྷགས་རིགས་གྱི་ཁམས་རྩམ་སེར་པོ་ ཞིན་ཆེ་ལ། འཇུག་མི་སྒྲིབ་པ། མཉམ་གྱིང་སྒྲིམས་ཤིང་དུང་སྒྲིབ་རུང་

		བཞིག་མཚོན་རྟགས་ Au རྩལ་ཡངས་ ༥༧༡
helium	ཉི་ལི་ཡམ།	རྩུང་གཟུགས་ཁམས་རྩི་དང་བྲལ་ཞིང་། འབར་རྩལ་ཞེན་པ་དང་རྩུང་རྩུང་རིགས་གཞན་ ཤིན་ཏུ་འཕྱུང་བཞིག་ རི་གནམ་གྲུ་དང་། མིང་གྲ། བཞུ་མར། འབྲུགས་རྩིས་དང་ འབྲེལ་བའི་ཉམས་ཞིབ་ཚོགས་ལ་སྤྱོད། མཚོན་རྟགས་ He རྩལ་ཡངས་ ༣༡
hydracid	འཚོ་རྩུང་བྲལ་བའི་རྩུང་།	འཚོ་རྩུང་གི་རྩལ་སྤྲོད་མེད་པའི་རྩུང་རྩིས།
hydrocarbon	ཡང་རྩུང་ནག་རྩིས།	ཡང་རྩུང་དང་ནག་རྩིས་གཉིས་ཁོ་ན་ལས་བྱུབ་ པའི་རྩི་སྒྲིལ་འདུས་རྩིས། དཔེར་ན། བེན་ རྟོན་དང་། མི་ཐེན་ལྷ་བྱ།
hydrogen	ཡང་རྩུང་།	ཁ་དོག་དང་རྩི་དང་བྲལ་ཞིང་འབར་རྩལ་སྤྲོད་ ལ། ད་བར་ཤེས་རྟོགས་ཡོད་པའི་དཔོན་རྩིས་ མཐའ་དག་ལས་ཡང་བའི་རྩུང་གཟུགས་ ཁམས་རྩིས་ཞིག་ མཚོན་རྟགས་ H རྩལ་ཡངས་ ༡༡
hydrogen bond	ཡང་རྩུང་མཐུད་ཁ།	ཡང་རྩུང་གི་སྤྲུལ་རྩིས་སྤྱི་ལ་བའི་རྩལ་སྤྲོད་ འབྲེལ་སྐབས་ཀྱི་རྩིས་སྤྱོད་ཀྱི་མཐུད་ཁ་ལི་ བརྟན་པ་ཞིག་
hydrogen ion	ཡང་རྩུང་གི་ཉིང་རྩལ་ཕོ།	ཡང་རྩུང་གི་སྤོག་རྩལ་དཔེན་པའི་ཉིང་རྩལ་ ཕོ། མཚོན་རྟགས་ H+
iron	རྩུགས།	ཁ་དོག་དཀར་ཞིང་སྣ་རིང་ལ་མཉེན་པའི་

ལྷག་མ་རིག་མཁུངས་ལྷན་ཁྲིལ་ རྩོམ་སྐྱོད་པ་
 ལས་འགུལ་ཞིང་བརྒྱན་དང་ཚོ་རྒྱུང་སྤྲོད་ན་
 བཅོམ་ཚགས་སྤྲུལ། ཚེ་ཤིང་དང་ཕྱོག་ཚགས་
 ལ་མེད་དུ་མི་རུང་བ་ཡིན། ཁབ་ལེན་གྱི་
 རྩམ་སྐྱོད་ལྷན་སྤྲུལ། མཚོན་རྟགས་ Fe
 རྩམ་སྐྱོད་པ་ ༡༤།

isomer

རྩམ་སྐྱོད་པ་འདྲུས་རྩམ་སྐྱོད་པ།

རྩམ་སྐྱོད་པ་གྱི་ཚོམ་གཅིག་ལ་དབྱིབས་མི་
 གཅིག་པའི་འདྲུས་རྩམ་སྐྱོད་པ། དེའི་ནང་གྲུབ་
 ཚའི་ཁམས་རྩམ་སྐྱོད་པ། དེ་དག་གི་ལྗོངས་ཚད་
 མཉམ་ཡང་གྲུབ་རྩམ་སྐྱོད་པ་ལྷན་སྤྲུལ་མི་འདྲ་
 བའི་དབང་གིས་དངོས་གཤིས་དང་རྩམ་
 འདྲུས་གྱི་ཁྲུང་ཚོས་མི་འདྲ་བ་ཡིན།

isotope

གནས་མཐུན་ཁམས་རྩམ་སྐྱོད་པ།

རྩམ་སྐྱོད་པ་གཅིག་གམ་རྩམ་སྐྱོད་པ་གྱི་ཁྲུང་ཚོས་
 མཚོན་སྤྲུལ་གྲངས་ རྩམ་སྐྱོད་པ་གྱི་ལྗོངས་ཚད་མི་
 གཅིག་པའི་ཁམས་རྩམ་སྐྱོད་པ་རིག་པ།

lanolin

བལ་གྱི་ཚེ།

ལྷག་མི་བལ་ལས་ལྷུང་བའི་སྐྱུ་ལྷན་ཚེ། ལྷ་
 ལྷན་དང་ལྷེས་སྐྱོད་ལྷག་རྩམ་སྐྱོད་པ་བཟོ་
 བར་ལེད་སྐྱོད་ཚེ།

lead

ལཱ་ཅི།

ལྷག་མ་རིག་མཁུངས་ལྷན་ཁྲིལ་ རྩོམ་སྐྱོད་པ་
 ལས་འགུལ་དང་། རྩམ་སྐྱོད་པ་ལ་ཁ་དོག་སྐོ་
 སྤྲུལ། འདྲི་ཕྱོག་རྩམ་སྐྱོད་པ་ལྷན་སྤྲུལ་སྐྱོ་
 ཚོམ་དང་། འདྲུས་རྩམ་སྐྱོད་པ་ལྷན་སྤྲུལ་བཟོ་
 རྩམ་སྐྱོད་པ་ལྷན་སྤྲུལ། མཚོན་རྟགས་ Pb
 རྩམ་སྐྱོད་པ་ ༡༣།

lithium

ཡི་ཐི་ཡམ།

ལྷག་མ་རིག་མཁུངས་ལྷན་ཁྲིལ་ རྩོམ་སྐྱོད་པ་
 ལས་འགུལ་དང་། ལྷན་སྤྲུལ་ལྷན་སྤྲུལ་བཟོ་

		མདོག་རྒྱུ་དཀར་བ། ཡང་ཞིང་། རྩོག་ རྩིས་དང་རྩིས་གཞན་བཟོ་བཟུམ་ཆེད་བེད་ རྩོད་ལྟེང་། མཚོན་ཉལ་ས་ Li རྩལ་ གྲངས་ ༣།
mercury	དུལ་ཚུ།	ལྷག་ས་རིག་ས་ཁམས་རྩིས་རྩིད་ཆེ་ལ་ཁ་ དོག་དུལ་རྩིས་དཀར་བའི་གཤེད་གཞུགས་ ལྷག་ས་རིག་ས་ཤིག་ཡིན། རྒྱུ་ས་རི་རང་རྒྱ་ བར་འབྲུང་བ་ཡོད་ཀྱང་། སལ་ཆེ་བ་ལྷ་ཟླ་ དང་མཉམ་འབྲེས་སུ་འབྲུང་། མཚོན་ ཉལ་ས་ Hg རྩལ་གྲངས་ ༨༠།
methane	ན་རྩུང་། མི་ཟེན།	འི་དང་ཁ་དོག་བལ་ཞིང་འབར་རྩལ་རྩུན་ལ་ རང་བྱུང་རྩུང་གི་རྩུབ་ཆ་མང་གས་ཤིག་ཡིན། འབྲུད་རྩིས་སུ་བེད་སྤོད་པ་དང་། ཡང་རྩུང་ དང་རྩུ་རྩུན་འདུས་རྩིས་འདྲ་མིན་མང་པོའི་ འབྲུང་རྩུང་ས་གཙོ་བོ་ཞིག་ཡིན།
methanol	ཤིང་རག	ཁ་དོག་བལ་ཞིང་། འབར་རྩལ་རྩུན་ལ་དུག་ གས་ཆེ་བའི་ཤིང་ལས་བྱུང་བའི་ཆང་བཅུད་ ཅིག དེ་འབྲུད་རྩིས་དང་། བཞུ་ལྟེང་། འབྲུག་འཕྲོག་མོགས་ལ་བེད་སྤོད་ལྟེང་།
neon	གསར་རྩུང་།	ཤིན་ཏུ་དཀོན་ལ། ཁ་དོག་བལ་ཞིང་རྩུང་གི་ མི་རྩུན་པའི་རྩུང་གཞུགས་ཁམས་རྩིས་ཤིག་
oxyacid	འཚོ་རྩུང་ལྷན་པའི་རྩུང་།	ཤིག་འཚོ་རྩུང་གི་རྩལ་ལྷན་དང་འབྲེས་ནས་ རྩུབ་པའི་རྩུང་།
oxygen	ཤིག་འཚོ་རྩུང་། འཚོ་རྩུང་།	ཁ་དོག་ཤི་རོ་བལ་ཞིང་ཤིག་འཚོ་བ་དང་།

མི་འབར་བར་མེད་ཏུ་མི་རྒྱུ་བའི་རྒྱུ་
གཞུགས་ཁམས་རྒྱུ་ཞིག འདི་ཞིང་
རྒྱུ་ཁམས་ནང་རང་རྒྱུ་འབྱུང་ལ་དེའི་
ལྷན་གཅིག་ཟིན་གྱི་ཡོད། མཚོན་
ནགས་ O རྒྱུ་གྲངས་ ༨༡

paraffin wax

རྩོལ་སྤྱོད་ཚེ་ལ།

མདོག་དཀར་པོ་འཕེལ་མདོག་བྲལ་བ།
རྩོལ་ལས་བྱུང་བའི་ཡང་རྒྱུ་དང་
ནག་རྒྱུ་གཉིས་འདྲེས་པ་ལས་བྱུང་
བའི་སྤྱོད་ཚེ་ལ་འདྲ་བའི་རྒྱུ་ཞིག དེ་སྤྱོད་
ཞིག འདྲེས་སྤྱོད་ལ་ཡང་སྤྱོད་ལ་ཆ་
སོགས་བཟོ་བསྐྱོད་ཚེ་དཔེ་རྒྱུ་ཡིན།

petrolatum

རྩོལ་སྤྱོད་ཞིག་ཞིག

རྩོལ་ལས་བྱུང་བའི་ཞག་རྒྱུ་སྤྱོད་
སྤྱོད་འདྲེས་པ་སྤྱོད་མིན་སྤྱོད་མིན་གྱི་ཡང་
རྒྱུ་དང་ནག་རྒྱུ་གཉིས་འདྲེས་པ་ལས་
བྱུང་བའི་ཞིག འདི་བྱུག་རྒྱུ་དང་གོ་བ་
རྒྱུ་ཞག་འདྲེས་པ་ལ་ཡང་རྒྱུ་ཡིན།

propane

པོར་པེན།

རྩོལ་ལས་བྱུང་བའི་ཁདོག་བྲལ་ཞིང་
རྒྱུ་ཚེ་བའི་རྒྱུ་ཞིག དེ་རྒྱུ་
གཞུགས་དང་། འབྲུང་རྒྱུ་
འབྲུགས་རྒྱུ་སོགས་ལ་ཡང་རྒྱུ་ཡིན།

silver

དུལ།

ཁདོག་དཀར་ལ། ཉ་ཅང་གཉེན་སྤྱོད་
བཟང་བ། རྒྱུ་སྤྱོད་རྒྱུ་དང་ རྩོད་དང་
སྤྱོད་གི་རྒྱུ་ལས་བཟང་ཤོས་ཡིན་པའི་
རྒྱུ་སྤྱོད་རྒྱུ་ཁམས་རྒྱུ་ཞིག
མཚོན་ནགས་ Ag རྒྱུ་གྲངས་
༤༧།

soluble	བཟུང་ཚུངས། བཟུང་བའི།	བཟུང་བྱེད་ཀྱི་གཤེད་རྩིས་གང་ཡང་ཚུངས་པའི་ ནང་བཟུང་ཚུངས་བ།
solute	བཟུང་རྩིས།	བཟུང་བྱེད་ཀྱི་གཤེད་རྩིས་ནང་བཟུང་བའི་རྩིས།
solution	ལྗན།	རྩིས་གཅིག་གཤམ། ཡང་ན་དུ་མ་རྩིས་གཞན་ ཞིག་གི་ནང་བཟུང་ནས་རྩིས་དེའི་དྲུམ་མོ་ མོར་ཞིག་ཐོར་དུ་འགྲུང་ཚུངས།
solvent	བཟུང་བྱེད།	རང་གི་ནང་དུ་རྩིས་གཞན་བཟུང་བར་བྱེད་པའི་ དངོས་པོ།
spermaceti	ཉ་ཆེན་སྐྱ་ཆེམ།	སྐྱ་ཆེམ་ཅན་གྱི་ཉ་ཆེན་མེམ་དང་། ཉ་སྐྱ་མོ་ ན་རིང་གི་མགོ་བོའི་སྐྱ་མ་ལས་བྱུང་བའི་རྩིས་ དཀར་པོ་སྐྱ་ཆེམ་འདྲ་བཞིག་ འདི་བྱུག་ རྩིས་དང་། མ་སྐྱ་ན། ཡང་ལྷ་སོགས་བཟོ་ བསྐྱར་ཆེད་བེད་སྤྱོད་བྱེད།
sulphur	སྤ་ཟླ།	ས་འོག་ནས་ཐོན་པའི་གཏོར་རྩིས། ཁའོག་ མེར་སྐྱ་ཅན་གྱི་སྤུགས་རིགས་མ་ཡིན་པའི་ ཁམས་རྩིས་ཤིག་ དེ་ལ་རིགས་དཀར་མེར་ རླང་ནག་བཞི་ཡོད། མཚོན་རྟགས་ S དྲུམ་གྲངས་ ༡༦།
sulphur dioxide	སྤ་ཟླ་འཚོ་རླང་རླང་ལྗན།	ལྷི་ཞིང་ཁའོག་བྲལ་བ། དབྱུགས་སྤུབ་པའི་ རླང་། གཤེད་དུ་འགྲུང་སྐྱ་བ། དཀར་ མདངས་འདོན་པ་དང་། དུག་སེམ། རུལ་ སྤངས་འགོག་རྩིས་སོགས་ལ་བེད་སྤྱོད་བྱེད།

sulphuric acid	ཕུ་ཟིའི་སྒྲུབ།	སྒྲུལ་ཞག་འཛོར་ལ་ཁ་དོག་བུལ་ཞིང་གཡལ་ རྩམ་གྱི་རྩལ་པ་ཆེ་བའི་གཤེད་རྩམ་ཤིག་འདི་ ཚོས་དང་། ཚོན་མི་ ལུད། འབར་རྩམ་ སོགས་བཟོ་རྒྱུར་བེད་སྤྱོད་ཆེ།
sulphurous acid	ཕུ་ཟིའི་སྒྲུབ་ཚྭ།	ཕུ་ཟི་དང་ཡང་རྒྱུད་གཉིས་ལས་བུལ་པའི་ སྒྲུབ་རྩམ་ཤིག།
xenon	དོན་རྒྱུད།	མི་ལ་ཁ་དོག་བུལ་བ། རྩམ་གཞན་དང་ བརྒྱབས་ན་ནམ་པ་མི་འགྲུར་བའི་རྒྱུད་ གཞུགས་གྱི་ཁམས་རྩམ། ཁ་རྒྱུད་ནང་ཉུང་ གས་ལས་མེད་པ་ཞིག་ བཙའོན་རྟགས་ Xe རྩལ་གྲངས་ ༥༤།

བརྗེ་ཚད་གཏན་འབེབས་ལས་འཆར།

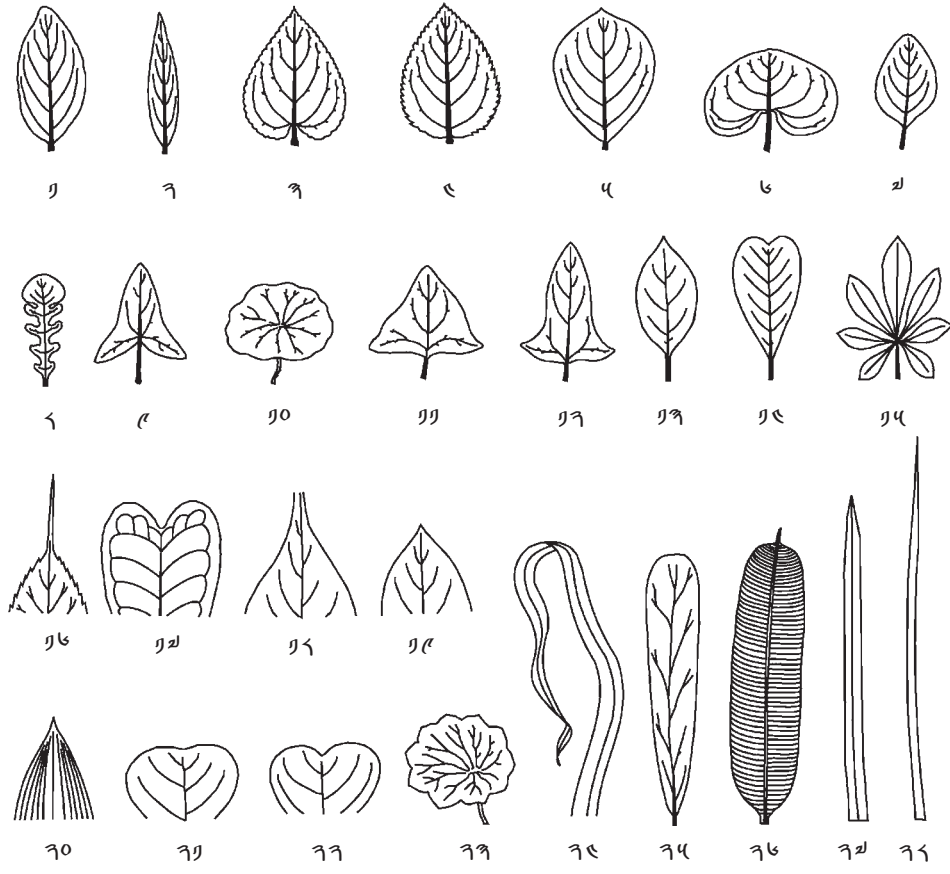
TIBETAN TERMINOLOGY PROJECT

ཕྱི་ཤིང་རིག་པའི་བརྗེ་ཚད།

BOTANICAL TERMS

བོད་གཞུང་སློན་ཕྱིས་ཁང་།

MEN-TSE-KHANG / TMAI

ལོ་མའི་དབྱིབས།

- ༡ འཛོང་དབྱིབས། ༢ མདུང་དབྱིབས། ༣ ལྗིང་དབྱིབས། ༤ རྫོང་དབྱིབས། ༥ རྫོང་གུལ་གསལ་ལོ་མའི་དབྱིབས།
- ༦ ལའལ་གུལ་གསལ་ལོ་མའི་དབྱིབས། ༧ ལྷོ་ལྷོ་ལོ་མའི་དབྱིབས། ༨ ལྷོ་ལྷོ་ལོ་མའི་དབྱིབས།
- ༩ ལྷོ་ལྷོ་ལོ་མའི་དབྱིབས། ༡༠ ལྷོ་ལྷོ་ལོ་མའི་དབྱིབས། ༡༡ ལྷོ་ལྷོ་ལོ་མའི་དབྱིབས། ༡༢ ལྷོ་ལྷོ་ལོ་མའི་དབྱིབས། ༡༣ ལྷོ་ལྷོ་ལོ་མའི་དབྱིབས། ༡༤ ལྷོ་ལྷོ་ལོ་མའི་དབྱིབས།
- ༡༥ ལྷོ་ལྷོ་ལོ་མའི་དབྱིབས། ༡༦ ལྷོ་ལྷོ་ལོ་མའི་དབྱིབས། ༡༧ ལྷོ་ལྷོ་ལོ་མའི་དབྱིབས། ༡༨ ལྷོ་ལྷོ་ལོ་མའི་དབྱིབས། ༡༩ ལྷོ་ལྷོ་ལོ་མའི་དབྱིབས།
- ༢༠ ལྷོ་ལྷོ་ལོ་མའི་དབྱིབས། ༢༡ ལྷོ་ལྷོ་ལོ་མའི་དབྱིབས། ༢༢ ལྷོ་ལྷོ་ལོ་མའི་དབྱིབས། ༢༣ ལྷོ་ལྷོ་ལོ་མའི་དབྱིབས། ༢༤ ལྷོ་ལྷོ་ལོ་མའི་དབྱིབས།
- ༢༥ ལྷོ་ལྷོ་ལོ་མའི་དབྱིབས། ༢༦ ལྷོ་ལྷོ་ལོ་མའི་དབྱིབས། ༢༧ ལྷོ་ལྷོ་ལོ་མའི་དབྱིབས། ༢༨ ལྷོ་ལྷོ་ལོ་མའི་དབྱིབས། ༢༩ ལྷོ་ལྷོ་ལོ་མའི་དབྱིབས།

		ཕྱིང་རིག་པ།
biosphere	སྐྱེ་ལྗན་འཛོལ་གནས།	སྐོག་ཚགས་དང་ཕྱི་ཤིང་སོགས་སྐྱེ་ འཕེལ་གྱི་ཆ་རྒྱུན་འདོམས་པའི་འཁོར་ ཀྱ།
branch	ཡལ་ག།	ཕྱི་ཤིང་གི་སྤོང་པོ་ལས་གྲུས་པའི་ཡན་ ཡག།
bryophyte	སྐོག་ཤིང་གི་རིག་པ།	རེ་རལ་དང་སྤོ་ཏེགས་ལྟ་བུ་ཚུ་འདེན་ སྤྱུ་གུ་མེད་པའི་ཕྱི་ཤིང་།
bud	ཐུའུ།	མེ་ཉོག་དང་ལོ་མ། ཡལ་ག་ སྤོང་པོ་ ལྟ་བུ་གང་ལས་ཐོན་པའི་མ་སྐྱིན་པའི་ མཆེ་བ་འདབ་སྐོགས་གྱི་ནང་དུ་གནས་ པའི་ཆ་བས།
caudate	མུའུ་འབྲ་ཆ་ལྗན།	ར་མ་འབྲ་བའི་ཆ་བས་ཅན།
chloroplast	ལྗང་རྩ་ལྟ་སྤྱང་།	རང་འཛོལ་ཕྱི་ཤིང་ལྗང་ཁུ་རིག་པ་ཉི་ འོད་ལ་བརྟན་པ་ནམས་ལ་ཡོད་པའི་ལྗི་ བུམ་གྱི་མ་ལག་ འོད་ཀྱི་སྤོར་སྤེལ་ལ་ མཁོ་ཆེ་བའི་ཚོན་རྩ་ལྗང་ཁུ་ཅན་ལ་ ཡོད་པའི་སྤྱུང་།
circinate	མས་འབྲིལ།	རྒྱུ་པོ་རེ་རལ་གྱི་ལོ་མ་ལྟ་བུ་ཚེ་མོ་ ནས་ལྷུང་དུ་འབྲིལ་བའི་དབྱིབས།
cirrhous	ཞགས་འབྲིལ།	པོ་མའི་ཚེ་མོ་ལྟ་བུ་ལ་ཞགས་ལྟར་ འབྲིལ་བ།

climber	འབྲིལ་ལོང་།	གཞན་ལ་འབྲིལ་ནས་སྐྱེ་འཕེལ་བྱེད་པའི་ཚིག་ལོང་།
cordate	སྒྲིབ་དབྱིབས།	ལོ་མའི་རྩ་བ་སྐྱོར་ལ་རྩ་མོ་ཚེ་བ་སྒྲིབ་དབྱིབས་འདྲ་བ།
cotyledon	སོན་འདབ།	སོན་སྐོགས་ཡོད་པའི་ཚིག་འཛིན་རིགས་གྱི་ས་བོན་གྱི་ཐོག་མའི་འདབ་མ།
creeper	ས་འཛིན་སྐྱོང་པོ།	སར་ཉལ་ནས་སྐྱེ་འཕེལ་བྱེད་ཐུབ་པའི་ཚིག་ལོང་།
decumbent	སར་ཉལ་སྐྱོང་བུ།	སྐྱོང་བོ་སར་ཉལ་ནས་སྐྱེ་འཕེལ་བྱེད་ཀྱང་རྩ་མོ་གྱུན་ལང་དུ་སྐྱེ་བའི་ཚིག་ལོང་།
deltoid	སོག་དབྱིབས།	རྩུབ་གསུམ་འདྲ་བའི་ལོ་མའི་དབྱིབས།
dicotyledon	སོན་འདབ་གཉིས་ལྡན།	མི་ཉོག་དང་། སོན་སྐོགས་ཅན་གྱི་ས་བོན་ལྡན་པའི་ཚིག་འཛིན་གྱི་ནང་གསེས་སོན་འདབ་གཉིས་ལྡན་གྱི་ཚིག་ལོང་སྡེ་ཚོར།
elliptic	འཛོང་དབྱིབས།	ལོ་མའི་རྩ་བ་དང་། རྩ་མོ་གཉིས་ལྡན་ལ་དབྱིལ་སྐོམ་བ་སྐྱོང་འདྲ་བའི་དབྱིབས།
emarginate	ལོ་མ་མགོ་ཉག	རྩ་མོར་ཉག་རྒྱུང་ཅན་གྱི་ལོ་མ།
environment	ཁོར་ཡུག	གང་ཟག་གསུམ་སྐྱེ་དངོས་གང་ཞིག་གི་གནས་ཡུལ་གྱི་ཕྱི་ལོ་ཆ་གྱུན་གྱི་རྒྱ་ཁྲོན་ཡོངས་རྫོགས།

ephemeral	ལན་མང་སྐྱེ་བའི།	འཚོ་གནས་རྒྱུན་འཁོར་བྱུང་བས་ནས་ཟླ་གཅིག་གི་ནང་སྐྱེ་བའ་མང་པོ་བྱེད་ཐུབ་པའི་ཚེ་ཤིང་གི་རིག་པ།
epiphyte	རྒྱུང་ཤིང་།	ས་ལོག་ཏུ་རྩ་བ་མེད་པར་ཚེ་ཤིང་གཞན་ལ་བརྟེན་ནས་ས་རྒྱུང་ཏུ་འཚོ་གནས་ཐུབ་པའི་ཚེ་ཤིང་།
evergreen	རྒྱུན་རྒྱུང་།	ཕོ་ངོ་ཕྱི་ལ་ཕོར་ལོ་མ་མ་སྐྱེས་པར་རང་ཕོར་གནས་པའི་ཚེ་ཤིང་།
flower	མེ་ཏོག་	ཚེ་ཤིང་གི་འབྲས་བུ་དང་ས་ཕོན་ཆགས་བྱེད་ཀྱི་དབང་པོ་རྣམས་ཡིན་ཞིང་དབྱིབས་དང་ཁ་དོག་མི་འདྲ་བ་སྣ་ཚོ་གསུམ་ཡོད།
frond	རི་རལ་ལོ་མ།	རི་རལ་ལོ་མ་དང་ཏ་ལའི་ལོ་མ་འཕམ་དེ་དག་དང་འདྲ་བའི་ཆ་ཤས།
fungi / fungus	ཏམ་སྐྱ།	གཙོ་བོ་དྲོད་གཤེར་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་ལྡན་གཞན་གྱི་རྒྱུང་ཆགས་པའི་སྐྱོ་ཏམ་རྒྱུང་ལུ།
fusiform root	མང་དབྱིབས།	ཚེ་ཤིང་གི་རྩ་བ་མགོ་མཇུག་སྐྱེ་ལ་དབྱིབས་སྣོམ་པའི་དབྱིབས།
grass	རྩྭ།	གཙོ་བོ་རྩོད་སྐྱེ་གསུམ་རྩོད་ལོགས་གྱི་ཟས་རྩུ་རྩུང་པའི་ཚེ་ཤིང་གི་བྱེ་བྲག་ལོ་མ་དང་། གཞུང་རྩ་སྐྱེ་ལ་མཉེན་པའི་རི་རྩོད་སྐྱོ་རིག་པ།

growth	འཚར་ལོངས། རྒྱ་འཕེལ།	རྒྱ་རྒྱན་གྱི་དངོས་པོའི་རིགས་རྗེ་ཆེར་འཕྲོ་ རྒྱུངས།
gymnosperms	སོན་སྐོག་ས་མེད་པའི་ཚིག་ཤིང་།	ལྷན་སྐོག་ས་མེད་པའི་ས་བོན་ཅན་གྱི་ཚིག་ཤིང་ གོ་སྤྱི་མིང་།
halophyte	ཚུ་ཐུབ་ཚིག་ཤིང་།	བ་ཚུའི་འདུས་ཚད་མཐོ་བའི་ས་ཆར་འདྲིས་ དབང་གིས་རྒྱ་འཕེལ་ཐུབ་པའི་ཚིག་ཤིང་ རིགས།
hastate	མདུང་ཚེའི་དབྱིབས་ཅན།	དབྱིབས་མདུང་ཚེ་འདྲ་ཞིང་ལོ་མའི་སྒྲུབ་ཅུང་ སྤ་ལ་འཕྲེད་ཐད་དུ་རྒྱ་བའི་ལོ་ལ།
hydrophyte	ཚུན་རྒྱུ་ཚིག་ཤིང་།	ཚུའི་ནང་དང་འདས་སོགས་རྒྱན་གཤེར་ཆེ་ སའི་གནས་སུ་འཚོ་གནས་ཐུབ་པའི་ཚིག་ཤིང་།
lanceolate	མདུང་དབྱིབས།	ཚེ་མོ་སྤ་ལ་རྩོལ་འཕྲེད་ཅུང་ཟད་ཆེ་བ། ཚུ་ བའི་སྤོགས་སུ་ལྷུང་བའི་ལོ་མའི་དབྱིབས།
leaf	ལོ་ལ།	ཚིག་ཤིང་གི་ཆ་བས་དབྱིབས་འདྲ་མིན་སྒྲུ་ ཚོགས་པ་ཞིག་རྒྱུ། བས་ཆེ་བ་ཡ་ལ་ག་དང་ ཉིང་ལག་གི་རྩེད་དུ་རྒྱུ་ལ་དེའི་བྱེད་ལས་ གཙོ་བོ་ཚིག་ཤིང་ལ་ལའོ་བའི་ལོད་ཀྱི་སྤེབ་སྐྱོར་ དང་རྒྱན་གཤེར་སྤྱིར་འབྲུད་བྱ་རྒྱ་བཅས་ཡིན།
leaf base	ལོ་ལའི་ཞབས་ར།	ཚིག་ཤིང་གི་ལོ་ལའི་རྒྱུང་རྩ་ལོད་སའི་གནས་ ཉ། དེ་ལ་བཙོ་དབྱིབས་སྤྲ་ཚོགས་ཡོད།
leaf shape	ལོ་ལའི་དབྱིབས།	ཚིག་ཤིང་གི་ལོ་ལའི་བཙོ་རྩ་དེས་ཅན་མདུང་ དང་། མདུང་། རྩེད་སོགས་ཀྱི་དབྱིབས་

		ཅན་ལྟ་བུ།
liana(liane)	འབྲིལ་ཤིང་།	སྔོང་གཞུགས་མེད་པའི་འབྲིལ་ཤིང་གི་བྱེ་བུ། ཤིང་སྔོང་གཞན་ལ་འཇུག་ནས་ས་སྟེང་ནས་ཤིང་སྔོང་གི་ཚེ་མོ་བར་འགྲོ་བའི་རིགས།
ligulate	ལྗེ་དབྱིབས།	རྒྱ་འཕྲོ་མའི་རྩ་བ་མོགས་སྲུ་འབྲུང་བའི་ལྗེ་དབྱིབས་འདྲ་བའི་མ་ལག།
linear	སྔོ་དབྱིབས།	དུགས་ཤིང་ལ་ཁ་ཞེང་ཚུང་བའི་ལོ་མ།
lyrate	ལི་ཡར་དབྱིབས།	ལོ་མའི་དབྱིབས་རྩེ་མོ་ཅུང་ཆེ་ཞིང་སྔོད་ཕྱ་བ་ལི་ཡར་རོལ་ཆ་འདྲ་བ་ཞིག།
mesophyte	སྟོ་མས་གནས་ཚེ་ཤིང་།	ས་བཅུང་ཆེ་གང་ལྟ་བུ་ཁོར་ཡུག་མི་སྟོ་མས་པའི་རིགས་ལ་གོ་མས་འདྲིས་བྱེད་མི་བྱུང་བའི་ཚེ་ཤིང་།
midrib	ལོ་མའི་རྩ་ཆེན།	ལོ་མའི་ཞབས་ར་ནས་རྩེ་མོའི་བར་རྒྱག་པའི་རྩ་རིས་དབུས་མ།
moist	བཞུང་ཚན་ཅན།	ཚུན་གཤེར་ཅུང་ཟད་ཅན།
mould	༡། ཉམ་སྐྱ། ༢། སྔོ་བམ།	༡། རུལ་སྐྱངས་སྐྱ་ལྗུང་པའི་ཉམ་སྐྱ། དང་གཡའ་སྐྱ་གང་ཡང་ཅུང་བ། ༢། སྐྱ་ཉག་ཕྱ་ཕོ་སྐྱ་ལྗེ་སྟེང་དུ་རྒྱལ་བལ་ཆགས་པ་ལྟར་མངོན་པའི་ཉམ་སྐྱའི་རིགས།

		འདྲ་བ།
parallelodromous (parallel venation)	ཐད་གཤིབ་རྩ་རིས།	ལོ་མའི་རྩ་བ་ནས་རྩ་མའི་ཚྭ་གས་སུ་ མནམ་གཤིབ་དུ་རྩྭ་ག་པའི་རྩ་རིས།
parasite	གཞན་བརྟེན་ཚེ་ཤིང་།	འཚོ་གནས་གཞན་བརྟེན་གྱི་ཚེ་ཤིང་སྤྱིའི་ རིགས།
peltate	ཕྱབ་དབྱིབས།	ལོ་མའི་དབྱིབས་རྒྱུ་འཛིན་གཏུགས་ འདྲ་བ། ངར་བ་ལོ་མའི་དབྱིབས་དུ་ ཆགས་པ།
perennial	ལོ་མང་འཚོ་ཤིང་།	ལོ་མང་སྐྱེ་འཕེལ་དང་འཚོ་གནས་བྱེད་ པའི་ཚེ་ཤིང་རིགས།
petiolate	ཞབས་ར་ངར་སྐྱེལ།	ལོ་མའི་ཞབས་ར་ངར་བ་དང་སྐྱེལ་བའི་ ཚེ་ཤིང་།
petiole	ངར་བ།	ལོ་མའི་སྐྱེད་ཆ་གང་ལ་འབྱར་པའི་རྒྱུ་ ཅ།
phloem	སྐྱེལ་འདྲེན་སྤྲང་ལྷུ་བ།	ཀ་ར་དང་བུཅུད་རྩ་བ་གནས་གཅིག་གས་ གཞན་དུ་སྐྱོ་བའི་བྱེད་ལས་ཅན་གྱི་སྤྲང་ ལྷུ་བ།
photosynthesis	འོད་ཀྱི་སྐྱོར་སྤྲེལ།	ཚེ་ཤིང་གི་ལོ་མའི་ལྗང་རྒྱས་འོད་ཀྱི་ རྩ་ས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཚུ་དང་ནག་རྩ་ས་ ལྗང་བཅས་ལས་འཚོ་བུཅུད་བསྐྱེད་ལེན་ བྱེད་པའི་རྩ་ས་འབྱུང་།

procumbent	སར་ཉལ།	སྤོང་པོ་དངོས་གསལ་མེད་པར་ཡལ་ག་སར་ ཉལ་ནས་སྐྱེ་འཕེལ་བྱེད་པའི་ཚིག་ ཤིང་།
reniform	མཁལ་གཟུགས།	ལོ་མའི་དབྱིབས་མཁལ་མ་འདྲ་བ།
repent	གཞུང་ཉ་སར་ཉལ།	གཞུང་ཉ་ས་ལ་ཉལ་ནས་སྐྱེ་འཕེལ་བྱེད་པའི་ ཚིག་ཤིང་།
reticulodromous (reticulate venation)	དྲ་བ་རྩ་རིས།	ལོ་མའི་རྩ་རིས་དྲ་བ་རྩར་སྐྱེལ་བ།
retuse	རྩེ་ཉལ།	རྩེ་མོ་རྩལ་ལ་ཉལ་ཁ་ཅུང་ཟད་ཅན།
rhododendron	རྩྭ་མ།	རྩྭ་དུ་སྤོང་པོ་ཤིང་ཕྱན་ཞིག་ཡིན། ཤིང་ ལྗང་ནས་སྐྱེ་འཕེལ་ལ་གསལ་ཡོད། ལྗང་མ་ ལྗང་སྐྱེ་གཉེར་མ་ཅན། ལོ་མ་ལྗང་ཞིང་ མཐུག་ མེ་ཉོག་དམར་སྐྱེ་མེ་ལྗང་ལྗང་ ཡིན།
rhombate or rhomboidal	གྲུ་བཞི་ཁ་འཕྲོག་དབྱིབས་ཅན།	རྩྭ་ལྗང་འདྲོང་པོ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་མཉམ་ བརྒྱུགས་མཐའ་བཞི་མའི་དབྱིབས་འདྲ་བ།
root	རྩ་བ།	རྩ་དང་ཤིང་མོགས་ཀྱི་ས་འོག་དུ་ཡོད་པའི་ ཆ་ཤས་ཏེ། ཚིག་ཤིང་དེ་མི་འགྲེལ་བར་ས་ སྤོང་དུ་བརྟན་པོར་གནས་པ་དང་། ས་འོག་ ནས་རྒྱན་གཤེར་དང་སྐྱེ་མེད་ཚུལ་བཅུད་ རྩ་རིགས་འདྲིན་པའི་བྱེད་ལས་ཅན་ནོ།
sagittate	མདའ་རྩེའི་དབྱིབས་ཅན།	རྩེ་མོ་མདའ་རྩེ་དང་འདྲ་ཞིང་སྤྲད་ཆ་མདའ་

		ཤོག་འདྲ་བའི་ལོ་མ།
saprophyte	བམ་འཚོ་ཚིག་པ།	ཕྱི་ལོ་འདྲུ་བྱེད་མ་ལག་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་ ལྷན་གྱི་རུལ་ཚིག་ནང་འཚོ་བའམ་ གནས་པའི་ཚིག་པ་རིག་ས།
scandent	ཐད་འཁྱུད།	འགྲི་ཐག་མེད་ཀྱང་ཚིག་པ་གཞན་ལ་ འགྲིལ་ཏེ་སྐྱེ་བའི་ཚིག་པ།
seed	ས་བོན། སོན།	ཚིག་པ་གི་ལྷུ་གུ་འཕམ་གཟུགས་གསར་བ་ གང་ནས་འབྲས་པའི་སོན།
shoot	མཆེ་བ། སེལ།	ས་བོན་དང་ཚིག་པ་གི་ལོགས་ནས་ལྷུ་གུ་ དང་། ལོ་མ། ཡལ་ག་སོགས་གསར་ དུ་འབྲས་པའི་ཆ།
soboliferous	ས་འོག་མཆེ་འབྲས།	ས་འོག་ནས་མཆེ་བ་ཡར་འབྲས་ཏེ་སྣོད་ པོ་སྐྱུག་པོ་འདྲིང་ནས་སྐྱེ་འཕེལ་བྱེད་ པའི་ཚིག་པ།
spatulate (spathulate)	བྱིམ་བུའི་དབྱིབས་ཅན།	ལོ་མའི་ཚེ་མོ་ཞེང་ཆེ་ཞེང་ཞབས་ར་ལྗ་ ལ་རིང་བ།
spermatophyte	སོན་ལྷན་ཚིག་པ།	འདྲིན་སྐྱུག་དང་ས་བོན་ལྷན་པའི་སྐྱེ་ ཚན་གྱི་ཚིག་པ་སྟེ། དེ་ལ་ནང་གསལ་ དབྱེ་ན། ༡། ས་བོན་ལྷན་སྐྱོགས་ཅན་དང་། ༢། ས་བོན་ལྷན་སྐྱོགས་མེད་པ་གཉིས་ ཡོད།

sprout	སྐྱ་ལྗེ་ལྟུང་པ།	ས་མོན་ནས་སྐྱ་ལྗེ་གསར་དུ་ཐོན་པ།
stem	སྣོང་པོ། གཞུང་རྟ།	ཚིག་ལོང་གི་རྒྱ་ལུ་གཙོ་བོ་རྟ། གང་ལས་ ཡལ་གདང་ལོ་མ། མེ་ཉོག་མོགས་བརྟན་ པའི་གཞིའོ།
stipule	ལོ་སྐྱལ།	ལོ་མའི་རྩ་བ་དང་གཞུང་རྟ་འབྲེལ་མཚམས་ སྐྱ་སྐྱེ་པའི་སྐོགས་ཤུན་ནམ་ཚེར་མ་ལྟ་བུའི་ ཆ་གས།
stoloniferous	སོན་འལྲུང་མཚེ་བ།	ཚིག་ལོང་གི་མཚེ་བ་མི་མ་བཞིན་ས་འོག་དུ་ འལྲུང་ཉེ་རྩ་བ་རྒྱལ་ནས་སྐྱར་ཚིག་ལོང་རང་རྩ་ བཞིག་སྐྱེ་འཕེལ་བྱེད་པའི་རིགས།
suffrutescent	སྐྱམ་བྱ།	གཞུང་ལོང་རྩུང་ཟད་སྐྱ་ལ་མཁུགས་ལོང་ དགུན་མི་སྐྱམ་པའི་ཚིག་ལོང་།
sweet smell	ཉི་བཟང་།	ཚིག་ལོང་དང་མེ་ཉོག་མོགས་ཀྱི་ཉི་མ་ཞིམ་པོ།
thorn	ཚོར་མ།	རྒྱ་ཚོར། དམར་ཚོར། རྩོ་ཚོར་སོགས་ཚིག་ ལོང་ཐོག་ནས་སྐྱེས་པའི་ཁབ་ལྟ་བུའི་དངོས་ པོ།
transplant	རྩ་སྐྱོས་རྒྱག་པ།	འཚར་སྐྱེད་བྱེད་བཞིན་པའི་སྐྱོའི་རྩ་བ་དང་ བཅས་པ་བཞོག་སྐྱེས་གནས་གཞན་དུ་ འལྲུགས་པ།
truncate	འབྲེག་དུམ།	ལོ་མ་སོགས་ཀྱི་རྩ་མོ་དང་ཞབས་ར་འབྲེག་ པ་ལྟར་སྐྱར་པའི་རིགས།

tuber	ཚ་བ་རྟོག་པོ།	ཚ་བ་ལམ་སྡོང་པོ་ལ་ཐུག་ལྷ་ལྷ་ས་འོག་ ཏུ་རྒྱས་པའི་རིག་པ།
vegetable	སྡོ་ཚལ། སྡོ་ཚོད།	མིའི་ཟས་སུ་སྡོད་ཏུང་བའི་ཅི་ཤིང་རང་མ་ ཅི་ཤིང་གི་ཚ་བས།
venation	ལོ་མའི་རྩ་རིས།	ལོ་མའི་ནང་ལུས་ཀྱི་རྩ་ཕྲན་ལྟར་བྱུང་བ་ པའི་རྒྱག་ཕྲན་གྱི་བཞོད་པ།
xerophyte	སྐྱམ་སྐྱེས་ཅི་ཤིང་།	ཏ་ཅང་སྐྱམ་སར་སྐྱེ་འཕེལ་བྱུང་བའི་ཅི་ ཤིང་།

PRINCIPLES FOR EVOLUTION OF TERMINOLOGY APPROVED
BY THE COMMISSION FOR SCIENTIFIC AND
TECHNICAL TERMINOLOGY
MINISTRY OF HUMAN RESOURCE DEVELOPMENT
(Department of Education)
GOVERNMENT OF INDIA

1. 'International terms' should be adopted in their current English forms, as far as possible, and transliterated in Hindi and other Indian Languages according to their genius. The following should be taken as examples of international terms:
 - (a) Names of elements and compounds, e.g. Hydrogen, Carbon dioxide etc.;
 - (b) Units of weights, measures and physical quantities e.g. dyne, calorie, ampere etc.,
 - (c) Terms based on proper names e.g. marxism (Karl Marx), braille (Braille), boycott (Capt. Boycott), guillotine (Dr. Guillotin), gerrymander (Mr. Gerry), ampere (Mr. Ampere), fahrenheit scale (Mr. Fahrenheit), etc.;
 - (d) Binomial nomenclature in such sciences as Botany, Zoology, Geology, etc.;
 - (e) Constants, e.g.; π , g , etc.;
 - (f) Words like Radio, Petrol, Radar, Electron, Proton, Neutron, etc., which have gained practically world-wide usage;
 - (g) Numerals, symbols, signs and formulae used in mathematics and other sciences e.g., sin, cos, tan, log etc. (Letters used in mathematical operations should be in Roman or Greek alphabets).
2. The symbols will remain in international form written in Roman script, but abbreviations may be written in Nagari and standardised form, specially for common weights and measures, e.g. the symbol 'cm' for centimeter will be used as such in Hindi, but the abbreviation in Nagari may be लस-एह- This will apply to books for children and other popular works only, but in standard works of science and technology, the international symbols only, like cm., should be used.
3. Letters of Indian scripts may be used in geometrical figures e.g., d] [k] x or v] c] 1 but only letters of Roman and Greek alphabets should be used in trigonometrical relations e.g., sin A, cos B etc.
4. Conceptual terms should generally be translated.
5. In the selection of Hindi equivalents simplicity, precision of meaning and easy intelligibility should be born in mind. Obscurantism and purism may be avoided.

6. The aim should be to achieve maximum possible identity in all Indian languages by selecting terms:
 - (a) Common to as many of the regional languages as possible, and
 - (b) based on Sanskrit roots.
7. Indigenous terms, which have come into vogue in our languages for certain technical words of common use, as रकज for telegraph/telegram, एगक}हि for continent, मकद for post etc., should be retained.
8. Such loan words from English, Portuguese, French etc., as have gained wide currency in Indian languages should be retained e.g., ticket, signal, pension, police, bureau, restaurant, deluxe etc.
9. **Transliteration of International terms into Devanagari Script:** The transliteration of English terms should not be made so complex as to necessitate the introduction of new signs and symbols in the present Devanagari characters. The Devanagari rendering of English terms should aim at maximum approximation to the standard English pronunciation with such modifications as prevalent amongst the educated circle in India.
10. **Gender:** The International terms adopted in Hindi should be used in the masculine gender, unless there are compelling reasons to the contrary.
11. **Hybrid formation:** Hybrid forms in technical terminologies e.g., xjafVr for 'guaranteed' Dykf.l dh for 'classical', dksM+d{kj for 'codifier', etc., are normal and natural linguistic phenomena and such forms may be adopted in practice keeping in view the requirements for technical terminology, viz., simplicity, utility and precision.
12. **Sandhi and Samasa in technical terms:** Complex forms of Sandhi may be avoided and in cases of compound words, hyphen may be placed in between the two terms, because this would enable the users to have an easier and quicker grasp of the word structure of new terms. As regards vkfnOk`f } in Sanskrit-based words, it would be desirable to use vkfnOk`f } in prevalent Sanskrit tatsama words e.g., O;kOkgkfjd] yk{kf.kd etc. but may be avoided in newly coined words.
13. **Halanta:** Newly adopted terms should be correctly rendered with the use of 'hal' wherever necessary.
14. **Use of Pancham Varna:** The use of vuqLOkkj may be preferred in place of iape Ok.kZ] but in words like 'lens', 'patent' etc., the transliteration should be ysUL] isVU and not ysal] isV] or isV.V

ཀྱ་གར་དབུས་གཞུང་གི་ཚན་རིག་དང་འཕུལ་ལས་ཀྱི་བརྒྱུ་ཁྲབ་ཁང་གི་ཚན་རིག་དང་
འཕུལ་ལས་ཐ་སྙད་གཏན་འབེབས་ཀྱི་ཚུ་འདྲིམ་ཁག (བོད་བསྐྱར་རགས་བསྐྱེས་)

༡། རྒྱལ་སྤྱིའི་མིང་ཚིག་གང་འོས་པ་རྣམས་ཡོངས་ཁྲབ་དབྱིན་ཚིག་རང་སོར་འཛོག་རྒྱ་དང་དྲིན་དེའམ་
ཡང་ན། ཀྱ་གར་གྱི་སྐད་ཡིག་གཞན་སོ་སོའི་རང་གཤིས་ལྟར་གྱི་སྐྱ་སྐྱར་གཤམ་གསལ་ལྟར་བྱ་རྒྱུ་
༧ ཁམས་རྗེས་དང་འདུས་རྗེས་ཀྱི་མིང་། དཔེར་ན། Hydrogen, Carbon dioxide ལྟ་བུ་
དང་།

ཁ ཚད་འཇལ་བའི་མིང་ཚིག་ dyne, calorie, ampere (km, kg) སོགས།

ག གང་ཟག་དང་ལུལ་ལུང་སོགས་ཀྱི་དངོས་མིང་དང་འབྲེལ་བའི་མིང་ཚིག་ marxism, braille,
boycott, guillotine, gerry-mander, ampere, fahrenheit scale.

ང མིང་རྒྱར་གཉིས་བསྐྲེབས་པའི་ཐ་སྙད། Botany, Zoology, Geology.

ཅ འགྲུར་མེད་མཚོན་རྟགས་ π , g , ལྟ་བུ།

ཆ འཛམ་གླིང་སྤྱི་ཡོངས་ལ་ཁྲབ་ཆེ་བའི་ཚིག་ Radio, Petrol, Radar, Electron, Proton,
Neutron.

ཇ ཚུལ་དང་ཚན་རིག་ཁག་གི་གངས་དང་། མཚོན་རྟགས། རྟགས། ཚེག་སོགས་དཔེར་ན།
sin, cos, tan, log སོགས་དང་(དེ་མཚུངས་ཚུལ་རིག་ཏུ་བེད་སྤྱོད་པའི་ཡིག་རྣམས་ Roman
དང་ Greek གང་རུང་ཡིན་དགོས་)

༡༧ ཚད་འཇལ་བའི་རྒྱལ་སྤྱིའི་མཚོན་རྟགས། cm ལྟ་བུ་དབྱིན་ཡིག་ཏུ་འབྲིད་གོས་ཀྱང་། བསྐྱེས་
ཡིག་རྣམས་གཏན་འབེབས་ཀྱིས་ན་གའི་ཡིག་རྩ་ ls-eh- ལྟ་བུ་འབྲིཚོག་ འོན་ཀྱང་འདི་དག་གིས་
པ་དང་མང་ཚོགས་ཀྱི་བཀོལ་སྤྱོད་ཆེད་ཅམ་ལས་ཚན་རིག་དང་འཕུལ་ལས་སོགས་ཀྱི་ཚད་ལྡན་འབྲི་
ཚོམ་ནང་རྒྱལ་སྤྱིའི་མཚོན་རྟགས་ཏེ། cm ཁོ་ན་འབྲིད་གོས།

༡། རིག་ཚིག་གི་དོན་དང་རྒྱ་གར་གི་ཡིག་རིག་མཁན་མ་ d] [k] x ལམ་ v] c] l རྒྱ་ལྷོ་ཚོགས་
ཅིང་། ཟུར་གསུམ་ཚིག་རིག་ཏུ་དཔེར་ན། sin A, cos B རྒྱ་བུ་མཚན་ཡི་གེ་ཁོ་ན་འབྲི་སྡེད་བྱེད་
དགོས།

༢། འཆར་སྐད་གི་བྱ་སྟངས་ལྟེ་སྤྱིར་བཏང་དོན་སྐྱེད་བྱེད་དགོས།

༣། རིམ་དེ་སྐད་དོད་གདམ་མེལ་སྐབས་སྐབས་བདེ་བ། དོན་མི་འབྱུང་བ། ཤོ་རྩོགས་སྐྱེ་བ་བཅས་ལ་
དོ་སྐྱེད་དགོས་ལ། རྙིང་ཞེན་མ་ཁྲིགས་བརྒྱུད་གི་འདུ་ཤེས་སྡོང་དགོས།

༤། རྒྱ་གར་གི་སྐད་རིགས་ཁག་གི་བྱ་སྟངས་གཅིག་མཐུན་ཡོང་བར་དམིགས་ཏེ།

༡། རྒྱ་གར་གི་སྐད་རིགས་གང་མང་ནང་སྲོགས་མཐུན་དུ་བེད་སྡོད་བྱེད་པ་དང་།

༢། ལེགས་སྐྱེད་གི་བྱིངས་ལ་གཞི་བཅོལ་གང་ཟུབ་བྱེད་དགོས།

༥། སྤྱིར་བཏང་བཞོལ་བྱུང་ཆེ་བའི་རང་སྐད་ཀྱི་བད་ཆད་དཔེར་ན། telegraph/gram ལ་ r k j དང་
continent ལ་ e g k } h i post ལ་ M k d རྒྱ་ལྷོ་མཚན་རང་སོར་འཛོགས་ཀྱི།

༦། དབྱིན་ཇི་དང་། ཤོར་ཏུ་གི་ སི་ཤེན་ཅི་སོགས་སྐད་ཡིག་གཞན་ནས་གཡར་བའམ་སྐྱེ་རང་སོར་
བཞག་པའི་ཚོགས་ཤོལ་བྱུང་ཆེ་བ་དཔེར་ན། ticket, signal, pension, police, bureau, res
taurant, deluxe རྒྱ་བུ་མཚན་རང་སོར་འཛོགས་ཀྱི།

༧། རྒྱལ་སྤྱིའི་བད་ཆད་རང་སོར་བཞག་པ་ནམས་དེ་བཞག་གི་ཡི་གེར་སྐྱེ་བསྐྱེད་བྱེད་སྐབས། ཚད་ལྡན་
གི་སྐྱེ་གང་ཉེ་དང་རྒྱ་གར་གི་ཤེས་ཡོན་ཅན་གི་མི་ལལ་མོ་ཆེར་གྲགས་ཆེ་བ་དང་བསྐྱེད་ཏེ་སྐབས་གང་
བདེ་བྱེད་པ་ལས། སྐྱེ་ཏུགས་གསར་བམང་པོ་སྐྱོན་མི་དགོས་པ་བྱ་གྱི།

༨༠། དགོས་གལ་དམིགས་བསལ་ཅན་མ་གཏོགས་རྒྱལ་སྤྱིའི་བད་ཆད་རང་སོར་བཞག་པ་ནམས་མོ་ཚོགས་
ཁོ་ནར་འབྲི་གྱི།

༨༡། རྩེད་རྩེད་འབྲེལ་གྱི་ཐ་སྲེད་དཔེར་ན། x j a f V r = guaranteed, Dy k f l d h = classical,
d k s M + d k j = codifier མོགས་སྐད་ཀྱི་རང་འབྲོས་དང་མཐུན་པ་ཡིན་པས། རྒྱབས་བདེ་བ་དང་།

ལེན་སྲོད་ཆེ་བ། ཡིག་ཚོགས་རྒྱུང་བ་བཅས་ལ་ཅུ་འདྲིན་གྱིས་བརྗེ་ཆད་ཀྱི་དགོས་ལའོ་རྩམ་འདོག་
ལྟ།

༡༣། བརྗེ་ཆད་གསར་བཟོའི་སྐབས་དགོས་མེད་མགོ་རྫོག་ཆེ་བའི་ཚིག་བསྟུན་དང་བསྟུས་ཚིག་སོགས་
མི་དགོས་པར། མཉམ་དུ་སླེབ་རྒྱུའི་ཚིག་གི་ཆ་ཤས་སུ་ཕྱིའི་དབར་སླེལ་རྟགས་ (-) བཀོད་ན་
ཤེས་རྟོགས་སྲ་བར་ཕན་ཏེ་ས།

༡༩། རང་སོར་བཞག་པའི་ཚིག་གསར་བ་རྣམས་ལ་སྐྱ་བཅན་པའི་ཕྱིར་སྲོག་མེད་ཀྱི་རྟགས་གང་ལ་ཅི་འོས་
རྒྱག་དགོས།

༡༤། རྗེས་སུ་ངོ་མོ་བེད་སྲོད་བྱ་རྒྱུ་གདམ་ཁ་བཟང་ཡང་ Lens དང་ Patent སོགས་འབྲི་སྐབས་
ysal] isVsav] isVs.V རྗེས་ ysUl] isVsUV ལྟ་བུ་ལོ།

GUIDELINES FOR CREATING TECHNICAL TERMS

1. A term should have only one technical meaning, preferably - precision of meaning.
2. A concept should have only one term to refer to it.
3. Related concepts should have related/similar terms
4. Similar concepts should have similar terms
5. A term should preferably have similar forms in related (major) languages - especially Indian languages
6. A term should be flexible to develop further terms out of it
7. Terms have greater derivational potentialities should be preferred
8. Terms should be simple and enphonious - easy to understand and use.
9. A term should be transparent (self explanatory) to the extent possible
10. There should be consistency in terms of a given branch of knowledge
11. A term should be short (precise) and incorporate the salient features of meaning - long compounds should be avoided
12. Colloquial and regional language sources may be explored and given due weight for coining terms
13. Classical sources may be exploited for coining terms
14. Existing words of the language must be tested
15. Before being finally accepted, a term should be tested with the issues
16. International terms may be borrowed with necessary modifications to suit the phonological and morphological structure of the language.